

اقتصاد

اقتصادی، تحلیلی

سال بیست و نهم - شهریور ۱۴۰۰ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

◀ تجارت الکترونیک
در جهان و ایران
و تأثیر کرونا بر آن

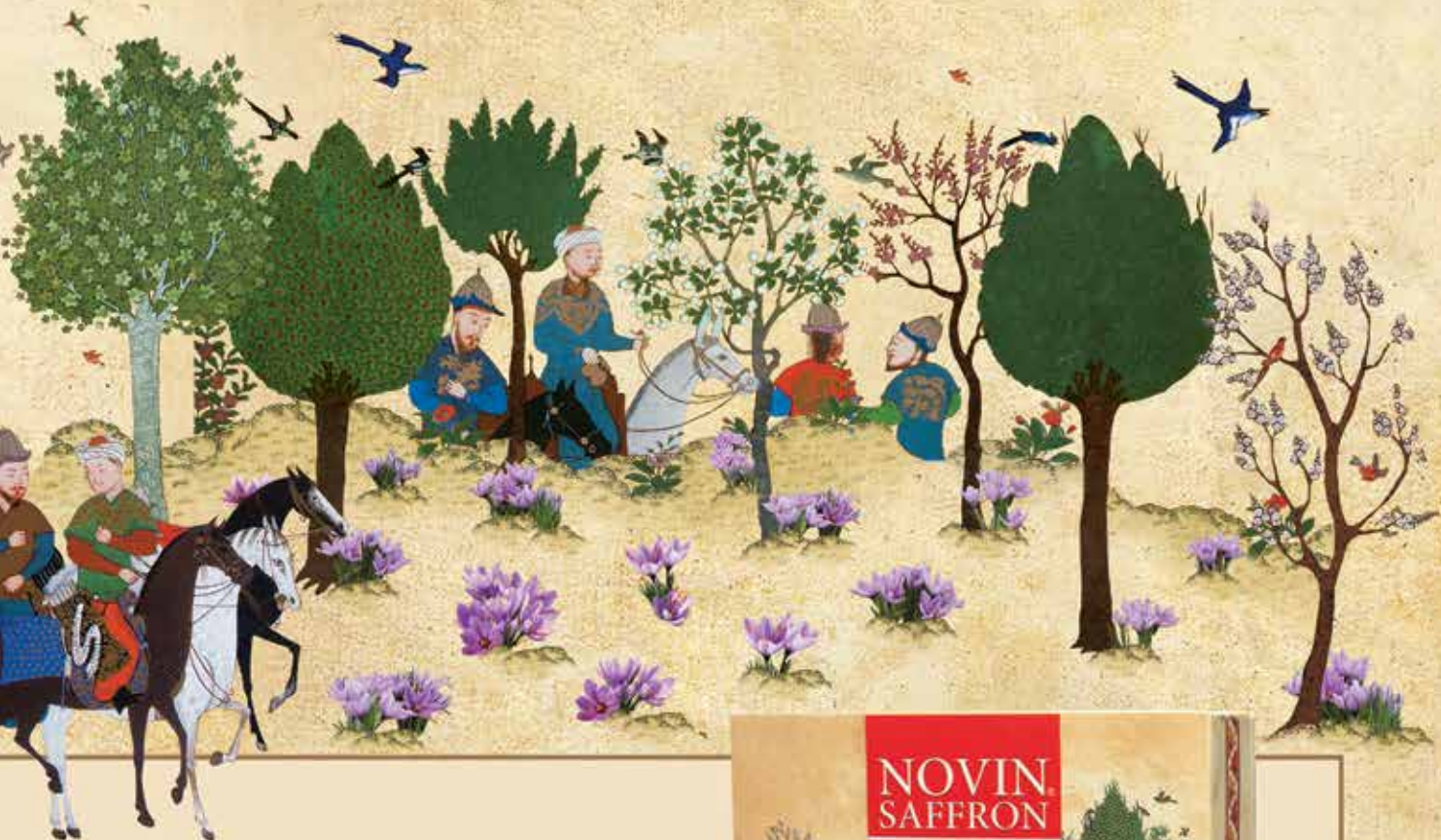
◀ سرمایه‌پرانی

◀ وضعیت صادرات کالایی ایران به افغانستان در بهار ۱۴۰۰

◀ همه‌مخاطرات پیش‌رو تجارت الکترونیک

◀ مهمترین انتظارات بخش خصوصی از دولت سیزدهم در حوزه بین‌المللی

NOVIN SAFFRON

saffron@novinsaffron.com
[novinsaffron](https://www.instagram.com/novinsaffron)
[09123317980](https://www.facebook.com/novinsaffron)
[novinsaffron](https://www.linkedin.com/company/novinsaffron)

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۳۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب پلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

- ۲ یادداشت / فهرست جهش تجارت الکترونیک همزمان با
پاندومی کووید
- ۳ رشد ۲/۶ برابری معاملات الکترونیکی سال ۹۹
- ۴ تجارت الکترونیک در جهان و ایران و تاثیر کرونا بر آن
- ۸ جهش کرونایی تجارت الکترونیک
- ۱۰ همه مخاطرات پیش رو تجارت الکترونیک
- ۱۱ وضعیت صادرات کالایی ایران به افغانستان در بهار ۱۴۰۰
- ۱۲ مساعدتر شدن محیط کسب و کار در بهار ۱۴۰۰
- ۱۶ وضعیت تولید فولاد خام در ایران و جهان
- ۱۷ تجارت بخش کشاورزی و غذایی ایران در بهار ۱۴۰۰
- ۲۲ کاهش قدرت خرید مردم معضل این سال های صنعت لبنیات
- ۲۴ تبعیض جغرافیایی و توسعه اقتصادی
- عقب گرد اقتصاد زیر سایه کرونا، قطع برق، گرانی دلار
- ۲۸ و مواد اولیه
- ۳۲ رهگیری تورم و رکود در اقتصاد
- ۳۴ ریکاوری اقتصاد جهان در عصر دلتا
- ۳۶ دشت ۲۹۷ میلیاردی از مودی های جدید الورود
- ۳۸ سرمایه پرانی
- مهمترین انتظارات بخش خصوصی از دولت سیزدهم در
- ۴۲ حوزه بین المللی

صاحب امتیاز و مدیر مسؤل:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سر دبیر:

مهندس حسین کوه زاد

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی و صفحه آرایی:

هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

جلیل فروتن - الهه ارجمند

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

روابط عمومی:

محبوبه احمدپور

پایگاه اینترنتی:

فرشاد عباسی

نشانی:

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

مشهد - خیابان راهنمایی - برج سلمان

طبقه ۸ - واحد ۲

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

www.eghtesadasia.ir

eghtesadeasia@gmail.com

فرصت جهش تجارت الکترونیک همزمان با پاندومی کووید

حمیدرضا شوشتریان

همه گیری کوید ۱۹ در جهان مهم ترین رویداد سال ۲۰۲۰ و ۲۱ محسوب می شود که پیامدهای آن در طول این دهه تداوم خواهد یافت. یکی از این پیامدها حرکت به سمت استفاده بیشتر از دنیای دیجیتال و فرصتی است برای پیشرفت به سمت تجارت الکترونیکی. امروزه بسیاری از مردم خرید اینترنتی را بخاطر مزایای بارز آن ترجیح می دهند. در حال حاضر میلیون ها محصول در سراسر جهان از طریق تجارت الکترونیکی به فروش می رسند که مصرف کنندگان می توانند به راحتی کالای مورد نیاز خود را بدون مراجعه به فروشگاه سفارش دهند. بیشتر مشاغل، آنلاین شده و دارای وب سایت های معتبر و قابل اعتماد هستند و خرید آنلاین به دلیل افزایش دسترسی به اینترنت از طریق تلفن همراه محبوب شده است..

به گزارش مرکز توسعه تجارت الکترونیکی ایران سال ۹۹ نسبت به زمان مشابه در سال گذشته ارزش معاملات الکترونیکی به حدود ۴ برابر رسیده است، ضریب نفوذ تلفن همراه ۵ درصد، ضریب نفوذ تلفن همراه هوشمند ۲۰ درصد، ضریب نفوذ اینترنت ۹ درصد، تعداد مشترکین اینترنت پهن باند (میلیون نفر) ۱۰ درصد، تعداد گواهی صادر شده امضا الکترونیک (هزار عدد) ۱۲۳ درصد، ارزش اسمی معاملات تجارت الکترونیک (هزار میلیارد تومان)، ارزش حقیقی معاملات تجارت الکترونیک (میلیارد تومان) ۲۱۷ درصد، تعداد تراکنش های تجارت الکترونیک (میلیارد عدد) ۵۲ درصد، نسبت اسمی تجارت الکترونیکی به تولید ناخالص داخلی ۲۰۵ درصد، تعداد اینماد اعطا شده به واحدهای تجارت الکترونیکی (هزار عدد) ۱۹۶ درصد رشد داشته است. ارزش معاملات الکترونیکی در ۶ ماه نخست این سال نسبت به سال گذشته بارش ۲۸۴ درصدی به ۶۳۹ هزار میلیارد تومان رسیده است که بی تردید تا ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۰ این رقم از طریق پلتفرم های مختلف تجارت الکترونیک، رشد چشمگیری خواهد داشت. یک نمونه در حوزه بین المللی ظرفیت این تجارت نوپا را مشخص می کند.

به گزارش وال استریت فروش آمازون در دوران شیوع کرونا فراتر از انتظارات بوده به حدی که ارزش سهام آمازون در پی اعلام درآمد سه ماهه اول این شرکت که بسیار فراتر از انتظارات وال استریت بود، بیش از ۳ درصد افزایش یافت. به گزارش سایت یورونیوز، گزارش های سه ماهه اول حاکی از آن است که فروش سالانه این شرکت با وجود همه گیری کرونا شاهد افزایش ۴۴ درصدی شده و به ۱۰۸.۵ میلیارد دلار رسیده است.

این در حالی است که در دوران شیوع کرونا تعداد کمی از شرکت ها به اندازه آمازون از افزایش خرید آنلاین همه جانبه و میل مردم به خرید اینترنتی بهره مند شده اند. این شرکت انتظار دارد درآمد حاصل از فروش طی سه ماهه دوم به ۱۱۰ تا ۱۱۶ میلیارد دلار برسد که هم فراتر از پیش بینی ۱۰۸.۶ میلیارد دلاری وال استریت است. این ظرفیت نشان می دهد که در کشور ما به شرط تکمیل زیر ساخت ها می توان از این شرایط استثنایی برای جهش در این حوزه بهره گرفت و با کاهش هزینه ها و ابتکار و نوآوری بازارهای جدیدی خلق کرد.

در اولین رویداد ملی جایزه تجارت الکترونیکی مطرح شد:

رشد ۲۰۶ برابری معاملات الکترونیکی سال ۹۹

رئیس مرکز توسعه تجارت الکترونیکی:

با رشد ۲۰۶ برابری، ارزش اسمی معاملات الکترونیکی در سال ۹۹ به یک هزار و ۹۷ هزار میلیارد تومان رسید.

* * *

اینماد نسبت به سال قبل دو برابر شده که حکایت از تاثیر هوشمندسازی و کاهش زمان صدور «اینماد» دارد.

رهبری با بیان این که اکنون ۱۰۰ هزار کسب و کار دارای اینماد هستند، خاطر نشان کرد: از سال ۹۰، صدور نماد اعتماد الکترونیکی با اعطای یک ستاره به کسب و کار آغاز شد و با فرآیندهای دیگر ستاره‌های بعدی به اینماد اضافه شدند. اکنون تعداد زیادی کسب و کار داریم که توانسته‌اند تا پنج ستاره نیز دریافت کنند.

در این مراسم تعدادی از کسب و کارهایی که توانسته‌اند رتبه اعتماد برتر را کسب کنند، از سوی مسئولین مورد تقدیر قرار گرفتند.

مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، با هدف سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای حمایت از توسعه تجارت الکترونیکی در ایران با توجه خاص به توانایی‌های بخش خصوصی و برای دستیابی به اهداف مورد نظر، به موجب ماده ۸۶ قانون تجارت الکترونیکی مصوب مجلس شورای اسلامی در وزارت صمت تشکیل شد. این مرکز از تجمیع مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات، مرکز دولتی صدور گواهی الکترونیکی ریشه و کمیته ملی ادیفاکت تشکیل شده است. / ایرنا

اولین رویداد ملی جایزه تجارت الکترونیکی و تجلیل از کسب و کارهای دارای رتبه اعتماد برتر با حضور مدیران وزارت صمت و رئیس مرکز توسعه تجارت الکترونیکی برگزار شد.

«علی رهبری» رئیس مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در این مراسم گفت: مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در سه حوزه مهم فعالیت می‌کند یکی از آن‌ها، حوزه «گواهی الکترونیکی» که توسعه زیرساخت، توسعه کاربرد و سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات را بر عهده دارد. در اس این سه‌لویت، ۲۵ پروژه مهم تعریف شده تا ساختار سلسله مراتبی صدور گواهی الکترونیکی کشور تکمیل شود و به بلوغ برسد.

وی افزود: مجموع تلاش‌های صورت گرفته در این حوزه باعث شد در صدور گواهی‌های الکترونیکی صادره شده در سال ۹۹ رشد ۲۲۴ درصدی نسبت به سال ۹۸ رخ دهد.

رهبری تاکید کرد: دو سامانه جامع تجارت و تدارکات الکترونیکی نیز دو سامانه مهم در حوزه فعالیت مرکز توسعه تجارت الکترونیکی هستند. با ایجاد سامانه تدارکات الکترونیکی، گارانتی در ایران را دوباره زنده خواهد شد. سامانه جامع تجارت نیز مسیر الکترونیکی شدن اسناد کاری را مهیا کرده است. اکنون به سمتی رفته‌ایم که برگه‌های مجوزهای ورود و اسناد گمرکی همگی الکترونیکی شده‌اند. به واسطه توسعه این سامانه‌ها مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، زیرساخت‌های ارائه دولت الکترونیک در خوشه تجارت را در وزارت صنعت بر عهده گرفته است.

وی تاکید کرد: ارزش اسمی معاملات الکترونیکی در سال ۹۹ به ۱۰۹۷ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به سال قبل ۲۰۶ برابر داشته است. ضمن این که رشد تراکنش‌ها نیز به عدد ۳ هزار میلیارد تراکنش رسیده است. تعداد صدور

مقدمه

امروز، فناوری اطلاعات و ارتباطات با بهره گیری از اقتصاد دیجیتال (شکل ۱ را مشاهده نمایید) و تجارت الکترونیکی سهم بسزایی در تولید و مبادله اکثر کالاها ایفا می نماید. تجارت الکترونیک بازاری به سرعت در حال رشد است که می تواند با بهره گیری از هوش مصنوعی و تجزیه و تحلیل داده ها نقش بسیار مهم و قابل توجهی را در جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار در جهان ایفا نماید. این تجارت فرصت ها و چالش های تازه ای را به دنبال دارند. مطالعات بین المللی نشان داده اند که رونق اقتصادی آینده به میزان زیادی به گسترش و بهره برداری از تحولات دیجیتالی بستگی دارد [۱ و ۲]. به طور کلی تجارت الکترونیک به صورت B2B کسب و کار با کسب و کار، B2C کسب و کار با مشتری، C2B مشتری با کسب و کار، C2C مشتری و با مشتری و G2G حکومت با حکومت تعریف می گردد [۳].

بر اساس آمار اقتصادی جهان، میزان تجارت الکترونیک در جهان از ۱۴٪ در سال ۲۰۱۹ به ۱۷٪ در سال ۲۰۲۰ رسیده است. بازار تجارت الکترونیک، بازاری به سرعت در حال رشد است که از پتانسیل زیادی برای تنوع بخشی به حوزه و اختیارات جغرافیایی - تجاری کشورهای در حال توسعه و مشاغل مستقر در آنها و شرکت های جدیدشان برخوردار است. این پتانسیل، نقش مهمی در تأمین و توزیع کالاها و خدمات بازارهای داخلی این کشورها ایفا می کند. این تجارت بیش از هر چیز به زیر ساخت، منابع مالی و مدیریت صحیح نیاز دارد. امروزه کشورهایی که توانسته اند بر این ۳ مانع غلبه نموده و بسترهای توانمندی را برای تجارت الکترونیکی خود پدید بیاورند، در موقعیت بهتری قرار دارند. آنها توانسته اند تا از مزایای بالقوه این تجارت استفاده نموده و چالش های داخلی و بین المللی خود را برطرف نمایند. در مقابل سایر کشورهایی که در این زمینه موفق عمل ننموده اند همچنان با چالش های داخلی و بین المللی روبه رو هستند که این چالش ها رقابت کمتری را برای آنها در عرصه جهانی به دنبال دارد. همچنین این خطر نیز وجود دارد که نوآوری های دیجیتالی به جای پیشبرد حقوق صاحبان آنها به سهم نابرابرهای آنها بیفزایند [۲]. ولی باز هم علی رغم تمام این موارد باید گفت که اکنون رشد دیجیتالی به مدد پدیدار شدن ویروس کرونا بیش از پیش در حال افزایش است.

تأثیر کرونا بر تجارت الکترونیک در جهان

ویروس کرونا تغییرات زیادی را در نحوه زندگی روزمره مردم پدید آورد. این ویروس سبب کاهش ارتباطات روزمره گردید و به نوعی آنها را قرنطینه کرد. از بهار سال ۲۰۲۰ به این طرف، نقش این ویروس در سطح جهان و در زندگی های روزمره بیشتر دیده شد. در این زمان بود که مردم دیگر نمی توانستند به طور فیزیکی برای خریدهای خود در فروشگاه ها حاضر شوند، لذا به طور طبیعی به خرید آنلاین روی می آوردند. لذا امروز شاهدیم که از هر ۱۰ خریدار، ۷ نفر به خرید آنلاین می پردازند. از بهار سال ۲۰۲۰

به این طرف، در عین حال که ۹۰ درصد فروشگاه های آنلاین اظهار می داشتند که میزان درآمدهای آنلاین آنها کمی افزایش داشته اند، ۴۵ درصد آنان مدعی بودند که میزان رشد درآمدهای آنها ۱۰۰ درصد افزایش یافته اند. حدود ۳ درصد از این فروشگاه ها می گفتند که درآمد تقریباً ثابتی داشته اند و ۶ درصد آنها اظهار می کردند که میزان درآمد آنها کاهش یافته است. در این میان یک درصد باقیمانده هیچ نظری نسبت به این موضوع ارائه نمی دادند [۱]. پس از اعلام قرنطینه جهانی در سال ۲۰۲۱، ۸۶ درصد فروشگاه ها اعلام داشتند که اکنون درآمد آنها نسبت به قبل بیش از ۲۰۰ درصد افزایش یافته است. در این میان ۹ درصد اظهار می داشتند که میزان درآمد آنها مشابه قبل بوده و تنها ۴ درصد اظهار می کردند که درآمدهای آنها کاهش یافته است [۱]. بر اساس مطالعات صورت گرفته بر روی فروش های آنلاین و فروشگاه های قبل از همه گیری کرونا و طی همه گیری، برآوردی برای میزان فروش به هر دو طریق پس از همه گیری ارائه شده که در شکل ۲ آماده است [۴].

بر اساس شاخص ارزش سال ۲۰۲۰ تا ۱۵۲ اقتصاد را در بر می گیرد، اختلاف قابل ملاحظه ای بین کشورهایی که آمادگی زیاد و کمی در مشارکت تجارت الکترونیکی دارند، مشاهده می شود. بر اساس این شاخص، ۸ اقتصاد از ۱۰ اقتصادی از بیشترین درآمد آنلاین برخوردارند

در اروپای غربی و دو اقتصاد دیگر در آسیا واقعند که سنگاپور و چین می باشند (شکل ۳ رامشاهده نمایند) [۲].

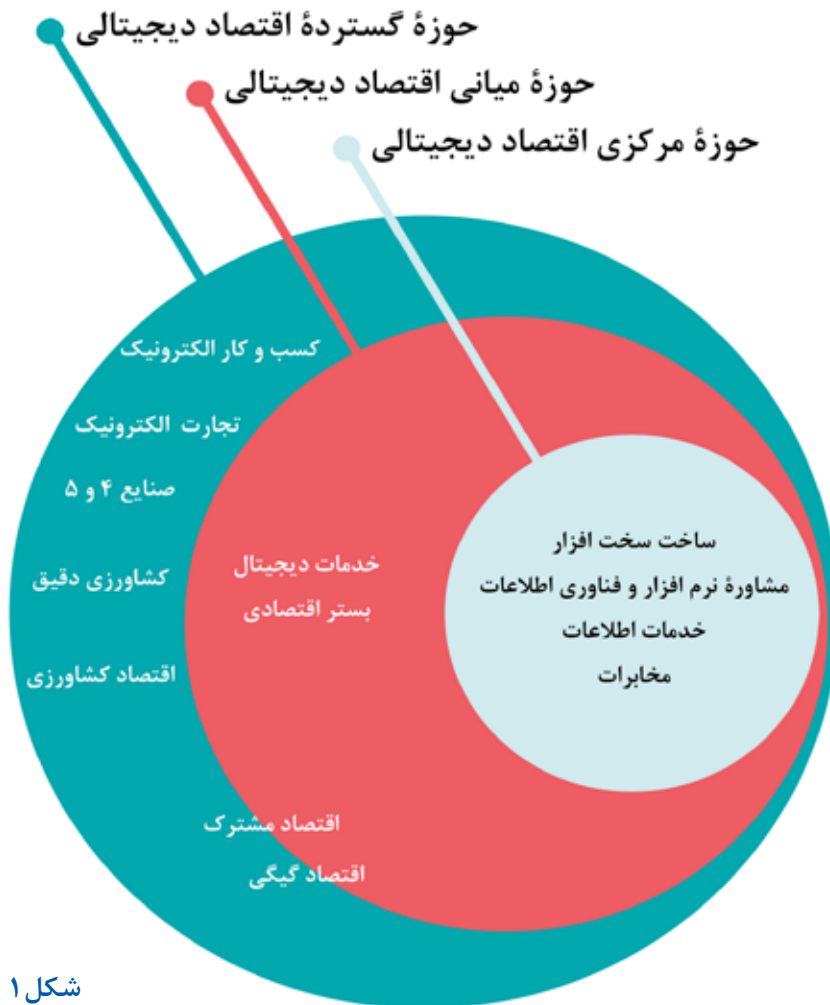
تأثیر کرونا بر حاشیه سود تجارت الکترونیک جهان

ویروس کرونا در سطوح مختلف، مشاغل تجارت الکترونیک جهان را تحت تأثیر قرار داده است. آنها باید به بررسی خیلی از چالشهایی که مستقیماً بر حاشیه سود آنها تأثیر می گذارد از زنجیره تأمین گرفته تا رقابتهای تهاجمی تر بپردازند. در این میان ۳۸ درصد از رهبران تجارت الکترونیک در جهان اظهار می دارند که حاشیه سود آنلاین آنها نسبت به قبل افزایش یافته است، ۴۰ درصد دیگر اظهار می دارند که حاشیه سودشان تقریباً ثابت باقیمانده و تنها ۱۵ درصد هستند که ادعا می کنند که میزان حاشیه سود آنها کاهش یافته است [۱].

بر همین اساس اتحادیه اروپا به جهت مهم بودن این موضوع، معیاری را برای ارزیابی وضعیت تجارت الکترونیکی مشاغل آنلاین تدوین نموده است تا این مشاغل به طور دقیق و با بررسی نمودن چالشها بتوانند از ضرر و زیان خود جلوگیری نمایند. این معیار تدوین شده، بهترین شیوه ها و توصیه ها را جلوی پای کسب و کارهای آنلاین می گذارد تا آنها به طور ساختاریافته تر با تمام این چالشها رو به رو گردند [۵].

تأثیر کرونا بر گردش کار تجارت الکترونیک جهان

بر طبق اظهار نظر مشاغل تجارت الکترونیک جهان، ۴۴ درصد از آنها اظهار نموده اند که به دلیل همه گیری مجبور به تغییر کارکنان خود گردیده اند. بیش از یک سوم آنها یعنی ۳۱ درصد به استخدام افراد بیشتری پرداخته اند و از طرف دیگر تقریباً ۲۶ درصد آنها مجبور شده اند تا برخی از کارکنان خود را اخراج نمایند. متأسفانه ۱۵ درصد از این مشاغل مجبور شده اند تا حقوق کارمندان خود را کاهش دهند و تنها ۵ درصد از مشاغل وجود دارند که موفق به افزایش حقوق کارکنان خود گردیده اند. ۲۱ درصد دیگر نیز بدون تعدیل نیروی کاری، همچنان

شکل ۱

دارند به کار خود ادامه می دهند [۱].

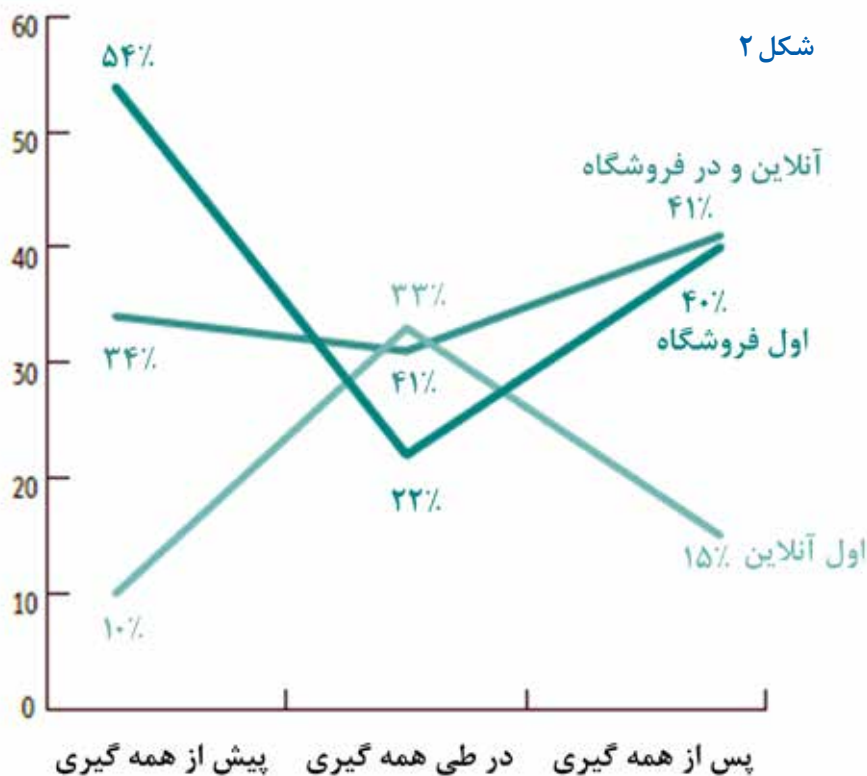
چالشهای اصلی تأثیر کرونا بر تجارت الکترونیک جهان از عمده ترین چالشهای اصلی تأثیر کرونا بر تجارت الکترونیک جهان می توان به اختلال در زنجیره تأمین و بر آورده کردن تقاضا اشاره کرد. این چالشها به دنبال محدودیتهایی مثل مدیریت موجودی و کمبود کارکنان به وجود آمده اند. همینطور زیر ساخت آنلاین نامناسب هم از دیگر دلایلی است که به وجود آمدن این چالشها را سرعت بخشیده است [۱].

تأثیر کرونا بر راهکارهای تجارت الکترونیک جهان

بیش از ۴۵ درصد از کسب و کارهای جهان از جمله کسب و کارهای کوچک بر این باورند که باید تمرکز خود را متوجه بخش دیجیتالی کار خود نمایند. آنها معتقدند که با به راه انداختن کسب و کار خود به صورت آنلاین، بیشتر متوجه افزایش تقاضای خود خواهند گردید. لذا با سرمایه گذاری بر روی نرم افزارهای جدید و تقویت نرم افزارهای قدیمی خود توانسته اند بر روی کانالهای بازاریابیشان متمرکز گردیده و تعداد آنها را افزایش دهند و لذا بر درآمد دیجیتالی خود بیفزایند [۱ و ۲].

۱۰ درصد از این کسب و کارها به تنظیمات خرده فروشی خود از جمله زنجیره تأمین و تدارکات به صورت آنلاین روی آورده اند. آنها به این نتیجه رسیده اند که با داشتن ارتباطات آنلاین B2B و B2C با شرکای آنلاین و مشتریان خود می توانند تمهیدات بیشتری را برای آنها پدید بیاورند [۱ و ۲].

در این میان ۳ درصد از کسب و کارها اظهار می دارند که به وجود این راهکارها هیچ اعتقادی ندارند و ۳ درصد دیگر هم معتقدند که باید برنامه های کوتاه مدتی را جهت استفاده از این راهکارها اتخاذ نمایند. ۳ درصد هم به دنبال تغییرات چشمگیر و اتخاذ راهکاری کاملاً جدید هستند [۱].

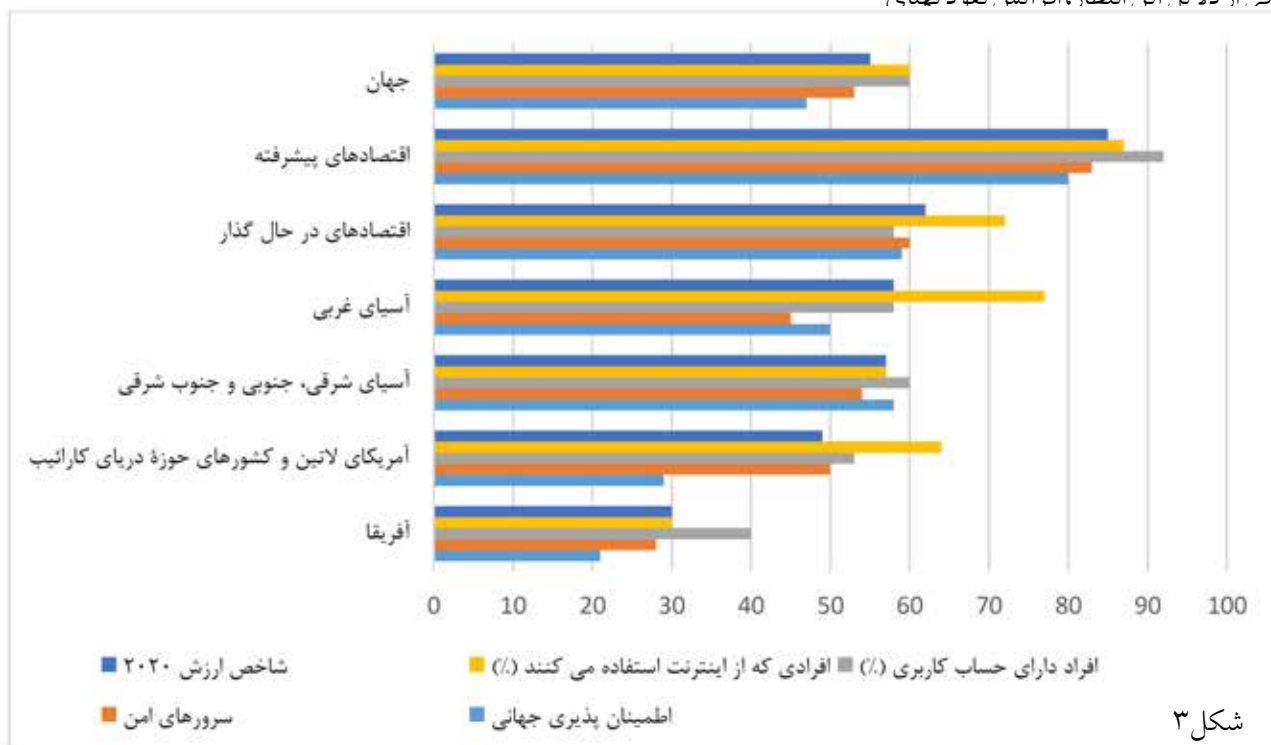

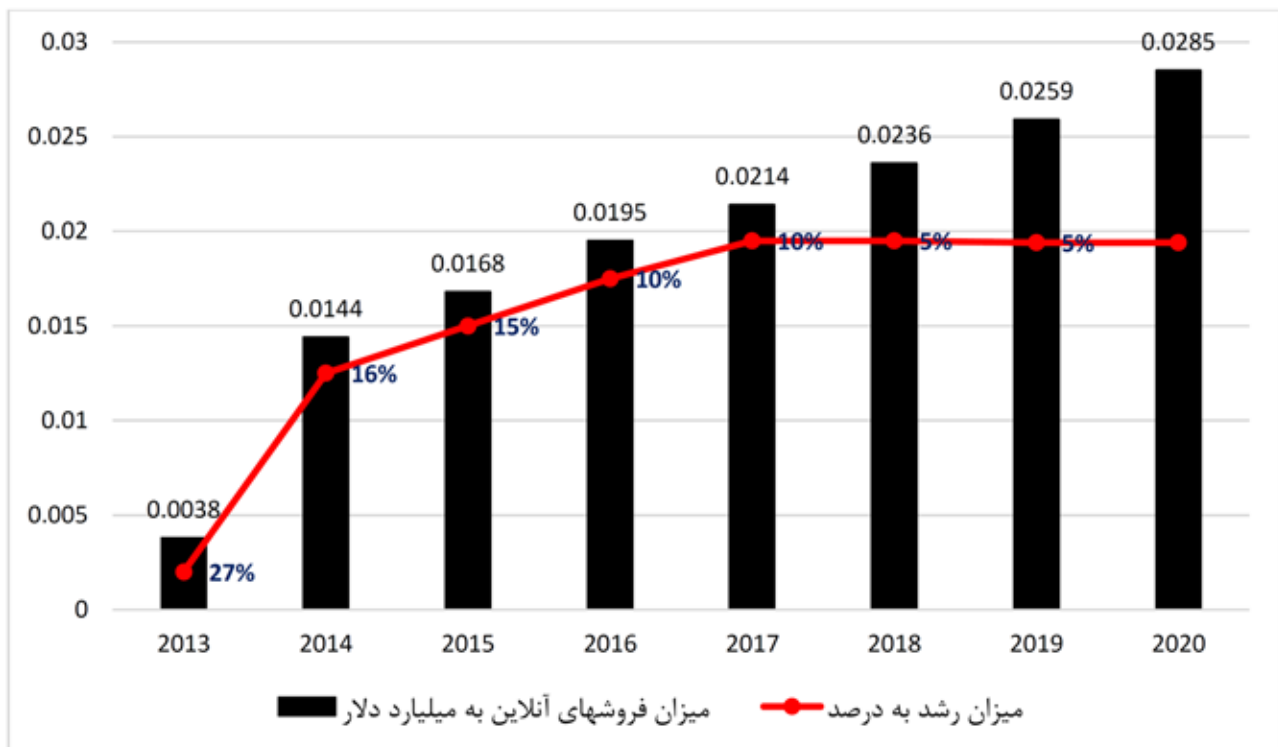
از این بین کسب و کارهایی که بیش از هر زمان دیگری به دیجیتالی شدن باور دارند، راهکارهای بهبود سیاست های کاری در خانه و رضایت و تجربه کاربران آنلاین را در پیش گرفته اند. آنها با توجه به نیازمندیهای بازار و با قیمت گذاری پویا و تجسم محصول؛ گسترش حضور تجارت الکترونیک مثلاً از طریق شبکه های اجتماعی و برنامه های کاربردی؛ بهبود زیرساخت وب با ایجاد کردن شرایطی برای جستجو در سایت و اشتراک الکترونیکی جهت دریافت کالاهای و یا خدمات ارزان تر، ایجاد نمودن سبدهای الکترونیکی و کیف پول دیجیتالی برای خرید و نیز سمینارهای صوتی و تصویری جهت جلب مشتریان و شرکا؛ افزایش بودجه بازاریابی برای ایجاد بازاریابی خودکار، پیشگیری از تقلب و مدیریت سفارشات و محصولات؛ استخدام افراد بیشتر و همچنین مرخصی، تنوع زنجیره تأمین را در دستور کار برنامه های خود قرار داده اند [۱].

تجارت الکترونیک در ایران

بر اساس برنامه ششم توسعه ایران انتظار می رود که نرخ رشد تجارت الکترونیکی در کشور همچنان رو به افزایش باشد. شاید بکر از دلایلی مانند انتظار، افزایش نفوذ

باند تلفن همراه و همچنین افزایش پهنای باند باشد. بر طبق گزارشها بین سالهای ۲۰۱۸ تا ۲۰۱۹، ارزش واقعی معاملات انجام شده از طریق بسترهای تجارت الکترونیکی با دسترسی بیشتر ایرانیان به خرید آنلاین، ۴۲ درصد افزایش داشته است. بر طبق آمار سال ۲۰۱۶ ی بانک مرکزی ایران، تهران، خراسان رضوی و اصفهان و پس از آنها فارس، آذربایجان شرقی و کرمان بیشترین آمار معاملات آنلاین را به خود اختصاص می دهند. در این میان کهکیلویه و بویراحمد، خراسان جنوبی و ایلام نیز استانهایی هستند که کمترین معاملات آنلاین در آنها صورت می گیرد. از جمله بزرگترین دسته معاملات آنلاین می توان به خرید کالاهای مصرفی و پس از آن خدمات گردشگری و آموزشی اشاره کرد. پیش بینی می شود که این معاملات

۴. ضعف در دانش فناوری اطلاعات.
۵. عدم پشتیبانی شرکتهای تجاری فعال جهانی در زمینه تجارت الکترونیک از کشور ما و عدم وجود مراکز و شرکتهای دولتی و خصوصی که خدمات تجارت الکترونیک را در کشور ارائه دهند.
۶. ضعف ساز و کار مناسب جهت حفاظت از حقوق مصرف کنندگان.
۷. ضعف امنیتی لازم جهت مبادلات و تبادل اطلاعات.
۸. عدم پذیرش کارتهای اعتباری بین المللی و سایر کارتهای خرید الکترونیک همراه به علت عدم پشتیبانی سیستمهای تجاری بین المللی از کارتهای بانکی ایران.
۹. ضعف فرهنگی و سطح پایین آگاهی و توجه مردم به الکترونیک و فناوری اطلاعات در کشور.

به دلیل محدودیت های بهداشت عمومی همه گیری ویروس کرونا خیلی افزایش یابند. از جمله بزرگترین بسترهای تجارت الکترونیک و معروف برای خرید کالاهای مصرفی در ایران می توان به وبسایت های دیجی کالا www.digikala.com، اسنپ www.snapp.market، ایسام www.esam.ir، مدیش www.modiseh.com و شیکسون www.shixon.com اشاره کرد [۷ و ۸ و ۹]. شکل ۴ روند رشد تجارت الکترونیک در ایران را بر اساس فروشهای آنلاین نشان می دهد.

از آنجایی که رشد تجارت الکترونیک در ایران بسیار خرسند کننده به نظر می رسد، ولی از چالش های آن نیز نمی توان غافل ماند. لذا از مهمترین موانع و چالش های تجارت الکترونیک در ایران می توان موارد زیر را برشمرد [۳ و ۷ و ۱۰ و ۱۱]:

۱. تجارت الکترونیک در ایران از جنبه های قانونی نیازمند بهبود اساسی است.
۲. محدودیتهای خطوط ارتباطی و اتصال با اینترنت کم سرعت در اکثر نقاط به دلیل ضعف زیرساختها در کشور.
۳. هزینه اولیه زیاد برای راه اندازی این تجارت در شرکتهای کوچک و عدم انگیزه آنها جهت سرمایه گذاری.

Ecommerce Trends 2021 Survey Report, www.searchnode.com [1]
 COVID-19 and e-Commerce: A Global Review, UNCTAD, ISBN: 978-92-1-113013- [2]
 3
 E. Bonabi Mobaraki, An Elaboration on the Status of E-commerce in Iran Considering its Growth and Challenges, International Journal of Applied Business and Economic Research, vol. 15, no. 5, 2017.
 UPS Smart E-commerce Report 2021, March 2021, www.ups.com [4]
 EU4Digital: supporting digital economy and society in the Eastern Partnership, e-Commerce report, June 2020 [5]
 The State of Ecommerce 2021, Navigating the new world of omnichannel commerce [6] and retail media, retailiq.kantar.com, Kantar Consulting LLC [7]
 Digital economy, e-Commerce Development Centre of Iran, Islamic Republic of Iran [7]
 Consumer Goods Industry in Iran Newsletter, First quarter 2021, www.sanctions-helpdesk.eu [8]
 Online Transactions in Iran, based on statistics provided by the Central Bank of Iran, [9] Spring 2016
 A. Sanayei and L. Rajabion, Critical Successful Factors Contributing to E-Commerce Adoption among Iranian SMEs, International Journal of Information Science and Management, vo. 7, no. 2, 2009 [10]
 H. Asadihkoob and M. S. Ebrahimi, Challenges and Strategies of E-Commerce in Iran's Agriculture, Agricultural Communications, vol. 2, no. 1, 2014. [11]

گزارش جدید آنکتاد نشان داد جهش کرونایی تجارت الکترونیک

منتشر شد که در واقع نتایج این جلسات را در خودش دارد. براساس این گزارش خرده‌فروشی آنلاین در اغلب کشورهای دنیا افزایش چشمگیری داشته، اما این رشد در بعضی کشورها بسیار محسوس بوده است. کره جنوبی مثال جالبی در این زمینه است که با ۲۵/۹ درصد، بالاترین سهم تجارت الکترونیک در سال ۲۰۲۰ را به خود اختصاص داده است. این در حالی است که سهم این کشور از صنعت تجارت الکترونیک جهان در سال ۲۰۱۹ برابر ۲۰/۹ درصد بوده است. در نهایت اما آمار منتشر شده از سوی آنکتاد بسیار جالب توجه است. این گزارش نشان می‌دهد فروش حاصل از تجارت الکترونیک در سراسر جهان با رشد ۴ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۸، در سال ۲۰۱۹ به ۲۶/۷ تریلیون دلار رسیده است. البته این آمار براساس آخرین تخمین‌ها و پیش‌بینی‌های انجام شده در این زمینه است و چه بسا با در اختیار داشتن داده‌های بیشتر و در تخمین‌های بعدی، افزایش هم پیدا کند. این میزان شامل فروش جهانی تجارت الکترونیک در بخش‌های B2B (بنگاه تجاری به بنگاه تجاری) و B2C (بنگاه تجاری به مشتری) بوده و معادل ۳۰ درصد از کل تولید ناخالص جهانی در آن سال است.

«شامیکا سیریمان» مدیر بخش تکنولوژی و لجستیک آنکتاد در این مورد می‌گوید: «این آمار نشان می‌دهد اهمیت فعالیت‌های آنلاین به سرعت در حال افزایش است. این ارقام همچنین به نیاز کشورها، به خصوص کشورهای در حال توسعه، به در اختیار داشتن چنین اطلاعاتی اشاره می‌کند. در حقیقت دسترسی به این داده‌ها و اطلاعات برای این کشورها و در جهت بازسازی اقتصادشان بعد از همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ بسیار ضروری و مفید خواهد بود.»

سرمایه‌های متنوع برای بعضی شرکت‌ها

براساس گزارش آنکتاد، شیوع جهانی کووید-۱۹ به متنوع شدن سرمایه‌های شرکت‌های بزرگ B2C منجر شد. اطلاعات به دست آمده از ۱۳ شرکت برتر فعال در تجارت الکترونیک - که

خانه‌نشینی و قرنطینه باعث شیفت مردم به خریدهای آنلاین شد و به دنبال آن تجارت الکترونیک رشد چشم‌گیری پیدا کرد. جدیدترین گزارش کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (آنکتاد) در این زمینه نشان می‌دهد مجموع فروش خرده‌فروشی‌های آنلاین در سراسر جهان از ۱۶ درصد به ۱۹ درصد در سال ۲۰۲۰ رسیده است.

همه‌گیری ویروس کرونا دنیا را به کلی تغییر داد و تحولاتی را با خودش آورد که بیش از هر چیز به زندگی روزمره افراد و سبک زندگی آنها نفوذ کردند. حالا دیگر خریدهای آنلاین به بخشی مهم از کارهای روزمره اغلب ما تبدیل شده‌اند. خریدهای آنلاین دیگر تنها یک امکان مدرن به حساب نمی‌آیند و هنجاری تازه شده‌اند که به تدریج بخشی جدانشدنی از زندگی را تشکیل می‌دهند. در واقع خانه‌نشینی و قرنطینه و دورکاری باعث شد تا ارزش خریدهای آنلاین یک بار دیگر تعریف شود. با این اوصاف است که با افزایش محدودیت‌ها، صنعت تجارت الکترونیک رشد قابل توجهی را تجربه کرد. گزارش‌های مختلفی در تایید این موضوع منتشر شده‌اند، اما جدیدترین گزارش کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (آنکتاد) در این زمینه نشان می‌دهد مجموع فروش خرده‌فروشی‌های آنلاین در سراسر جهان از ۱۶ درصد به ۱۹ درصد در سال ۲۰۲۰ رسیده است. این گزارش بعد از جلسه‌ای دو روزه برای سنجش حجم اقتصاد دیجیتال و تجارت الکترونیک و البته رشد آن،

فروش خرده‌فروشی آنلاین در اقتصادهای منتخب جهان در فاصله سالهای ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰									
کشور	فروش خرده‌فروشی آنلاین (به میلیارد دلار)			فروش خرده‌فروشی (به میلیارد دلار)			سهم آنلاین (درصد از کل فروش خرده‌فروشی)		
	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
استرالیا	۱۳/۵	۱۴/۳	۲۲/۹	۲۳۹	۲۲۹	۲۳۲	۵/۶	۶/۳	۹/۴
کانادا	۱۳/۹	۱۶/۵	۲۸/۱	۴۶۷	۴۶۲	۴۵۲	۳	۳/۶	۶/۲
چین	۱۰۶۰/۴	۱۲۳۳/۶	۱۴۱۴/۳	۵۷۵۵	۵۹۵۷	۵۶۸۱	۱۸/۴	۲۰/۷	۲۴/۹
کره جنوبی	۷۶/۸	۸۴/۳	۱۰۴/۴	۴۲۳	۴۰۶	۴۰۳	۱۸/۲	۲۰/۸	۲۵/۹
سنگاپور	۱/۶	۱/۹	۳/۲	۳۴	۳۲	۲۷	۴/۷	۵/۹	۱۱/۷
انگلستان	۸۴	۸۹	۱۳۰/۶	۵۶۵	۵۶۴	۵۶۰	۱۴/۹	۱۵/۸	۲۳/۳
ایالات متحده آمریکا	۵۱۹/۶	۵۹۸	۷۹۱/۷	۵۲۶۹	۵۴۵۲	۵۶۳۸	۹/۹	۱۱	۱۴
مجموع	۱۷۷۰	۲۰۳۸	۲۴۹۵	۱۲۷۵۲	۱۳۱۰۲	۱۳۰۰۳	۱۴	۱۶	۱۹

فروش تجارت الکترونیک در ده کشور برتر جهان در سال ۲۰۱۹

رتبه	کشور	کل فروش تجارت الکترونیک (به میلیارد دلار)	سهم کل فروش تجارت الکترونیک از تولید ناخالص داخلی (درصد)	فروش تجارت الکترونیک B2B (به میلیارد دلار)	سهم فروش تجارت الکترونیک از کل تجارت الکترونیک (درصد)	فروش تجارت الکترونیک B2C (به میلیارد دلار)
۱	ایالات متحده آمریکا	۹۵۸۰	۴۵	۸۳۱۹	۸۷	۱۲۶۱
۲	ژاپن	۳۴۱۶	۶۷	۳۲۳۸	۹۵	۱۷۸
۳	چین	۲۶۰۴	۱۸	۱۰۶۵	۴۱	۱۵۳۹
۴	کره جنوبی	۱۳۰۲	۷۹	۱۱۸۷	۹۱	۱۱۵
۵	انگلستان	۸۸۵	۳۱	۶۴۳	۷۲	۲۵۱
۶	فرانسه	۷۸۵	۲۹	۶۶۹	۸۵	۱۱۶
۷	آلمان	۵۲۴	۱۴	۴۱۳	۷۹	۱۱۱
۸	ایتالیا	۴۳۱	۲۲	۳۹۶	۹۲	۳۵
۹	استرالیا	۳۴۷	۲۵	۳۲۵	۹۴	۲۱
۱۰	اسپانیا	۳۴۴	۲۵	۲۸۰	۸۱	۶۴
	ده کشور بالا	۲۰۲۱۸	۳۶	۱۶۵۲۶	۸۲	۳۶۹۱
	کل جهان	۲۶۶۷۳	۳۰	۲۱۸۰۳	-	۴۸۷۰

در سال ۲۰۲۰ به ۲/۹ تریلیون دلار رسیده است.

تجارت الکترونیک تحت تاثیر فروش B2B

گزارش اخیر آنگنکاد ارزش تجارت الکترونیک مبتنی بر B2B را در سال ۲۰۱۹ چیزی در حدود ۸/۱ تریلیون دلار برآورد می کند که این میزان برابر ۸۲ درصد از کل صنعت تجارت الکترونیک جهان - شامل فروش پلت فرم های بازاریابی آنلاین و تراکنش های مبادله داده آنلاین - است. در این میان اما ایالات متحده آمریکا با غلبه بر ژاپن و چین، حاکمیت کل بازار تجارت الکترونیک را در اختیار دارد.

برآورد فروش تجارت الکترونیک B2C در سال ۲۰۱۹ برابر ۴/۹ تریلیون دلار است که نسبت به سال ۲۰۱۸ رشد ۱۱ درصدی داشته است این بررسی ها نشان می دهد همچنان کشورهای چین، آمریکا و انگلستان به عنوان سه کشور برتر جهان از نظر میزان فروش تجارت الکترونیک B2C شناخته می شوند. این در حالی است که تخمین زده می شود میزان فروش برون مرزی تجارت الکترونیک B2C در سال ۲۰۱۹ به حدود ۴۴۰ میلیارد دلار رسیده که این میزان نسبت به سال ۲۰۱۸ رشد ۹ درصد داشته است. گزارش آنگنکاد نشان می دهد سهم خریداران آنلاینی که خریده های برون مرزی انجام می دهند، از ۲۰ درصد در سال ۲۰۱۷ به ۲۵ درصد در سال ۲۰۱۹ رسیده است.

عملکرد ضعیف شرکت های تجارت الکترونیک در دیجیتالی شدن

صرف نظر از سرمایه های هنگفت و قابل توجه شرکت های تجارت الکترونیک، در دسامبر سال گذشته میلادی شاخصی توسط اتحاد سنجش جهانی ارائه شد که براساس آن عملکرد این شرکت ها در فرآیند دیجیتالی شدن ضعیف و کند بوده است. این شاخص صد شرکت دیجیتالی از جمله چهارده شرکت فعال در صنعت تجارت الکترونیک را بر این اساس رتبه بندی کرد که چطور زمینه دسترسی به تکنولوژی های دیجیتالی را فراهم کرده، مهارت های دیجیتالی را ایجاد کرده و اعتماد و ترویج نوآوری را بهبود می دهند.

شرکت های تجارت الکترونیک در مقایسه با شرکت های دیگر فعال در صنایع دیجیتال مانند سخت افزار یا خدمات مخابراتی، عملکرد ضعیف تری داشتند. برای مثال، بالاترین جایگاه شرکت های تجارت الکترونیک به eBay رسید تا در رتبه چهارم و نهم این فهرست قرار بگیرد. امتیاز کل شرکت های تجارت الکترونیک هم از حداکثر ۱۰۰ برابر ۲۰ شد. کارشناسان آنکاد معتقدند که عامل اصلی عملکرد ضعیف شرکت های تجارت الکترونیک در فرآیند دیجیتالی شدن، این است که این شرکت ها نسبتاً جوان هستند و اغلب در دوده اخیر تاسیس و راه اندازی شده اند.

فروش تجارت الکترونیک در دنیا با رشد سالانه ۴ درصدی در سال ۲۰۱۹ به ۲۶/۷ تریلیون دلار رسیده است

۱۱ تای آنها از چین و آمریکا هستند - نشان از معکوس شدن چشمگیر روند رشد سرمایه در شرکت های مبتنی بر پلت فرمی دارد که خدماتی مانند سفر و تاکسی آنلاین را ارائه می دهند. تمام این شرکت ها شاهد کاهش شدید ارزش تجاری ناخالص خودشان بوده و از سقوط جایگاه خودشان در رتبه بندی های مربوط به سرمایه شرکت ها خبر داده اند. برای مثال، شرکت Expe-dia که یکی از بزرگ ترین و معروف ترین ارائه دهندگان خدمات فروش آنلاین سفر در آمریکاست، در سال ۲۰۲۰ از جایگاه پنجم به یازدهم سقوط کرده است. Book-ing Holdings هم که یک شرکت آمریکایی ارائه دهنده تکنولوژی های مربوط به سفر است، از جایگاه ششم به دوازدهم رسیده است. حتی شرکت Airbnb که به خاطر اجاره خانه ها و اقامتگاه های مختلف در سراسر دنیا شناخته می شود و در سال گذشته میلادی برای اولین بار وارد بازار بورس شد، با دوپله سقوط از جایگاه یازدهم به سیزدهم رفته است.

با این همه و با صرف نظر از کاهش ارزش تجاری ناخالص شرکت های خدماتی در حوزه تجارت الکترونیک، به طور کلی اما ارزش تجاری ناخالص شرکت های فعال در تجارت الکترونیک B2C در سال ۲۰۲۰ رشد ۲۰/۵ درصدی داشته است. این در حالی است که رشد ارزش تجاری ناخالص این شرکت ها در سال ۲۰۱۹ برابر ۱۷/۹ درصد بوده است. در این میان بعضی شرکت ها مانند

Shopify (شرکت بزرگ تجارت الکترونیک کانادایی) و الومارت (غول خرده فروشی آنلاین آمریکایی) به ترتیب با رشد ۹۵/۶ درصد و ۷۲/۴ درصد، سهم قابل توجهی از معاملات تجارت الکترونیک در سال گذشته میلادی را به خودشان اختصاص داده اند. بررسی های آنکاد نشان می دهد به طور کلی ارزش تجاری ناخالص ۱۳ شرکت برتر تجارت الکترونیک جهان

عباس خراباف
کارشناس حوزه استارت آپ

همه مخاطرات پیش رو تجارت الکترونیک

باتورم قانونی مواجه هستیم.

راه حل چیست؟

الف) تعیین متصدی خاص برای اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص تبیین حدود صلاحیت نهادهای مقررات گذار و شناسایی مقرر اصلح در موارد اختلاف و هم پوشانی:
به نظر می رسد می توان نهادی مانند مرکز ملی فضای مجازی را متصدی این امر کرد چراکه منحصر در حوزه فضای مجازی فعال است و مجال و امکانات بیشتری برای صرف وقت در این زمینه را دارد. در واقع می توان با اعطای صلاحیت اختصاصی به چنین نهادی این اختیار را داد تا اقدام به شناسایی قوانین متعارض در این حوزه کرده و نسبت به برطرف کردن این تعارض اقدام کند یا در مواردی که صلاحیت یک نهاد در زمینه مقررات گذاری در حوزه فضای مجازی و حدود و ثغور آن محل ابهام است، این مرکز وارد بررسی شده و اقدام به روشنگری برای رفع ابهام کند.

ب) جلوگیری از ایجاد شوراها، کمیته ها و نهادهای جدید:

در حال حاضر نیز شوراها و نهادهای متعددی در حال فعالیت هستند که دارای صلاحیت ها و اختیاراتی در حوزه فضای مجازی نیز هستند، بنابراین به نظر می رسد نهادسازی دوباره می تواند به موازی کاری های موجود دامن زده و نه تنها مشکلی را حل نمی کند، بلکه دغدغه ای جدید بر مسائل پیشین می افزاید. بنابراین اگر بایر بررسی های دقیق و کارشناسی شده، نهایتاً این امر محرز شد که موضوع و مساله خاصی نیاز به متولی مشخص داشته و در حال حاضر سازمانی عهده دار آن نیست، بهتر که این صلاحیت به یکی از نهادهای موجود که فعالیت نزدیک تری با دغدغه مطروحه دارد اعطا شود و از تشکیل نهاد جدید خودداری شود، چراکه موجبات اختلاف و ابهامات بیشتری در این خصوص را به ارمغان می آورد.

شتاب زدگی در تدوین قوانین و مقررات در بخش های مختلف

در بازه زمانی یک سال گذشته شاهد شتاب زدگی بسیار زیاد نهادهای مقررات گذار بوده ایم؛ این در حالی است که امر قانون گذاری با توجه به ماهیت خود و تاثیرات گسترده ای که به دنبال دارد، اساساً امری پیچیده و نیازمند صرف زمان و کسب نظر گروه های مختلف است که به نوعی در موضوع مورد نظر دارای تخصص علمی بوده یا به نحوی بر فعالیت آنها تاثیر گذار است. به بیان دیگر باید نظرات و تجربیات گروه های مرتبط اخذ شده و بایر بررسی جامع نظرات جمع آوری شده، واکاوی قوانین و مقررات موجود، گردآوری تجربیات سایر کشورها و سنجش مشکلات و انتظاراتی که موجب احساس نیاز به تدوین قانون جدید شده، نهایتاً اقدام به مقررات گذاری شود. اما تجربه نشان داده است که متولیان قانون گذاری در حوزه فضای مجازی به این مسائل

در حوزه تجارت الکترونیک، نهادهای متفاوت و گسترده ای به قانون گذاری مشغول هستند؛ که این امر منجر به سردرگمی کسب و کارهای اینترنتی می شود. در شرایطی که کسب و کارها باید زمان خود را صرف ایجاد نوآوری و به روزرسانی بسترشان کنند، میان مقررات مختلف سردرگم می شوند.

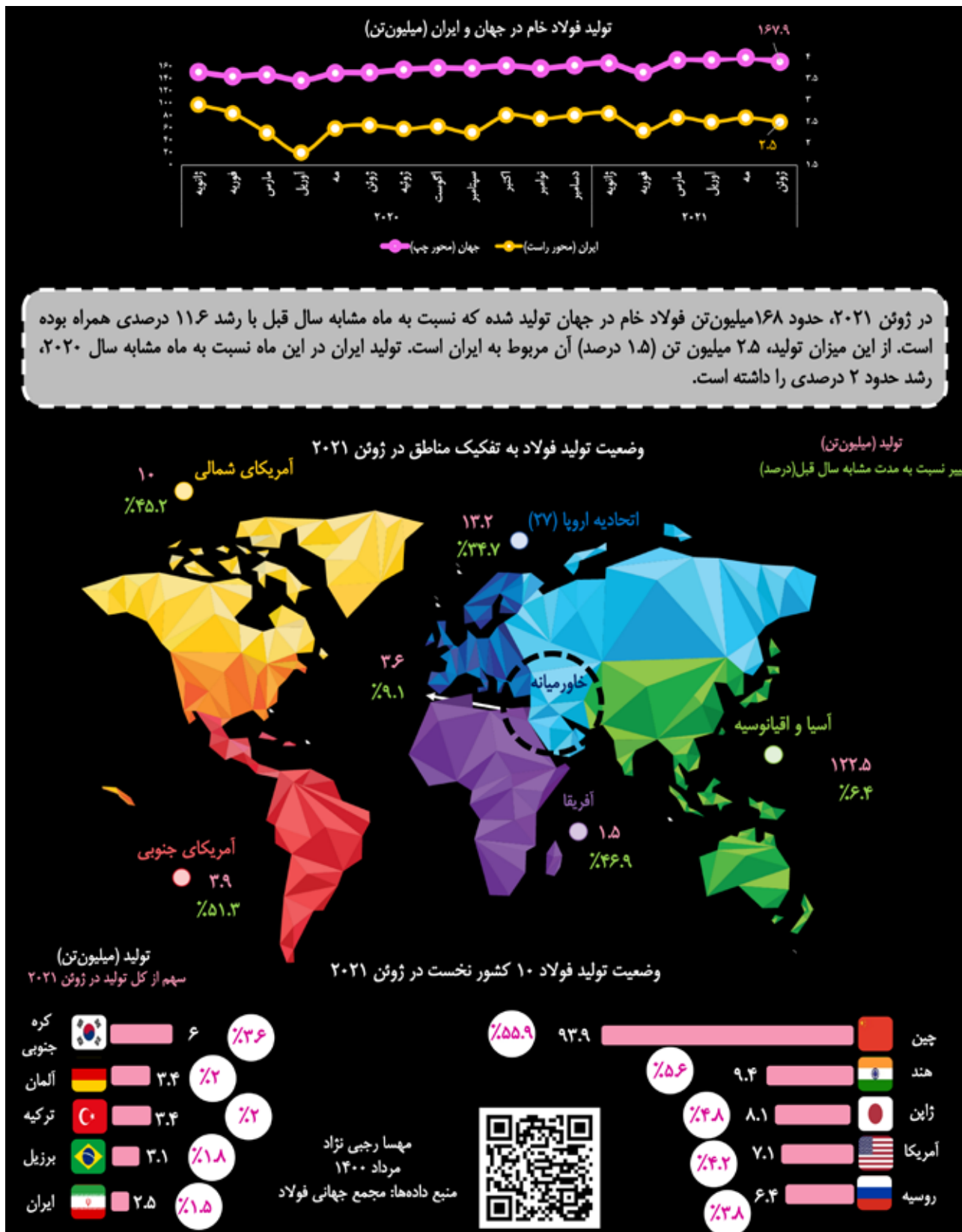
در بعضی از موارد نیز این امر منجر به ایجاد تعارض میان قوانین و مقررات مختلف شده و حتی نهادهای درگیر را دچار اختلاف در صلاحیت کرده است. به عنوان مثال در حال حاضر بخشی از قوانین و مقررات مصوب مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای عالی فضای مجازی، هیات وزیران، ریاست قوه قضائیه و... در این حوزه جاری هستند.

این ناهماهنگی موجب شده است که در برخی موضوعات، نهادهای متفاوتی اقدام به تنظیم گری کنند و تورم قانونی در آن حوزه ایجاد شود؛ در حالی که در برخی موضوعات دیگر همچنان با خلأ قانونی مواجه هستیم چراکه فضای مجازی و کسب و کارهای فعال در آن دارای کارکرد و ویژگی هایی کاملاً متمایز از کسب و کارهای سنتی فعال در فضای حقیقی هستند و در نتیجه در بسیاری از موضوعات، تنظیم گری مختص به خود را می طلبند.

این در حالی است که متولیان امر به دلیل تعدد و ابهام در حدود و ثغور صلاحیتشان مجالی برای تمرکز و بررسی دقیق ابعاد این موضوع پیدا نمی کنند و در نتیجه در برخی مسائل با خلأ قانونی و در برخی مسائل دیگر

وضعیت تولید فولاد خام در ایران و جهان - ژوئن ۲۰۲۱

در ژوئن ۲۰۲۱، حدود ۱۶۸ میلیون تن فولاد خام در جهان تولید شده که نسبت به ماه مشابه سال قبل با رشد ۱۱،۶ درصدی همراه بوده است. از این میزان تولید، ۲،۵ میلیون تن (۱،۵ درصد) آن مربوط به ایران است. تولید ایران در این ماه نسبت به ماه مشابه سال ۲۰۲۰، رشد حدود ۲ درصدی را داشته است.

نمره شاخص ملی محیط کسب و کار
در فصل بهار به ۵,۹۰ رسید

مساعداً تر شدن محیط کسب و کار در بهار ۱۴۰۰

نتایج پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰ نشان می‌دهد با رسیدن این شاخص به ۵,۹۰، وضعیت محیط کسب و کار نسبت به ارزیابی فصل گذشته (۵,۸۰) نامساعدتر شده است.

بر اساس نتایج حاصل از پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰، رقم شاخص ملی، ۵,۹۰ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) محاسبه شده که تا حدودی از وضعیت این شاخص نسبت به ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۹ با میانگین ۵,۸۰) بدتر شده است.

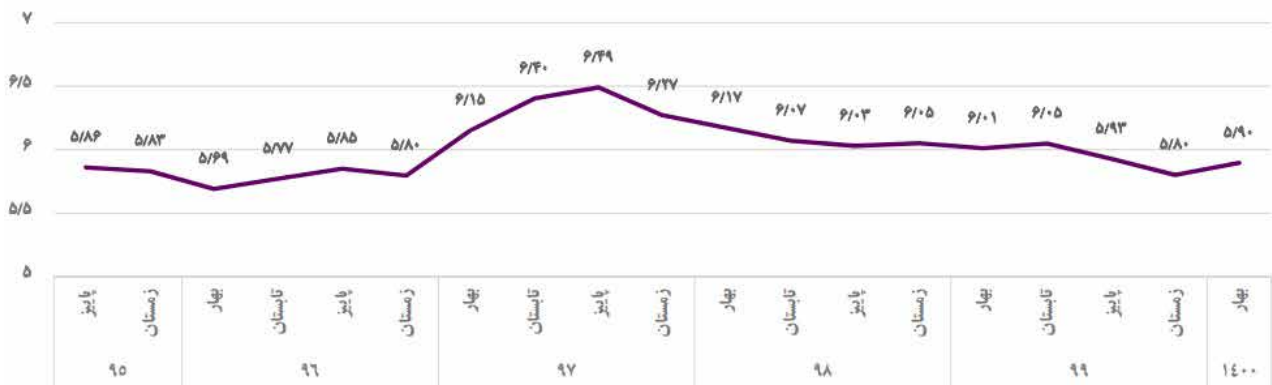
موانع اصلی کسب و کار

در بهار ۱۴۰۰، فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، به ترتیب سه مؤلفه «غیر قابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات»، «بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار» و «دشواری تأمین مالی از بانک‌ها» را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی کرده‌اند.

وضعیت شاخص استانی محیط کسب و کار

بر اساس یافته‌های این طرح در بهار ۱۴۰۰، استان‌های کرمانشاه، کرمان و کردستان به ترتیب

روند شاخص کل محیط کسب و کار

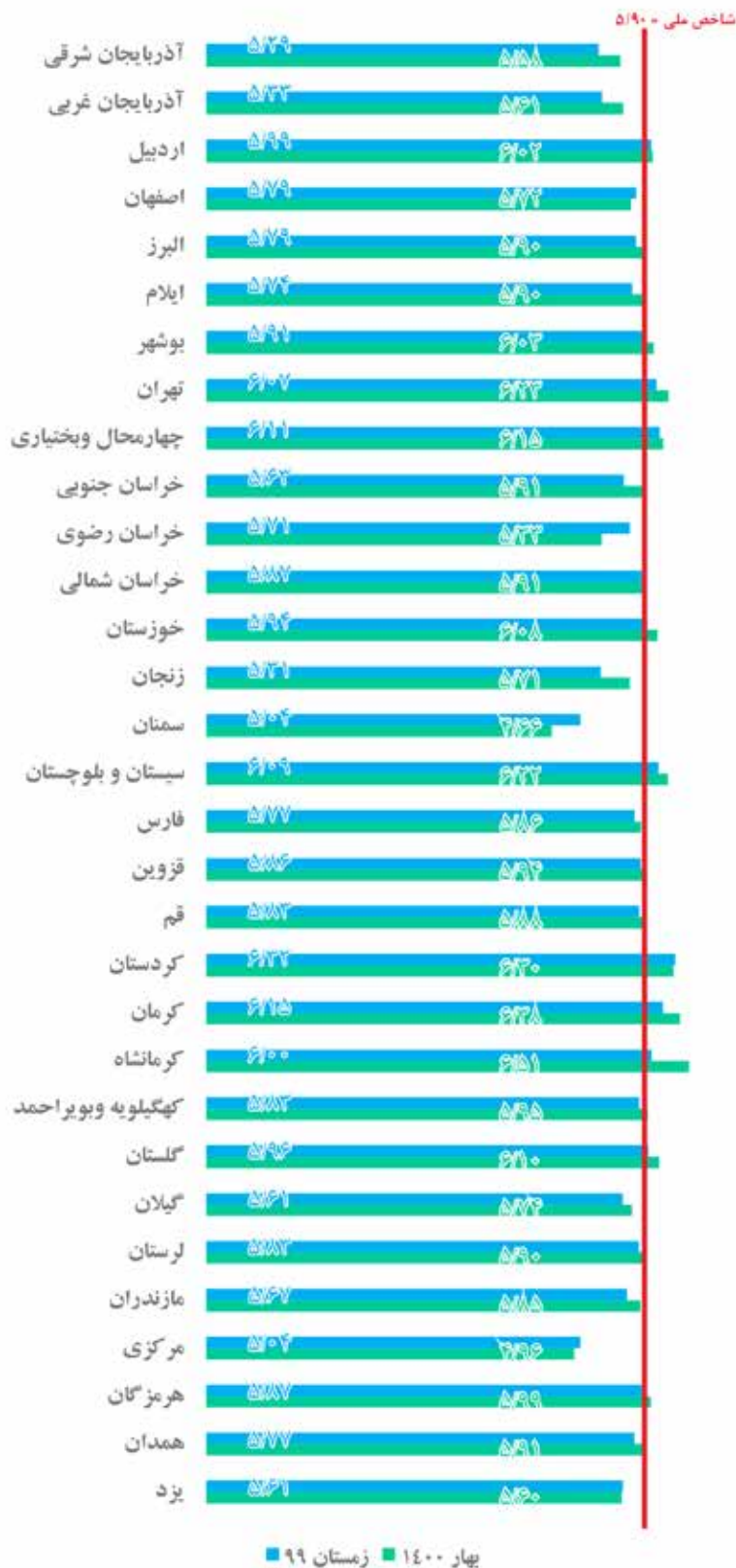

شاخص کل محیط کسب و کار

* درصد تغییرات فصل بهار نسبت به		سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۸	سال ۹۹	بهار ۹۹	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰
فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته	۵,۷۸	۶,۳۳	۶,۰۸	۵,۹۵	۶,۰۱	۵,۸۰	۵,۹۰
۱/۶۴	-۱/۹۱							

*: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

نمودار ۴ - شاخص استانی محیط کسب و کار

شاخص محیط کسب و کار بر حسب بخش‌های عمده اقتصادی

بخش	بهار ۹۹	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به	
				فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته
کشاورزی	۶۱۰۹	۵۱۹۲	۵۱۸۳	-۱/۵۴	-۴/۴۶
صنعت	۵۱۸۷	۵۱۶۰	۵۱۷۸	۳/۱۰	-۱/۵۳
خدمات	۶۱۰۸	۵۱۸۷	۵۱۶۶	۱/۵۷	-۱/۸۶

۵: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به دوره گذشته است.

نتایج پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰ نشان می‌دهد با رسیدن این شاخص به ۵,۹۰، وضعیت محیط کسب و کار نسبت به ارزیابی فصل گذشته (۵,۸۰) نامساعدتر شده است.

درصد بوده که نسبت به همین میزان در زمستان گذشته (۴۲,۷۲ درصد)، با کاهش تقریبی ۴ واحدی مواجه شده است. بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰، عدد ۶,۰۲ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) به دست آمده است که بدتر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۹ با میانگین ۵,۹۶) است. میانگین ارزیابی محیط اقتصادی عدد ۶,۱۹ است که در ارزیابی فصل گذشته عدد ۶,۱۵ حاصل شده بود و میانگین ارزیابی محیط نهادی عدد ۵,۸۹ است که در فصل گذشته عدد ۵,۸۱ ارزیابی شده بود. بر این اساس، همانند فصل گذشته محیط جغرافیایی با عدد ۵,۳۷ و محیط مالی با عدد ۸,۱۴ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند. لازم به ذکر است که شاخص شین به دلیل در نظر گرفتن وزن عوامل مختلف در محاسبه، از دقت بیشتری نسبت به شاخص کل کشور برخوردار است.

وضعیت بخش‌های اقتصادی

بر اساس نتایج این پایش در بهار ۱۴۰۰، وضعیت محیط کسب و کار در بخش خدمات (۵,۹۶) در مقایسه با بخش‌های کشاورزی (۵,۸۳) و صنعت (۵,۷۸) نامناسب‌تر ارزیابی شده است.

در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی بر حسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC.rev ۴، رشته فعالیت‌های «فعالیت‌های «فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی» پشتیبانی»، «فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی» و «آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» دارای بدترین وضعیت محیط کسب و کار و رشته فعالیت‌های «مالی و بیمه»، «سلامت انسان و مددکاری اجتماعی» و «آموزش» بهترین وضعیت محیط کسب و کار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند. وضعیت محیط کسب و کار کشور

جدول ۸ - شاخص استانی محیط کسب و کار

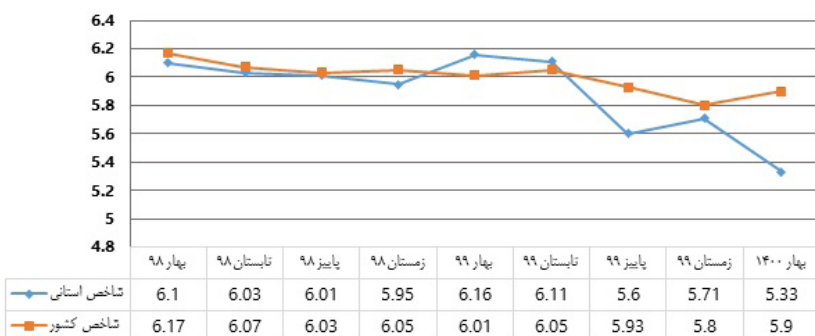
استان	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۸	سال ۹۹	بهار ۹۹	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته
آذربایجان شرقی	۵/۹۳	۶/۰۸	۶/۰۱	۵/۵۴	۵/۷۷	۵/۲۹	۵/۵۸	۵/۵۶	-۲/۳۳
آذربایجان غربی	۵/۸۰	۵/۹۵	۵/۳۰	۵/۳۳	۵/۱۵	۵/۳۳	۵/۶۱	۵/۳۱	۹/۰۸
اردبیل	۵/۸۹	۶/۲۵	۵/۹۳	۶/۰۳	۵/۹۹	۵/۹۹	۶/۰۲	۰/۳۹	۰/۵۴
اصفهان	۵/۹۳	۶/۲۷	۶/۱۷	۶/۰۵	۶/۱۳	۵/۷۹	۵/۷۲	-۱/۲۹	-۶/۶۷
البرز	۵/۷۲	۶/۲۷	۶/۲۴	۶/۰۰	۶/۰۷	۵/۷۹	۵/۹۰	۱/۹۵	-۲/۷۳
ایلام	۵/۹۸	۶/۲۶	۶/۰۴	۵/۸۳	۵/۸۶	۵/۷۴	۵/۹۰	۲/۶۵	۰/۵۶
بوشهر	۵/۶۸	۶/۳۹	۶/۱۸	۶/۰۴	۶/۰۷	۵/۹۱	۶/۰۳	۲/۰۰	-۰/۶۵
تهران	۵/۷۲	۶/۲۱	۶/۱۹	۶/۱۵	۶/۳۱	۶/۰۷	۶/۲۳	۲/۶۶	-۱/۲۷
چهارمحال و بختیاری	۵/۹۷	۶/۲۹	۶/۳۵	۶/۲۱	۶/۱۷	۶/۱۱	۶/۱۵	۰/۷۲	-۰/۲۴
خراسان جنوبی	۵/۵۷	۶/۱۳	۵/۸۳	۵/۷۷	۵/۷۷	۵/۶۳	۵/۹۱	۵/۰۰	۲/۴۵
خراسان رضوی	۵/۷۰	۶/۱۳	۶/۰۲	۵/۹۰	۶/۱۶	۵/۷۱	۵/۲۳	-۶/۶۹	-۱۳/۲۸
خراسان شمالی	۶/۲۱	۶/۵۹	۶/۲۴	۶/۰۶	۶/۰۷	۵/۸۷	۵/۹۱	۰/۶۹	-۲/۷۱
خوزستان	۵/۷۴	۶/۲۴	۶/۰۹	۶/۰۷	۶/۱۳	۵/۹۶	۶/۰۸	۲/۳۸	-۰/۷۷
زنجان	۵/۴۲	۵/۹۲	۵/۵۶	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۱	۵/۷۱	۷/۲۹	۹/۵۰
سمنان	۵/۸۴	۶/۱۵	۵/۷۲	۵/۲۳	۵/۳۹	۵/۰۴	۴/۶۶	-۷/۶۹	-۱۳/۶۱
سیستان و بلوچستان	۶/۲۵	۶/۹۰	۶/۳۷	۶/۲۳	۶/۲۳	۶/۰۹	۶/۲۳	۲/۰۵	-۱/۶۸
فارس	۵/۴۸	۵/۹۹	۵/۹۲	۵/۸۰	۵/۷۷	۵/۷۷	۵/۸۶	۱/۵۳	۱/۴۹
فروین	۵/۵۶	۶/۱۴	۵/۹۳	۵/۹۰	۵/۹۲	۵/۸۶	۵/۹۴	۱/۳۹	۰/۲۷
قم	۵/۷۷	۶/۰۹	۶/۰۴	۵/۹۹	۶/۱۱	۵/۸۳	۵/۸۸	۰/۸۷	-۲/۷۷
کردستان	۵/۸۶	۶/۵۱	۶/۲۶	۶/۲۹	۶/۲۵	۶/۳۲	۶/۲۰	-۱/۳۶	۰/۷۸
کرمان	۵/۸۰	۶/۲۷	۶/۰۴	۶/۲۴	۶/۲۹	۶/۱۵	۶/۳۸	۳/۷۴	۱/۴۸
کرمانشاه	۶/۲۴	۶/۵۴	۶/۱۷	۶/۱۱	۶/۱۲	۶/۰۰	۶/۵۱	۸/۲۲	۶/۲۶
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۹۴	۶/۲۱	۵/۹۸	۵/۹۷	۵/۹۷	۵/۸۳	۵/۹۵	۲/۰۴	-۰/۲۷
گلستان	۵/۷۴	۶/۲۷	۶/۱۱	۶/۰۵	۵/۹۶	۵/۹۶	۶/۱۰	۲/۴۱	۲/۳۶
گیلان	۵/۳۰	۵/۷۹	۵/۵۶	۵/۶۴	۵/۷۴	۵/۶۱	۵/۷۴	۲/۳۰	-۰/۰۱
لرستان	۶/۰۹	۶/۵۳	۶/۱۳	۵/۹۴	۶/۰۲	۵/۸۳	۵/۹۰	۱/۲۰	-۱/۹۷
مازندران	۵/۴۰	۵/۹۹	۵/۷۱	۵/۸۶	۵/۷۰	۵/۶۷	۵/۸۵	۳/۲۴	۲/۵۷
مرکزی	۵/۵۱	۶/۲۵	۵/۶۵	۵/۳۸	۵/۳۸	۵/۰۴	۴/۹۶	-۱/۷۵	-۷/۸۵
هرمزگان	۵/۷۴	۶/۱۸	۶/۱۰	۶/۰۸	۶/۱۴	۵/۸۷	۵/۹۱	۲/۰۲	-۲/۴۸
همدان	۵/۸۴	۶/۳۸	۶/۰۶	۵/۸۹	۶/۰۵	۵/۷۷	۵/۹۱	۲/۹۹	-۲/۳۲
یزد	۵/۶۶	۶/۰۸	۵/۷۲	۵/۶۴	۵/۶۶	۵/۶۱	۵/۶۰	-۰/۳۰	-۱/۰۸

۵: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

نمودار ۲ - شاخص بخشی محیط کسب و کار

مقایسه شاخص استان خراسان رضوی با شاخص کل

بر حسب تعداد کارکنان شاغل در بنگاه‌های براساس نتایج به دست آمده به صورت بنگاه‌های با کمتر از ۵ کارکن (۶,۰۲) دارای بدترین وضعیت و بنگاه‌های دارای ۲۰۰ کارکن و بیش‌تر از آن (۵,۷۱) دارای بهترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها ارزیابی شده‌اند.

وضعیت محیط کسب و کار کشور بر حسب سال تأسیس بنگاه اقتصادی در کارگاه‌های کمتر از ۲ سال، بدترین وضعیت (۶,۷۶) و در کارگاه‌های بیش‌تر از ۱۶ سال، دارای بهترین وضعیت (۵,۷۶) ارزیابی شده‌اند.

فعالان اقتصادی به طور متوسط، میزان تأثیر کرونا بر کسب و کار را ۶,۲۴ ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است که از آغاز شیوع کرونا در کشور از زمستان ۱۳۹۸، اثرگذاری نامطلوب کرونا بر کسب و کارها روند کاهشی داشته است ولی در این فصل، این روند متوقف و مجدداً افزایشی شده است.

در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی بر حسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC rev ۴ در فصل بهار ۱۴۰۰، فعالیت‌های «املاک و مستغلات (۷,۹۸)»، «سایر فعالیت‌های خدماتی (۷,۸۹)» و «تأمین جا و غذا شامل هتل‌ها، اقامتگاه‌ها و رستوران‌ها و تالارهای پذیرایی (۷,۷۷)» بیشترین آسیب را از شیوع ویروس کرونا متحمل شده و در مقابل رشته فعالیت‌های «مالی و بیمه (۳,۴۵)»، «استخراج معدن (۵,۲۵)» و «اطلاعات و ارتباطات (۵,۴۵)» کمترین آسیب را از شیوع ویروس کرونا نسبت به سایر فعالیت‌ها متحمل شده‌اند.

همچنین در فصل بهار ۱۴۰۰، میزان آسیب وارده بر کسب و کارها از شیوع ویروس کرونا در استان‌های اردبیل (۸,۳۳) خراسان جنوبی (۷,۸۲)، خراسان شمالی (۷,۵۱) و آذربایجان غربی (۷,۳۶)، بیشترین مقدار و در استان‌های مرکزی (۴,۹۳)، سمنان (۴,۹۹)، اصفهان (۵,۴۷) و زنجان (۵,۵۶)، کمترین مقدار نسبت به سایر استان‌ها توسط فعالان اقتصادی ارزیابی شده‌اند.

صعود ۷ پله‌ای، خراسان رضوی را در جایگاه سوم محیط کسب و کار کشور قرار داد

صعود ۷ پله‌ای و قرار گرفتن خراسان رضوی در رتبه سوم محیط کسب و کار در میان استان‌های مختلف کشور، اتفاقی

در خور تأمل است اما پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰ که از سوی اتاق ایران منتشر شده، نشان می‌دهد که این خطه با کسب نمره شاخص ۵/۳۳، رشد خوبی را جدول استان‌ها داشته و نسبت به مدت مشابه سال گذشته (بهار ۹۹)، ۲/۵ درصد ارتقادار این شاخص را تجربه نموده است.

محمد رضا هاشمی، کارشناس پایش طرح‌ها و برنامه‌های اتاق مشهد با اعلام این خبر توضیح داد: طرح پایش ملی محیط کسب و کار کشور - بهار ۱۴۰۰ - در راستای اجرای ماده ۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی، در خردادماه امسال انجام گرفت. هدف کلی از اجرای این طرح، شناخت وضعیت جاری محیط کسب و کار در ایران و تغییرات آن به صورت فصلی و سالانه است. این خطه همچنین فصل گذشته (زمستان ۹۹) با دوپله تنزل، در رتبه دهم در میان استان‌های کشور قرار گرفته بود اما در دوره جاری، رشد خوبی را در این شاخص برای استان مان شاهد هستیم.

وی با بیان اینکه، مجموعه اعضای فعال اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، اتاق‌های اصناف و تعاون ایران، جامعه هدف این طرح را تشکیل می‌دهند، یادآور شد: در این دوره ۲۹۷ فعال اقتصادی از خراسان رضوی جهت شرکت در طرح پایش محیط کسب و کار از سوی اتاق ایران تعیین گردید. اعلام نظر و تکمیل پرسشنامه طی مدت یک ماه به صورت آمارگیری تلفنی انجام گرفت که مشارکت ۶۹ درصدی فعالان اقتصادی استان را به همراه داشت.

کارشناس پایش طرح‌ها و برنامه‌های اتاق مشهد خاطر نشان کرد: در این طرح همچون دوره‌های گذشته ۲۸ مانع اصلی در محیط کسب و کار مورد سنجش قرار گرفت و به دلیل شیوع ویروس کرونا در کشور، شاخص ملی محیط کسب و کار با احتساب اثر کرونا به عنوان یکی از موانع کسب و کار محاسبه گردید.

هاشمی، به میزان تأثیرگذاری ویروس کرونا بر کسب و کارها از نظر فعالان اقتصادی شرکت‌کننده در طرح پایش اشاره

مؤلفه کسب و کار	بهار ۹۹	بهار ۱۴۰۰
محدودیت دسترسی به آب	۳/۲۵	۲/۳۱
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز و ...)	۳/۴۲	۲/۸۲
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در خدمات و محصول	۴/۴۵	۳/۷۹
تمایل عمومی به خرید کالای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۴۴	۴/۰۱
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۴/۱۳	۴/۰۵
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۷۶	۴/۱۷
کمبود نیروی ماهر	۵/۰۱	۴/۲۷
عرضه کالا و محصولات قاچاق در بازار	۷/۰۷	۴/۲۹
کارگری‌های عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶/۷۶	۴/۴۳
کمبود تقاضا در بازار	۵/۴۱	۴/۴۵
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تامین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۹۴	۴/۵۸
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیر استاندارد و تقلبی در بازار	۶/۹۶	۴/۵۹
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۷۲	۴/۶۴
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار	۶/۹۵	۴/۷۲
وجود رقابت‌های غیر منصفانه شرکت‌ها و موسسات دولتی و شبه دولتی در بازار	۶/۹	۴/۸۴
دخالت‌های غیر منطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۹۵	۴/۹۷
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۳۱	۵/۰۹
بی‌ تعهدی طرف‌های قرار داد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۷۴	۵/۱۷
ضعف زیر ساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و ...	۵/۶۷	۵/۲۸
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۴۱	۵/۸۷
دشواری تامین مالی از بانک‌ها	۷/۴۶	۶/۲۷
رویه سخت‌گیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۶۷	۶/۳۸
برداشت سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط ماموران دستگاه‌ها	۶/۶۴	۶/۵۴
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۶۳	۶/۷
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۸۵	۶/۸۸
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۶۴	۷/۰۲
بی‌ ثباتی سیاست‌ها، قوانین، مقررات و رویه‌های اجرای ناظر بر کسب و کار	۷/۲	۷/۱۶
غیر قابل پیش بینی بودن تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۶۲	۷/۴۵

کرد و توضیح داد: استان خراسان رضوی با کسب نمره ۵/۷۴، رتبه پنجم را از لحاظ میزان اثرپذیری از ویروس کرونا در بین استان‌های کشور کسب نموده است.

دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی عنوان کرد کاهش قدرت خرید مردم معضل این سال‌های صنعت لبنیات

را با انیستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور منعقد کرده است تا قدرت خرید چهار دهک کم برخوردار جامعه را مورد مطالعه قرار دهد که امیدواریم نتایج این مطالعات به زودی روشن شود. اما شاخص دیگری وجود دارد که نشان دهنده کاهش مصرف سرانه لبنیات در کشور است. صنایع لبنی سالانه، ۷,۲ میلیون تن شیر دریافت می‌کنند که یک میلیون تن آن صرف صادرات می‌شود و ۶ میلیون تن باقیمانده، در سبد مصرفی خانوار قرار می‌گیرد. اما به نظر می‌رسد که این سبد در حال کوچک شدن است و جای آن را تولید شیر خشک پر می‌کند. دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی گفت: ظرفیت کارخانجات تولید شیر خشک حدود ۱۰ سال پیش، روزانه ۱۵۰۰ تن دریافت شیر خام بوده که اکنون این ظرفیت به ۷۵۰۰ تن افزایش یافته است. این نشان می‌دهد از آن ۶,۲ میلیون تن شیر خام که باید در سفره خانوار قرار گیرد، کاسته شده و به تولید شیر خشک اختصاص پیدا کرده است. در واقع، مازاد مصرف به شیر خشک تبدیل شده و از این شیر خشک حدود ۸۰ هزار تن در داخل مصرف شده و باقیمانده آن صادرات می‌شود.

رضا باکری دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی می‌گوید، صنایع لبنی کشور حتی اگر از فشار مداخلات دولتی خلاص شود، کاهش قدرت خرید مردم در بازار گریبانگیر آنها می‌شود.

دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی با بیان اینکه «از آذرماه سال ۱۳۸۹ به بعد به دلیل قطع یارانه شیر، هزینه‌های تولید و هزینه‌های تمام شده فرآورده‌های لبنی افزایش یافت» این تعبیر را به کار برد که «صنایع لبنی طی این مدت در جاذده است». رضا باکری در این باره گفت: پس از اجرایی شدن قانون هدفمندی یارانه‌ها که حدود ۱۰ سال از آن سپری شده، دولت‌ها اعم از دولت‌های دهم، یازدهم و دوازدهم هیچ سیاست یا برنامه‌ای برای جبران خسارت‌هایی که از ناحیه تورم و سقوط ارزش پول ملی به تولید و درآمد سرانه خانوار وارد شده، ارائه نکردند. حال در شرایطی که تقاضا در اثر کاهش درآمد سرانه افول کرده است، صنعتی چون صنعت لبنیات چگونه باید رشد کند؟

او با بیان اینکه علاوه بر کاهش قدرت خرید، صنایع از ناحیه مداخلات دولتی و قیمت‌گذاری دستوری نیز در تنگنا قرار گرفته‌اند، ادامه داد: مساله این است که چنانچه صنعت، از دخالت دولت در قیمت‌گذاری هم خلاص شود، در بازار با مساله کاهش قدرت خرید مواجه می‌شود. دیدگاه من این است که به زودی مداخلات دولتی به خودی خود بی‌اثر خواهد شد. به این دلیل که تورم، هزینه‌های تولید و قیمت تمام شده کالا را آنچنان افزایش خواهد داد که عملاً نیازی به دخالت دولت در بازار نخواهد بود. در واقع افزایش قیمت کالاها و عدم تطابق آن با قدرت خرید خانوار، تقاضا را کاهش داده و به معضلی برای شرکت‌های تولیدی تبدیل خواهد شد. فرض کنید که دولت هیچ گونه دخالتی در قیمت‌گذاری نداشته باشد، تولید کالا چنان گران تمام می‌شود که مردم قدرت خرید آن را نخواهند داشت.

او افزود: این چالشی است که صرفاً با اصلاح سیاست‌های پولی و مالی و برنامه ریزی برای توسعه اقتصادی قابل حل است که به موجب آن، رونق جای رکود را بگیرد. البته ظاهراً نه برنامه‌ای برای توسعه اقتصادی وجود دارد و نه اراده‌ای برای اصلاح سیاست‌های پولی و مالی مشاهده می‌شود.

باکری در پاسخ به این پرسش که مصرف سرانه لبنیات در اثر کاهش قدرت خرید به چه میزان کاهش یافته، توضیح داد: انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی ایران، قراردادی

تجارت بخش کشاورزی و غذایی ایران در بهار ۱۴۰۰

کارنامه بهاری تجارت محصولات کشاورزی ایران منتشر شد. واکاوی آمار منتشر شده نشان می‌دهد، کشور در فصل نخست سال با افت صادرات در این بخش نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده اما واردات رشد یافته است. این در حالی است که پیش‌بینی می‌شد با توجه به پایان ممنوعیت‌های کرونایی در بخش تجارت مواد غذایی و همچنین عادی شدن تردد در مرزهای کشور نسبت به سال گذشته که اولین سال شیوع کرونا بود، شاهد رشد مبادلات تجاری محصولات کشاورزی باشیم. البته این گزارش نشان می‌دهد به دلیل مناقشات منطقه‌ای، صادرات ایران به عراق و افغانستان با افت مواجه شده است. این دو کشور جزو ۵ کشور عمده مقصد صادراتی اقلام کشاورزی ایران هستند که افت صادرات به آنها منجر به افت صادرات ایران در این گروه کالایی شده است. نکته قابل توجه دیگر این مطالعه آن است که به رغم هشدارهای فعالان اقتصادی مبنی بر عدم کشت و صادرات محصولات آب‌بر به دلیل محدودیت منابع آبی کشور، این اقلام از جمله گوجه‌فرنگی و هندوانه در جریان صادرات فصل نخست صدرنشین بوده است.

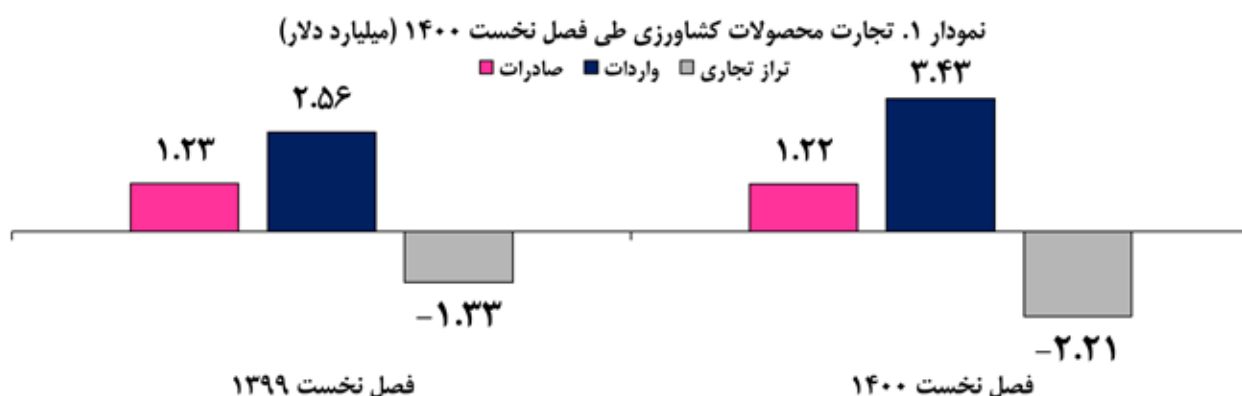
است.

محصولات آب‌بر؛ عمده‌ترین کالاهای صادراتی

برآیند بررسی‌ها نشان می‌دهد در فصل نخست سال جاری در میان ۲۰ عمده محصول صادراتی بخش کشاورزی، پسته‌ها با پوست تازه یا خشک رتبه اول را به خود اختصاص داده است. در سه ماه نخست سال حدود ۲۵ هزار تن از این کالا به ارزش ۱۵۳ میلیون دلار صادر شده است. همچنین در این دوره ۶۱۹ هزار تن

گزارش معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران نشان می‌دهد، در بهار ۱۴۰۰ تجارت محصولات کشاورزی و غذایی بالغ بر ۶۵/۴ میلیارد دلار بوده که از این میزان حدود ۲۲/۱ میلیارد دلار را صادرات و تقریباً ۴۳/۳ میلیارد دلار را واردات تشکیل داده است. بررسی آمار نشان می‌دهد به این ترتیب کسری تراز تجاری این محصولات افقی حدود ۲/۲ میلیارد دلار داشته است.

این آمار نشان می‌دهد از کل صادرات و واردات کالایی در بهار امسال سهم بخش کشاورزی در حوزه صادرات و واردات افت داشته است. بر اساس مطالعات معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران، میانگین قیمت صادرات محصولات کشاورزی و غذایی طی مدت مورد بررسی حدود ۵۰۸ دلار به ازای هر تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل با افت حدود ۱۶ درصدی مواجه بوده است. میانگین قیمت واردات نیز طی بازه مورد بررسی با رشد ۴۵/۲ درصدی نسبت به فصل نخست ۱۳۹۹ روبه‌رو بوده

جدول ۱. عمده‌ترین کالاهای کشاورزی و غذایی صادراتی ایران طی سه ماهه نخست ۱۴۰۰

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل محصولات کشاورزی (درصد)	تغییر نسبت به بهار ۱۳۹۹ (درصد)	سهم در رشد (واحد درصد)
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته‌ها یا پوست تازه یا خشک	۱۵۳	۲۵	۶۰۵۶	۱۲.۵۰	۲۶.۰۰	۲.۵۵
۲	۰۸۰۷۱۱۰۰	هندوانه، تازه	۱۳۹	۶۱۹	۲۲۴	۱۱.۳۷	۳۹.۳۷	۳.۱۸
۳	۰۷۰۲۰۰۱۰	گوجه فرنگی زرمانی تازه یا سرد کرده	۷۳	۱۵۶	۴۷۱	۶.۰۱	-	-
۴	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب، تازه	۶۵	۲۰۷	۳۱۵	۵.۳۵	۲۶.۰۴	۱.۰۹
۵	۰۸۰۲۵۲۱۰	مغز پسته تازه یا خشک	۴۹	۴	۱۱۰۶۷	۳.۹۸	۵۲.۹۱	۱.۲۶
۶	۰۷۰۲۰۰۲۰	گوجه فرنگی گلخانه‌ای تازه یا سرد کرده	۴۱	۸۲	۴۹۹	۲.۳۶	۲۲۳۶۷	۲.۲۱
۷	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی، تازه یا سرد کرده	۲۴	۲۲۵	۱۵۱	۲.۷۷	۱۸.۲۶	۰.۲۲
۸	۰۸۰۴۱۰۴۰	خرما مضامنی تازه یا خشک کرده	۲۹	۲۶	۱۱۰۹	۲.۴۰	۱۶.۱۷	۰.۲۳
۹	۱۷۰۳۹۰۹۰	سایر شیرینی‌ها بدون کاکائو	۲۷	۲۸	۹۶۰	۲.۲۴	-۲۰.۳۶	-۰.۵۶
۱۰	۲۰۰۳۹۰۱۰	رب گوجه فرنگی	۲۴	۲۴	۵۶۲	۲.۰۰	-۲۲.۷۶	-۰.۶۲
۱۱	۰۸۰۶۴۰۳۰	تیزابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۲۲	۲۰	۱۱۰۶	۱.۷۹	۲۵.۷۰	۰.۴۷
۱۲	۰۸۰۶۳۰۶۰	انگوری بی دانه (انگور خشک کرده)	۲۲	۱۴	۱۵۸۷	۱.۷۷	۵۳.۷۷	۰.۶۱
۱۳	۰۸۰۷۱۹۰۰	خرمزه و همانند آن، تازه	۲۱	۱۴۱	۱۴۷	۱.۷۰	-۱۸.۴۱	-۰.۳۸
۱۴	۰۷۰۲۱۰۲۰	شیر خشک صنعتی از گاو یا جاکتر چربی ۱.۵ درصد	۲۱	۱۴	۱۵۰۵	۱.۶۹	-	-
۱۵	۰۸۰۵۱۰۰۰	پرتقال، تازه یا خشک کرده	۱۹	۵۳	۳۶۳	۱.۵۸	-۴.۸۶	-۰.۰۸
۱۶	۰۷۰۶۹۰۰۰	سایر پنیرها که در جای دیگری مذکور یا مشمول نباشد	۱۹	۱۷	۱۰۷۸	۱.۵۳	-۱۷.۰۳	-۰.۳۱
۱۷	۰۸۱۰۵۰۰۰	گویی، تازه	۱۸	۳۳	۵۶۱	۱.۴۹	۱۶.۵۹	۰.۲۱
۱۸	۰۹۱۰۲۰۹۰	زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم	۱۸	-	۴۹۱۹۰۸	۱.۴۷	۷۱.۹۳	۰.۶۱
۱۹	۰۷۰۹۶۰۰۰	ظفل فرنگی	۱۶	۲۲	۳۶۸	۱.۲۷	۲۸.۶۶	۰.۲۵
۲۰	۰۷۰۱۵۰۱۰	خامه شیر	۱۵	۱۴	۱۰۶۷	۱.۲۴	-۳۰.۷۶	-۰.۵۴

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

جدول ۲. عمده‌ترین مقاصد صادراتی کالاهای کشاورزی و غذایی ایران طی سه ماهه نخست ۱۴۰۰

ردیف	کشور	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل صادرات کشاورزی (درصد)	رشد نسبت به بهار ۱۳۹۹ (درصد)	سهم از رشد صادرات (واحد درصد)
۱	عراق	۳۹۸	۱۰۲۸	۳۸۷.۴	۳۲.۶	-۱۶.۹	-۰.۶۶
۲	افغانستان	۱۳۴	۲۹۶	۴۵۲.۰	۱۰.۹	-۲۴.۲	-۰.۵۶
۳	امارات متحده عربی	۱۲۰	۲۸۸	۴۱۶.۸	۹.۸	۳۶.۱	۳.۰۱
۴	قزاقستان روسیه	۹۵	۱۸۱	۵۲۶.۲	۷.۸	۱۵.۷	۱.۱
۵	پاکستان	۶۳	۶۶	۹۵۴.۰	۵.۲	۲۵.۶	۱.۰
۶	هند	۶۳	۵۳	۱۱۸۴.۴	۵.۲	۳۷۰.۸	۴.۰
۷	ترکیه	۴۶	۸۱	۵۶۱.۴	۳.۷	۲۳.۷	۰.۷
۸	چین	۳۹	۸	۴۷۳۲.۱	۳.۲	-۲.۵	-۰.۱
۹	آلمان	۳۷	۷	۵۱۵۹.۷	۳.۰	۲.۰	۰.۱
۱۰	غزاقستان	۳۱	۴۹	۷۴۰.۱	۱.۷	۱۱.۶	۰.۲
۱۱	جمهوری آذربایجان	۱۷	۵۵	۳۱۰.۸	۱.۴	۳۹.۵	۰.۳
۱۲	قطر	۱۶	۵۳	۳۰۹.۳	۱.۳	۵.۵	۰.۱
۱۳	کویت	۱۵	۲۳	۶۶۱.۰	۱.۲	۵.۷	۰.۱
۱۴	قرقیزستان	۱۴	۸	۱۷۳۴.۹	۱.۲	۹۵۹.۸	۱.۰
۱۵	عمان	۱۴	۲۸	۲۶۱.۳	۱.۱	-۲۰.۰	-۰.۳
۱۶	ازبکستان	۱۲	۵۲	۲۳۸.۵	۱.۰	۱۲۰۷.۸	۰.۹
۱۷	ترکمنستان	۹	۳۷	۲۵۳.۰	۰.۸	۳۱۷۶.۰	۰.۷
۱۸	اوکراین	۸	۹	۸۷۱.۶	۰.۶	۶۵.۴	۰.۲
۱۹	اسپانیا	۷	۱	۱۱۹۰۱.۷	۰.۶	-۲۲.۱	-۰.۳
۲۰	ارمنستان	۷	۱۷	۴۰۵.۷	۰.۶	۸۸.۷	۰.۳

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

ترکیب ۲۰ قلم کالای مهم بخش کشاورزی سهم محصولات فرآوری شده و با ارزش افزوده بالا نسبتاً اندک است.

شیرینی بدون کاکائو، رب گوجه فرنگی، شیر خشک صنعتی، پنیر و خامه با مجموع ارزشی ۱۰۷ میلیون دلار، حدود ۱۳ درصد از ارزش ۲۰ قلم عمده صادراتی این بخش را تشکیل می‌دهد و مابقی فهرست، کالاهای خام هستند. صدور محصولات آب‌بر از جمله گوجه فرنگی گلخانه‌ای و هندوانه به‌رغم هشدارهای فعالان اقتصادی مبنی بر عدم کشت و صادرات محصولات آب‌بر، در رشد صادرات این بازه زمانی تأثیر مثبت داشته است.

عمده‌ترین مقاصد صادراتی

برآیند مطالعات حاضر نشان می‌دهد، در فصل نخست سال جاری، محصولات کشاورزی و غذایی ایران به ۱۱۱ کشور صادر شده که سهم ارزشی صادرات به ۲۰

هندوانه به ارزش ۱۳۹ میلیون دلار و ۱۵۶ هزار تن گوجه فرنگی به ارزش ۷۳ میلیون دلار صادر شده است. به این ترتیب پس از پسته محصولات آب‌بری همچون هندوانه و گوجه فرنگی در رتبه‌های دوم و سوم سبد صادراتی ایران قرار دارند.

در فصل نخست امسال حدود ۶۸ درصد از ارزش کل صادرات این گروه کالایی صرفاً متعلق به ۲۰ ردیف تعرفه بوده که نشان‌دهنده تنوع کم و تمرکز بالا در صادرات محصولات کشاورزی و غذایی ایران است. نکته مهم‌تر اینکه در

۵ کالای مهم صادراتی به مقصد ۵ کشور نخست

ارزش صادرات (میلیون دلار)

تغییر نسبت به سه ماهه نخست ۱۳۹۹

کشور	کالای مهم	ارزش صادرات (میلیون دلار)	تغییر نسبت به سه ماهه نخست ۱۳۹۹
عراق	هندوانه	۶۸	۲۶.۲٪
افغانستان	خریزه	۱۶	-۳۲.۶٪
کناستره آب میوه	سیب	۲۲	۱۵.۷٪
کناستره آب میوه	گوجه فرنگی زراعی	۵۰	-
امارات متحده عربی	سیب	۱۷	-
امارات متحده عربی	گوجه فرنگی گلخانه‌ای	۱۳.۵	۱۲۹.۳٪
امارات متحده عربی	سیب زمینی	۹.۷	-۳۲.۹٪
امارات متحده عربی	سایر شیرینی‌ها بدون کاکائو	۸.۶	-۳۴.۹٪
روسیه	گوجه فرنگی زراعی	۷	-
روسیه	گوجه فرنگی گلخانه‌ای	۱۳	-
روسیه	پسته‌ها با پوست تازه یا خشک	۹	۵۶.۵٪
روسیه	مغز پسته تازه یا خشک	۷	۷۳.۲٪
روسیه	گوجه فرنگی زراعی	۷	-
پاکستان	کیوی	۷	-۸.۷٪
پاکستان	فلفل فرنگی	۱۰	۵۶.۴٪
پاکستان	سیب	۱۲	-۵۰.۵٪
پاکستان	پسته‌ها با پوست تازه یا خشک	۱۴	۶۴.۹٪
پاکستان	هندوانه	۱۴	۲۵۵.۹٪
پاکستان	شیر خشک صنعتی	۱۶	-۸.۷٪
پاکستان	خرما مضافتی	۴.۲	۹.۷٪
پاکستان	پسته‌ها با پوست تازه یا خشک	۳.۹	-۴.۴٪
پاکستان	سایر شیرینی‌ها بدون کاکائو	۳.۹	۱۰۶.۲٪
پاکستان	آب انکور	۳.۵	۳۴.۹٪

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

صادراتی به عراق هستند.

ارزش صادرات گوجه فرنگی گلخانه‌ای ۱۷ میلیون دلار بوده و صادرات خربزه با افتی بیش از ۳۲ درصد به ۱۶ میلیون دلار رسیده است. این دو کالا چهارمین و پنجمین کالاهای صادراتی ایران در گروه کشاورزی و صنایع غذایی هستند.

پس از عراق، کشورهای افغانستان و امارات متحده عربی به ترتیب با سهم حدود ۱۱ و ۱۰ درصد از کل صادرات این گروه محصولات، رتبه‌های دوم و سوم را در میان مقاصد اصلی صادرات محصولات کشاورزی و غذایی ایران طی بهار ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده‌اند. طی مدت مورد بررسی، ۲۹۶ هزار تن کالای کشاورزی و غذایی به ارزش ۱۳۴ میلیون دلار به افغانستان صادر شده است. در بهار ۱۴۰۰ ارزش صادرات ایران به افغانستان نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳۴/۲ درصد کاهش داشته است. این مطالعه نشان می‌دهد، صادرات ایران در این دوره به امارات رشد بیش از ۴۶ درصدی ارزشی نسبت به دوره مشابه سال قبل دارد. صادرات ایران به امارات در این فصل ۲۸۸ هزار تن به ارزش ۱۲۰ میلیون دلار بوده است.

براساس این گزارش عوامل مسلط بر افت ۱/۱ درصدی صادرات محصولات کشاورزی و غذایی طی فصل نخست ۱۴۰۰ را می‌توان سهم منفی ۶/۶ واحد درصدی افت صادرات به عراق و سهم منفی ۶/۵ واحد درصدی کاهش صادرات به افغانستان دانست.

پنج کالای منتخب صادراتی ایران به افغانستان در بازه زمانی مورد بررسی شامل کنسانتره آب میوه، سایر شیرینی‌های بدون کاکائو، سیب زمینی، سیب و گوجه فرنگی زراعی است. در این میان گوجه فرنگی زراعی با ارزشی معادل ۱۵/۵ میلیون دلار نخستین کالای صادراتی ایران به افغانستان است. همچنین سیب با ارزش ۱۳/۵ میلیون دلار و رشد ارزشی بیش از ۱۲۹ درصدی کالای دوم، سیب زمینی با ارزش ۹/۷ میلیون دلار و افت نزدیک به ۳۳ درصدی کالای سوم، سایر شیرینی‌ها بدون کاکائو با ارزش ۶/۸ میلیون دلار و افت ارزشی نزدیک به ۳۵ درصدی کالای چهارم و کنسانتره آب میوه با ارزش ۶/۱ میلیون دلار و رشد ارزشی بیش از ۷۰ درصدی کالای پنجم صادراتی ایران به افغانستان است.

کشور نخست حدود ۹۳ درصد از کل صادرات این گروه از محصولات بوده است. بر مبنای این مطالعه، ۵ کشور عراق، افغانستان، امارات متحده عربی، روسیه و پاکستان عمده مقاصد صادراتی ایران هستند. کالاهایی که به این مقاصد در فصل نخست سال صادر شده عمدتاً محصولات جالیزی و صیفی همچون هندوانه، گوجه فرنگی و خربزه هستند که در جرگه محصولات آب‌بر قرار دارند.

در فصل اول سال جاری، سهم عراق از صادرات محصولات کشاورزی و غذایی ایران ۳۲/۶ درصد است، در این مدت کالا به ارزش ۳۹۸ میلیون دلار به عراق صادر شده است. البته حجم صادرات فعلی ایران نسبت به فصل نخست سال ۱۳۹۹ افتی حدوداً ۱۷ درصدی داشته است.

در دوره مورد بررسی ۶۸ میلیون دلار هندوانه به عراق صادر شده که نسبت به بهار سال ۱۳۹۹ رشد بیش از ۲۶ درصدی داشته است. اما صادرات گوجه فرنگی زراعی ۵۰ میلیون دلار ارزش داشته و سیب نیز با ارزش ۲۲ میلیون دلاری و رشد ارزشی نزدیک به ۱۶ درصدی دومین و سومین کالاهای منتخب

جدول ۳. عمده‌ترین کالاهای کشاورزی و غذایی وارداتی ایران طی سه ماهه نخست ۱۴۰۰

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل واردات کشاورزی (درصد)	رشد نسبت به بهار ۱۳۹۹ (درصد)	سهم از رشد (واحد درصد)
۱	۱۰۰۵۹۰۱۰	ذرت دامی	۶۴۴	۲۰۱۱	۳۲۰	۱۸۸	۹۰۸	۲۰۹
۲	۱۵۱۲۱۰۰	روغن خام آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب	۴۵۲	۳۱۵	۱۴۳۲	۱۳۲	۴۲۱،۳۹	۱۴،۲۴
۳	۱۲۰۱۹۰۱۰	دانه سویا تراریخته	۴۲۸	۶۶۷	۶۴۲	۱۲۵	-	۱۶،۶۷
۴	۱۰۰۱۹۹۲۰	کنده معمولی	۳۷۵	۸۸۶	۴۱۰	۸۰	-	۱۰،۷۱
۵	۱۰۰۳۹۰۰۰	جو به استثنای بنر	۲۳۸	۸۴۱	۲۸۳	۶۹	۷۹،۱۶	۴،۱۰
۶	۲۳۰۴۰۰۰	کنجاله سویا	۲۳۰	۴۳۸	۵۲۴	۶۷	۵۵،۳۹	۳،۱۹
۷	۱۰۰۶۳۰۰۰	برنج نیمه سفیدشده یا برنج کامل سفید شده حتی صیقلی یا برآبی شده	۱۶۵	۱۸۳	۹۰۲	۴۸	-۱۸۸۴	-۱،۵۰
۸	۱۷۰۱۱۳۰۰	شکر خام	۱۶۳	۳۸۷	۴۲۲	۴۸	۷،۳۳	-۰،۳۳
۹	۱۵۱۱۹۰۱۰	پالم اولی در ظروف ۲۰۰ لیتری و بیشتر	۱۵۶	۱۵۰	۱۰۳۷	۴۵	۳۱۵،۳۸	۴،۶۱
۱۰	۱۵۰۷۱۰۰۰	روغن خام سویا	۱۳۵	۱۱۶	۱۱۶۲	۳۹	۹۱۷۹،۳۶۷	۵،۲۶
۱۱	۰۸۰۳۱۰۰۰	موز سبز تازه یا خشک کرده	۹۳	۱۳۶	۶۸۲	۲۷	۳،۲۰	-۰،۱۱
۱۲	۰۹۰۲۴۰۱۰	چای سیاه (تخمیر شده) و چای جزئی تخمیر شده گوینده در بسته بندی غیرخرده فروشی	۶۱	۱۲	۴۹۸۰	۱۸	۳،۲۷	-۰،۰۸
۱۳	۰۷۱۲۴۰۹۰	عدس به استثنای بنر و دال عدس غلافدار خشک، حتی پوست کنده یا لیه شده	۳۷	۳۰	۸۷۶	۰۸	-	۱،۰۴
۱۴	۰۲۰۲۳۰۹۰	سایر قطعات بی استخوان منجمد از نوع گاو	۲۰	۵	۴۳۲۶	۰۶	-۴۷،۱۶	-۰،۶۹
۱۵	۱۲۰۷۴۰۹۰	دانه کنجد به استثنای بنر آن	۱۸	۱۱	۱۶۹۷	۰۵	-	-۰،۶۹
۱۶	۰۹۰۱۱۱۹۰	فیوم، پونداده کافئین نگرفته غیر مذکور	۱۶	۶	۲۶۰۸	۰۵	۹۸،۵۰	-۰،۳۲
۱۷	۲۱۰۶۹۰۹۰	سایر فرآورده‌های غذایی که در جای دیگر مذکور یا مشمول نباشد	۱۵	۲	۹۳۲۲	۰۵	۳۵۰،۵۵	-۰،۴۷
۱۸	۰۲۰۷۱۲۰۰	گوشت مرغ و خروس از نوع خانگی بریده نشده بصورت قطعات، پخ زده	۱۴	۷	۱۹۹۳	۰۴	۱۸۰۸۶،۲۷	-۰،۵۶
۱۹	۱۲۰۶۰۰۹۰	سایر دانه آفتابگردان حتی خردشده	۱۳	۱۰	۱۲۲۷	۰۴	۵۱،۹۷	-۰،۱۷
۲۰	۱۸۰۱۰۰۹۰	دانه کاکائو کامل یا خرد شده، خام یا پودانه در بسته‌های بیش از ده کیلوگرم	۱۳	۳	۲۸۲۸	۰۴	۸۲۳،۳۱	-۰،۴۴

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

جدول ۴. عمده‌ترین مبادی وارداتی کالاهای کشاورزی و غذایی ایران طی سه ماهه نخست ۱۴۰۰

ردیف	کشور	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل واردات کشاورزی (درصد)	رشد نسبت به بهار ۱۳۹۹ (درصد)	سهم از رشد (واحد درصد)
۱	امارات متحده عربی	۹۶۴،۹	۲۰۷۰،۱	۴۶۶،۱	۲۸،۱	۲۱۰	۲۵،۵۰
۲	ترکیه	۴۰۱،۰	۶۷۶،۶	۵۹۲،۷	۱۱،۷	-۱۷	-۳،۲۹
۳	سویس	۲۹۴،۹	۴۸۴،۲	۶۰۹،۱	۸،۶	۱۱۰،۳	۱۰،۵۴
۴	فدراسیون روسیه	۲۶۰،۴	۴۱۱،۱	۶۳۲،۴	۷،۶	-۲۸	-۳،۸۷
۵	انگلستان (بریتانیا)	۲۴۸،۸	۵۷۷،۲	۴۳۱،۰	۷،۲	-۴	-۰،۳۶
۶	هند	۲۰۳،۱	۲۴۱،۹	۸۳۹،۸	۵،۹	-۴۲	-۵،۶۸
۷	هلند	۲۰۲،۱	۴۶۹،۸	۴۳۰،۲	۵،۹	۱۸	۱،۱۹
۸	برزیل	۱۲۴،۱	۳۲۷،۵	۳۷۸،۸	۳،۶	۴۱	۱،۴۰
۹	سنگاپور	۹۹،۱	۹۹،۱	۱۰۰۰،۴	۲،۹	۷۲	۱،۶۲
۱۰	آرژانتین	۸۶،۰	۷۴،۰	۱۱۶۰،۹	۲،۵	۱۷۳،۹۱	۳،۲۳
۱۱	آلمان	۷۴،۲	۲۱۰،۹	۳۵۱،۸	۲،۲	-۲۸	-۱،۷۴
۱۲	پاکستان	۶۴،۴	۶۴،۶	۹۹۷،۳	۱،۸	۶۸	۰،۹۹
۱۳	اوکراین	۵۸،۴	۷۲،۵	۸۰۴،۶	۱،۷	۲۷۶	۱،۶۷
۱۴	مالزی	۵۷،۵	۵۰،۵	۱۱۳۹،۹	۱،۷	۳۱۵	۱،۷۰
۱۵	عمان	۵۳،۵	۱۱۷،۷	۴۵۴،۴	۱،۶	۴۸	۰،۶۸
۱۶	ایتالیا	۵۳،۵	۱۳۰،۸	۴۰۱،۶	۱،۵	۱۲	-۰،۲۲
۱۷	اتریش	۳۱،۹	۵۱،۴	۶۱۹،۹	۰،۹	۱۰	-۰،۱۱
۱۸	هنگ کنگ	۲۰،۶	۵۹،۴	۲۴۶،۴	۰،۶	۴۷۴۷	-۰،۷۹
۱۹	عراق	۲۰،۲	۶۸،۳	۲۹۶،۵	۰،۶	۶۳۱۸۴۶	-۰،۷۹
۲۰	سری لانکا	۱۶،۶	۳،۴	۴۹۳۱،۴	۰،۵	۱۸	-۰،۱۰

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

روسیه نیز شامل هندوانه (۱۴ میلیون دلار)، پسته با پوست تازه یا خشک (۱۴ میلیون دلار)، سیب (۱۲ میلیون دلار)، فلفل فرنگی (۱۰ میلیون دلار) و کیوی (۷ میلیون دلار) است.

صادرات کیوی نسبت به مدت مشابه سال قبل نزدیک به ۹ درصد و صادرات سیب ۵ درصد افت داشته است. در مقابل صادرات فلفل فرنگی، پسته با پوست تازه یا خشک و هندوانه به ترتیب بارشد بیش از ۵۶ درصدی، نزدیک به ۶۵ درصدی و نزدیک به ۲۵۶ درصدی روبه‌رو بوده است.

این مطالعه همچنین نشان می‌دهد کالاهای منتخب صادراتی ایران به پاکستان عبارتند از: شیر خشک صنعتی با ارزش ۱۶ میلیون دلار، خرما مضافتی با ارزش ۴/۲ میلیون دلار، پسته با پوست تازه یا خشک با ارزش ۳/۹ میلیون دلار، سایر شیرینی‌های بدون کاکائو با ارزش ۳/۹ میلیون دلار و آب انگور با ارزش ۳/۵ میلیون دلار. در فصل نخست سال جاری صادرات شیر خشک صنعتی ایتی نزدیک به ۹ درصد و صادرات پسته‌ها با پوست

صادرات پنج کالای مهم ایران به امارات شامل هندوانه با ارزش ۳۰ میلیون دلار و رشد ارزشی نزدیک به ۶۰ درصد، گوجه‌فرنگی گلخانه‌ای با ارزش ۱۳ میلیون دلار، پسته با پوست تازه یا خشک با ارزش ۹ میلیون دلار و رشد ارزشی ۵۶/۵ درصد، مغز پسته تازه یا خشک با ارزش ۷ میلیون دلار و رشد ارزشی بیش از ۷۳ درصد و گوجه‌فرنگی زراعی با ارزش ۷ میلیون دلار است.

این گزارش نشان می‌دهد، عمده صادرات محصولات کشاورزی ایران به

مدت مشابه سال قبل) و ۶۶۷ هزار تن دانه سویای تراریخته به ارزش ۴۲۸ میلیون دلار (افزایش ۴۲۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل) وارد شده است. میانگین قیمت وارداتی این محصولات طی فصل اول ۱۴۰۰ برای روغن خام آفتابگردان حدود ۱۴۳۳ دلار به ازای هر تن و برای دانه سویا حدود ۶۴۲ دلار به ازای هر تن بوده است. از عوامل مسلط بر افزایش حدود ۳۴ درصدی واردات محصولات کشاورزی و غذایی طی سه ماهه نخست ۱۴۰۰ می توان به سهم ۱۶/۷ درصدی رشد واردات دانه سویای تراریخته و سهم ۵/۶ درصدی افزایش واردات روغن خام آفتابگردان اشاره کرد.

طی سه ماهه نخست ۱۴۰۰، واردات محصولات کشاورزی و غذایی ایران از کشور امارات متحده عربی با سهم ۲۸/۱ درصدی از کل ارزش واردات محصولات مزبور، رتبه نخست را در بین مبادی وارداتی این گروه محصولات به خود اختصاص داده است. طی مدت مذکور حدود ۲ میلیون تن کالا به ارزش ۹۶۵ میلیون دلار از این کشور وارد ایران شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته با افزایش حدود ۲۱۰ درصدی همراه شده است. میانگین قیمت واردات محصولات کشاورزی و غذایی از امارات متحده عربی نیز طی مدت مورد بررسی حدود ۴۶۶ دلار به ازای هر تن است. ۵ کالای مهم وارداتی از امارات در این بازه زمانی عبارتند از: «ذرت دامی» به ارزش ۴۱۰ میلیون دلار و رشد ارزشی بیش از ۵۶۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل، «دانه سویا تراریخته» به ارزش ۱۷۱ میلیون دلار، «روغن خام آفتابگردان» به ارزش ۵۱ میلیون دلار و رشد ارزشی ۱۶۳/۵ درصد نسبت به بازه مشابه سال ۹۹، «جو» به ارزش ۵۰ میلیون دلار و رشد ارزشی نزدیک به ۱۴۷ درصد و «کنجاله سویا» با ۴۷ میلیون دلار و رشد ارزشی بیش از ۷۲۷ درصد.

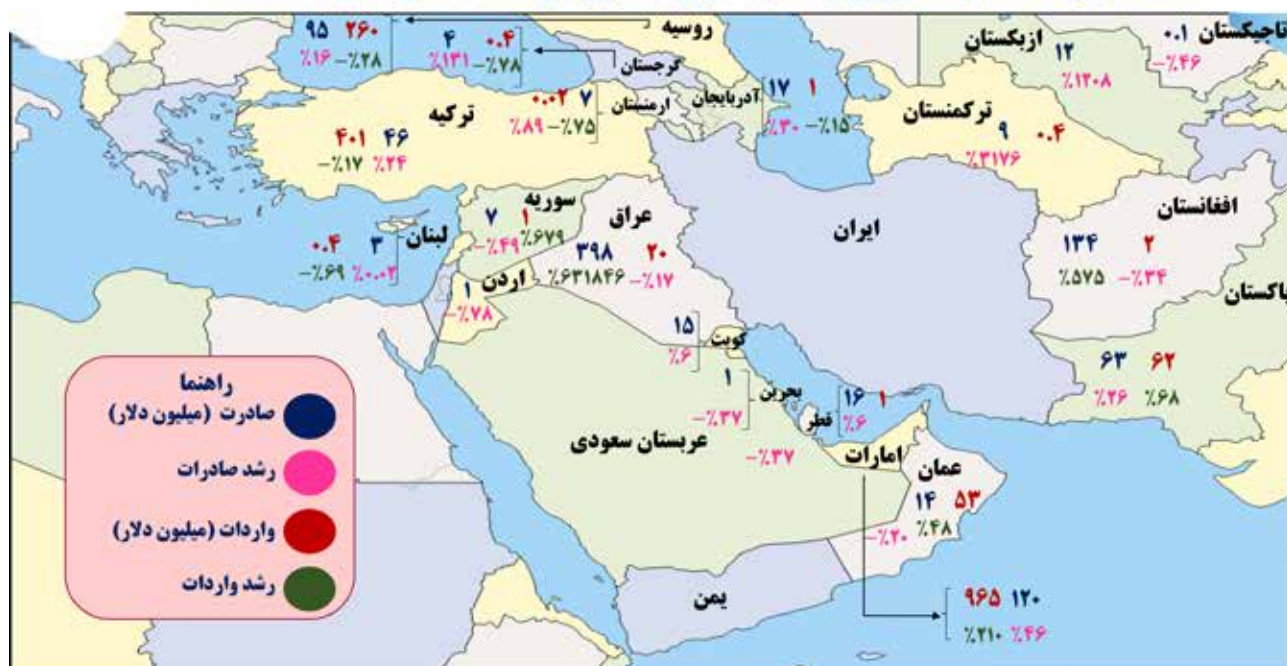
پس از امارات متحده عربی، کشورهای ترکیه و سوئیس به ترتیب با سهم حدود ۱۲ درصد و ۹ درصد از کل ارزش واردات این گروه محصولات، در رتبه دوم و سوم قرار دارند. طی مدت مورد بررسی، به ترتیب ۶۷۷ هزار تن کالای کشاورزی و غذایی به ارزش ۴۰۱ میلیون دلار (کاهش ۱۷ درصدی نسبت به فصل نخست ۱۳۹۹) از کشور ترکیه و حدود ۴۸۴ هزار تن کالای کشاورزی و غذایی به ارزش ۲۹۵ میلیون دلار (افزایش ۱۱۰۳ درصدی نسبت به فصل نخست ۱۳۹۹) از کشور سوئیس وارد شده است. میانگین قیمت واردات محصولات کشاورزی برای دو کشور ترکیه و سوئیس نیز به ترتیب، حدود ۵۹۳ دلار به ازای هر تن و ۶۰۹ دلار به ازای هر تن بوده است.

تازه یا خشک افی بیش از ۴ درصد داشته است. در مقابل صادرات خرمای مضافتی نزدیک به ۱۰ درصد، سایر شیرینی های بدون کاکائو بیش از ۱۰۶ درصد و آب انگور حدود ۳۵ درصد رشد داشته است.

واردات محصولات غذایی و کشاورزی در بهار

طی فصل نخست ۱۴۰۰ ذرت دامی در میان اقلام وارداتی کشاورزی و غذایی با سهم ۱۸/۸ درصدی از کل ارزش واردات این گروه محصولات، در رتبه نخست قرار دارد. طی مدت مزبور حدود ۲ میلیون تن از این محصول به ارزش ۶۴۴ میلیون دلار وارد شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته با افزایش حدود ۹ درصدی مواجه شده است. میانگین قیمت ذرت دامی وارداتی نیز طی مدت مذکور ۳۲۰ دلار به ازای هر تن بوده است. پس از ذرت دامی دو محصول کشاورزی «دانه سویای تراریخته» و «روغن خام دانه آفتابگردان» به ترتیب با سهم حدود ۲/۱۳ درصد و ۱۲/۵ درصد از کل ارزش واردات محصولات کشاورزی و غذایی در رده های دوم و سوم قرار دارند. طی مدت مورد بررسی، حدود ۳۱۵ هزار تن روغن خام دانه آفتابگردان به ارزش ۴۵۲ میلیون دلار (افزایش ۹ درصدی نسبت به

نقشه تجارت کالاهای کشاورزی و غذایی ایران با کشورهای همسایه طی فصل نخست ۱۴۰۰

وضعیت صادرات کالایی ایران به افغانستان در بهار ۱۴۰۰

شود اما با این حال ایران در نخستین فصل از سال جاری توانسته صادرات خود به این کشور را ادامه دهد.

بر اساس داده های گمرک ایران، طی بهار ۱۴۰۰ حدود ۱,۳۸ میلیون تن کالای بدون نفت خام به ارزش ۵۶۹,۵ میلیون دلار از ایران به کشور افغانستان صادر شده است. سهم صادرات مزبور از کل صادرات بدون نفت خام کشور حدود ۵,۳ درصد است.

چنانچه کالاهای فصل ۲۷ را از صادرات کالایی بدون نفت خام ایران به افغانستان کسر کنیم، تعداد ۱۲۴۹ ردیف تعرفه هشت رقیمی کالایی صادر شده از ایران باقی می ماند که در مجموع برابر با ۹۳۱ هزار تن و به ارزش ۴۰۲,۳ میلیون دلار هستند و سهم آن ها از کل صادرات بدون نفت خام ایران به این کشور معادل ۷۰,۶ درصد است.

با این وجود میزان تنوع کالایی صادراتی به افغانستان چندان گسترده نبوده است. میله های آهنی یا فولادی با حدود ۷۵ میلیون دلار، سهمی حدود ۱۹ درصدی از کل صادرات ایران به افغانستان را به خود اختصاص داده اند و بیشترین خریدار را در این کشور دارند.

گوچه فرنگی با سهم ۳,۹، سیب تازه با سهم ۳,۴، کف پوش غیر مخملی با سهم ۳,۱ و سیب زمینی با سهم ۲,۴ دیگر کالاهای پرطرفدار ایرانی در افغانستان به شمار می روند.

شیرینی بدون کاکائو، آب میوه، هندوانه، قوطی آلومینیومی و پروفیل نیز دیگر کالاهای عمده ایرانی هستند که به افغانستان صادر شده اند.

اتاق بازرگانی تهران در جدیدترین گزارش خود به بررسی وضعیت صادرات ایران به افغانستان در بهار سال ۱۴۰۰ پرداخته است.

به گزارش ایسنا، بر اساس آمارهایی که از از تجارت افغانستان در سال های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میلادی منتشر شده، ایران اصلی ترین تامین کننده کالا برای این کشور بوده است. با این حال افغانستان فاصله زیادی با اصلی ترین واردکنندگان کالا از ایران دارد و پس از چین، عراق و در نزدیکی ترکیه قرار دارد.

در هفته های گذشته به دنبال بالا گرفتن آتش جنگ های داخلی در افغانستان، بسیاری از فعالان بخش خصوصی هشدار داده اند که تداوم این شرایط می تواند به کاهش جدی صادرات کشور به این همسایه شرقی منجر

وضعیت صادرات کالایی ایران به افغانستان طی فصل نخست ۱۴۰۰

ترکیب کالاهای صادراتی ایران به افغانستان طی فصل نخست ۱۴۰۰ - سهم ردیف تعرفه‌ها از کل ارزش صادرات غیرنفتی به این کشور

۵۰	ردیف تعرفه با سهم ۶۶.۳ درصد
۶۱	ردیف تعرفه با سهم ۷۰.۱ درصد
۱۰۰	ردیف تعرفه با سهم ۷۹.۷ درصد
۱۸۲	ردیف تعرفه با سهم ۹۰ درصد
۵۸۶	ردیف تعرفه با سهم ۹۹ درصد
۶۶۳	ردیف تعرفه با سهم ۱ درصد

عمده‌ترین تعرفه‌های صادراتی غیرنفتی ایران به افغانستان طی فصل نخست ۱۴۰۰

۱	میل‌های آهنی یا فولادی	۷۵.۵	٪۱۸.۸
۳	سیب تازه	۱۳.۵	٪۳.۴
۵	سیب زمینی تازه	۹.۷	٪۲.۴
۶	شیرینی بدون کاکائو	۸.۶	٪۲.۱
۷	کنسانتره آب‌میوه	۶.۱	٪۱.۵
۸	هندوانه تازه	۶.۱	٪۱.۵
۹	قوطی بدون درز آلومینیومی	۵.۶	٪۱.۴
۱۰	پروفیل بامقطع از آهن یا فولاد	۵.۴	٪۱.۴

تبعیض جغرافیایی و توسعه اقتصادی

دهند؛ بنابراین، بررسی اثر سیاست مالی در سطح ملی بدون در نظر گرفتن اینکه هر کشور از مناطق مختلفی تشکیل شده است؛ صرفاً، تصویری کلی ارائه می‌کند که نشان‌دهنده میانگین واکنش تمامی مناطق است.

ضرورت بررسی واکنش مناطق مختلف یک کشور نسبت به سیاست‌های کلان، به نحوه برنامه‌ریزی منطقه‌ای به عنوان یکی از الزامات اساسی رشد و توسعه اقتصادی برمی‌گردد؛ زیرا برنامه‌ریزی در سطح مناطق، مکمل برنامه‌ریزی‌های کلان است. برنامه‌ریزی منطقه‌ای به طوری که موانع و مشکلات توسعه را برطرف سازد، نیازمند آگاهی برنامه‌ریزان و سیاستگذاران از چگونگی واکنش مناطق مختلف نسبت به سیاست‌های کلان از جمله سیاست‌های مالی است.

ایران کشوری است که مناطق (استان‌های) مختلف آن از ویژگی‌های جمعیتی، جغرافیایی و اقتصادی متفاوتی برخوردارند. مقایسه تنوع جمعیتی مناطق مختلف کشور نشان می‌دهد بر اساس سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، استان تهران تقریباً ۲۰ درصد و استان ایلام، ۰/۷۳ درصد از جمعیت کل کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

طبق گزارش مرکز آمار کشور از اطلاعات حساب‌های منطقه‌ای (۱۳۹۴-۱۳۸۳)، استان تهران، بالاترین سهم را در تشکیل بخش خدمات کشور دارد (به طور متوسط ۳۵ درصد)؛ اما، استانی مانند استان مازندران بیشترین سهم را در ایجاد ارزش افزوده بخش کشاورزی به خود اختصاص داده است (به طور متوسط ۹ درصد). بر این اساس، اختلافات شاخص‌های مالی سبب می‌شود استان‌های مختلف نسبت به سیاست‌هایی که سیاستگذاران در سطح ملی اعمال می‌کنند، واکنش‌های متفاوتی نشان دهند. برای بررسی صحت این ادعا می‌توان نحوه واکنش متغیرهای کلان در سطح استانی را نسبت به اعمال سیاست‌های یکپارچه ملی مورد توجه قرار داد. در این راستا، هدف این گزارش، بررسی نحوه اثرگذاری سیاست‌های مالی بر متغیرهای نرخ بیکاری و نرخ تورم در استان‌های ایران است که می‌تواند دلالت‌های سیاستگذاری قابل توجهی به

سیاستگذاران اغلب تلاش می‌کنند اقتصاد را از طریق به کارگیری ابزارهای سیاست‌های کلان تحت تأثیر قرار دهند. سیاست مالی، یکی از این سیاست‌هاست که برای رسیدن به اهدافی مانند رشد و توسعه اقتصادی اجرا می‌شود. پژوهش‌های بسیاری در خصوص اثرات کلان سیاست‌های مالی در یک کشور و یا بین گروهی از کشورها انجام شده است؛ به گونه‌ای که در سال‌های اخیر، این مطالعات، از تحلیل اثر سیاست مالی در سطح ملی، به بررسی سایر زوایای این سیاست‌ها گذر کرده‌اند. یکی از این زوایا، اثرات منطقه‌ای (ایالتی یا استانی) است. در واقع، با توجه به اینکه اقتصاد یک کشور ترکیبی از مناطق مختلف است، اثر سیاست‌های کلان بر پویایی‌های مناطق مختلف آن مورد توجه قرار گرفته است.

از نظر برخی از محققان منطقه‌ای است که فرض شود اقتصادهای منطقه‌ای به دلیل تنوع اقتصادی، تفاوت‌های جمعیتی، عدم تجانس جغرافیایی و تفاوت‌های توسعه‌یافتگی مالی نسبت به سیاست‌های کلان مالی واکنش‌های متفاوتی نشان

همراه داشته باشد.

جدول ۱ متوسط سهم هر استان از اعتبارات استانی (درصد) طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۸۴

استان	متوسط سهم از اعتبارات استانی (درصد)	استان	متوسط سهم از اعتبارات استانی (درصد)
آذربایجان شرقی	۳/۵۵	فارس	۵/۱۱
آذربایجان غربی	۳/۴۹	قزوین	۱/۶۱
اردبیل	۲/۰۷	قم	۱/۳۱
اصفهان	۳/۷۰	کردستان	۲/۷۹
ایلام	۲/۲۰	کرمان	۳/۶۲
بوشهر	۶/۳۹	کرمانشاه	۳/۱۲
تهران	۶/۴۹	کهگیلویه و بویراحمد	۳/۴۰
چهارمحال و بختیاری	۲/۱۲	گلستان	۲/۳۶
خراسان جنوبی	۲/۷۵	گیلان	۲/۵۳
خراسان رضوی	۵/۵۸	لرستان	۲/۸۸
خراسان شمالی	۲/۰۱	مازندران	۲/۸۰
خوزستان	۱۱/۱۶	مرکزی	۲/۱۲
زنجان	۱/۸۶	هرمزگان	۳/۱۶
سمنان	۱/۲۲	همدان	۲/۳۱
سیستان و بلوچستان	۴/۶۹	یزد	۱/۶۰

خصوصی می شود. این اثر برون رانی ممکن است برای رشد اقتصادی بلندمدت مانع ایجاد کند.

مناطق مختلف اقتصادی یک کشور و اثر سیاست مالی

این اعتقاد وجود دارد که مناطق مختلف هر کشور به دلیل داشتن ویژگی های متفاوتی چون ناهمگنی جغرافیایی، تنوع اقتصادی، توسعه مالی و سایر ویژگی های اقتصادی، واکنش های متفاوتی نسبت به سیاست مالی نشان می دهند. همچنین، با توجه به اینکه ترکیب بخش های مختلف اقتصادی در هر کدام از مناطق یک کشور متفاوت است، می توان واکنش متفاوت مناطق را به دلیل تفاوت در واکنش بخش های اقتصادی، منطقی دانست.

گفتنی است که سیاست مالی می تواند اثرات بخشی مختلفی بسته به اثرپذیری بخش از نرخ اسمی (یا حقیقی) ارز، شدت سرمایه بری بخش و کشش عرضه کار بخش داشته باشد؛ برای مثال، افزایش مخارج دولت (یا کاهش مالیات ها) به طور استاندارد منجر به افزایش نرخ ارز حقیقی می شود. این افزایش، یک اثر نامتقارن روی بخش تولید کالاها و قابل تجارت و بخش تولید کالاهای غیر قابل تجارت دارد.

افزون بر این، این باور نیز وجود دارد که اثرات محرک های مالی بر بخش های مختلف اقتصادی به ارتباط قبل و بعد آن ها با سایر بخش ها بستگی دارد. همچنین، وی بیان می کند که ماهیت هر صنعت می تواند اثر سیاست مالی را تحت تاثیر قرار دهد.

به طور کلی، نتیجه گیری در این خصوص که چگونه کل درآمدهای دولت، مالیات های مستقیم، مالیات های غیر مستقیم و درآمدهای غیر مالیاتی بخش های مختلف را تحت تاثیر قرار می دهد، مشکل است؛ زیرا تمامی صنایع با مالیات مرتبط هستند؛ بنابراین می توان گفت

سیاست مالی در کوتاه مدت و بلندمدت

در کوتاه مدت، سیاست مالی می تواند تولید را از سطح بالقوه آن جابه جا کند. در بلندمدت، سیاست مالی به وسیله تاثیر گذاری روی کیفیت و کمیت نیروی کار و سایر عوامل تولید و یا تغییر در بهره وری کل عوامل تولید، می تواند سطح تولید را متاثر کند.

نظریات مختلفی در مورد اثر کوتاه مدت سیاست مالی مطرح است. در نظریه کلاسیک هر گونه افزایشی در مخارج دولت از طریق کاهش در مخارج خصوصی جبران می شود و اثر برون رانی آن کامل است. لوکاس (۱۹۷۵) معتقد است که در مدل های نئو کلاسیک، سیاست مالی کاملاً پیش بینی شده، در کوتاه مدت و بلندمدت اثری ندارد؛ با این حال، سیاست مالی پیش بینی نشده، می تواند رشد کوتاه مدت را متاثر سازد.

در رویکرد کلاسیک های جدید، ترکیب فرضیه های انتظارات عقلایی، تسویه پیوسته بازارها و تابع عرضه، دستاوردهای سیاستی مهمی را به دنبال دارد. یکی از این دستاوردها، قضیه بی تاثیری سیاست هاست. بر این اساس، در صورت انحراف تولید از سطح طبیعی خود، نیازی به اقدامات اصلاحی دولت نیست و چنین انحرافی توسط نیروهای بازار حذف می شود.

آنچه در خصوص اثر گذاری سیاست مالی در بلندمدت مطرح است، اثر آن بر رشد اقتصادی است. بر اساس نظریه رشد درونزا، چهار تعیین کننده اصلی که از طریق آن، سیاست مالی می تواند رشد اقتصادی بلندمدت را افزایش دهد؛ عبارتند از: (۱) افزایش سرمایه مالی؛ (۲) افزایش سرمایه انسانی؛ (۳) بهره وری کل عوامل تولید و (۴) عرضه کار. افزایش مخارج عمرانی دولت، بهره وری بخش دولتی را افزایش می دهد و به دنبال آن از طریق افزایش نرخ بازدهی باعث افزایش نرخ رشد بلندمدت می شود. در مقابل، برخی معتقدند سیاست مالی می تواند برای رشد اقتصادی مضر باشد. افزایش در استقراض دولت از طریق افزایش نرخ بهره منجر به اثر برون رانی سرمایه گذاری

بر اساس جدول (۲) به طور متوسط طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۸۴ بیشترین نرخ بیکاری و نرخ تورم به ترتیب، متعلق به استان لرستان و استان خراسان جنوبی بوده است.

استان	متوسط نرخ بیکاری (درصد)	متوسط نرخ تورم (درصد)	استان	متوسط نرخ بیکاری (درصد)	متوسط نرخ تورم (درصد)
آذربایجان شرقی	۸/۶۳	۱۸/۱۴	فارس	۱۴/۱۴	۱۷/۵۸
آذربایجان غربی	۱۰/۷۰	۱۸/۵۲	قزوین	۱۷/۰۹	۱۸/۱۴
اردبیل	۱۲/۴۴	۱۸/۴۲	قم	۱۰/۲۷	۱۹/۳۴
اصفهان	۱۲/۲۹	۱۸/۳۱	کردستان	۱۲/۵۲	۱۸/۳۳
ایلام	۱۳/۷۶	۱۸/۹۶	کرمان	۱۰/۱۷	۱۷/۷۵
بوشهر	۱۰/۷۸	۱۶/۴۸	کرمانشاه	۱۵/۸۱	۱۸/۱۰
تهران	۱۲/۲۲	۱۸/۰۲	کهگیلویه و بویراحمد	۱۵/۲۳	۱۷/۶۴
چهارمحال و بختیاری	۱۳/۹۹	۱۸/۴۳	گلستان	۹/۲۵	۱۷/۷۷
خراسان جنوبی	۹/۰۷	۱۸/۵۵	گیلان	۱۳/۷۶	۱۸/۰۰
خراسان رضوی	۹/۹۷	۱۸/۳۵	لرستان	۱۶/۷۲	۱۸/۳۰
خراسان شمالی	۹/۶۴	۱۸/۵۸	مازندران	۱۰/۰۱	۱۸/۳۱
خوزستان	۱۳/۱۹	۱۷/۷۱	مرکزی	۱۰/۰۰	۱۷/۹۸
زنجان	۹/۶۸	۱۷/۶۶	هرمزگان	۹/۶۹	۱۷/۹۳
سمنان	۹/۴۶	۱۸/۳۶	همدان	۱۷/۷۲	۱۹/۰۴
سیستان و بلوچستان	۱۱/۳۸	۱۷/۹۹	یزد	۸/۶۰	۱۸/۳۵

مناسب انتخاب شود.

داده پردازی

واحدهای مقطعی در این مطالعه، استان‌های ایران در نظر گرفته شده است؛ به طوری که پانل مورد بررسی مشتمل بر ۳۰ واحد مقطعی (استان) طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۸۴ است (استان البرز جزو استان تهران لحاظ شده است). به طوری که متغیرهای داخلی هر استان شامل نرخ بیکاری، نرخ تورم، و اعتبارات استان به همراه سهم استان از مجموع اعتبارات کل استان‌هاست. متغیرهای ستاره دار هر استان نیز شامل نرخ بیکاری و نرخ تورم به صورت میانگین وزنی از نرخ بیکاری و نرخ تورم سایر استان‌هاست.

اعتبارات استانی به عنوان متغیر جانشین سیاست مالی در سطح استانی به کار برده شده است. همچنین، برای ارزیابی واکنش استان‌ها نسبت به سیاست مالی از نرخ بیکاری و نرخ تورم به عنوان متغیرهای کلان استفاده شده است. افزون بر این، از آنجا که ویژگی‌های متفاوت منطقه‌ای باعث می‌شود واکنش‌های منطقه‌ای نسبت به سیاست‌های کلان اقتصادی متفاوت باشد، از سهم هر استان از مجموع اعتبارات کل استان‌ها نیز به عنوان متغیر جانشین ناهمگنی منطقه‌ای استفاده شده است.

در سطح استانی اطلاعاتی در خصوص جریان تجارت یا تحرک سرمایه موجود نیست و تنها اطلاعات مفید و در دسترس، اطلاعات مهاجرت بین استان‌های کشور است. با توجه به اینکه مهاجرت‌های استانی از جمله عوامل اثرگذار بر نرخ بیکاری استانی است، می‌توان

بر اساس واکنش‌های متفاوت بخش‌های مختلف اقتصادی، بسته به این که در هر منطقه ترکیب اقتصاد چگونه است و کدام بخش یا بخش‌ها سهم بیشتری را به خود اختصاص داده است، واکنش نسبت به اعمال سیاست‌های کلان متفاوت خواهد بود.

پیشتر مطالعاتی در این خصوص انجام شده است. برای مثال اویانگ و همکاران (۲۰۰۸) برای مقایسه واکنش مناطق (ایالت‌ها) مختلف ایالات متحده نسبت به شوک مخارج دولت، دو نوع شوک شامل شوک مخارج نظامی و غیرنظامی بر درآمد شخصی و نرخ بیکاری در سطح ایالتی مورد بررسی قرار داده‌اند. بدین منظور، برای هر ایالت یک مدل جداگانه برآورد کرده و برای لحاظ وابستگی بین ایالت‌ها، در مدل هر ایالت، علاوه بر متغیرهای آن ایالت از مجموع مقادیر مربوط به سایر ایالت‌ها نیز استفاده کرده‌اند. نتایج نشان داد شکل واکنش‌های ایالتی تا حد زیادی مشابه؛ اما، اندازه و در بیشتر موارد، علامت آن‌ها متفاوت است.

سیلوا (۲۰۱۴) نیز عدم تقارن اثر سیاست مالی در بین مناطق برزیل را از طریق برآورد جداگانه برای هر منطقه مورد آزمون قرار داده است. بر اساس نتایج، کاهش در مخارج دولت منجر به واکنش شدید در برخی از مناطق برزیل در مقایسه با سایر مناطق می‌شود؛ اما چنین کاهشی در هیچ منطقه‌ای اثر بلندمدتی را بر جای نمی‌گذارد.

هایو و اوهل (۲۰۱۵) عدم تقارن واکنش مناطق مختلف ایالات متحده را نسبت به شوک مالیاتی دولت مورد ارزیابی قرار داده‌اند. مطابق نتایج، اثر شوک مالیاتی بر تولید بسیاری از ایالت‌ها نامتقارن بوده است؛ به طوری که واکنش گروهی از ایالت‌ها به این شوک از نظر آماری، با میانگین واکنش در سطح ملی معادل بوده است.

در مطالعات، بررسی اثرات سیاست‌های کلان از طریق برآورد جداگانه هر منطقه انجام شده است؛ این در حالی است که برای ارزیابی دقیق‌تر، باید همبستگی بین مناطق لحاظ شود. از این رو، در این مطالعه تلاش شده است از بین مدل‌های اقتصادسنجی مختلف که امکان لحاظ اثرات سرریز و برآورد همزمان در آنها وجود دارد، مدل

از این اطلاعات به عنوان ماتریس وزنی که معرف اثرات سرریز بین استانی باشد، استفاده کرد.

جدول (۱) متوسط سهم هر استان از مجموع عملکرد اعتبارات استانی طی دوره ۱۳۸۴-۱۳۹۵ را نشان می دهد. بر اساس جدول (۱) استان های خوزستان، تهران و بوشهر به ترتیب، به لحاظ متوسط سهم از اعتبارات استانی در جایگاه اول تا سوم قرار گرفته اند. استان های قم و سمنان نیز به طور متوسط کم ترین سهم را از اعتبارات استانی داشته اند.

در مجموعه نمودارهای (۱) و (۲) ابتدا واکنش نرخ بیکاری و سپس واکنش نرخ تورم استان ها نسبت به شوک به اندازه یک انحراف معیار مثبت اعتبارات استانی نشان داده شده است.

به منظور جلوگیری از طولانی شدن بحث، صرفاً نمودار استان های دارای واکنش های معنادار آورده شده است.

بر اساس نمودار (۱) نرخ بیکاری در استان های اصفهان، تهران، خراسان رضوی، خوزستان و فارس در واکنش به یک شوک مثبت اعتبارات استانی به صورت منفی و معنادار کاهش یافته است. زمان بندی واکنش این استان ها نسبتاً مشابه بوده است؛ به نحوی که واکنش نرخ بیکاری استان ها تقریباً در فصل دوم به حداکثر خود رسیده است.

سپس، اندازه واکنش به تدریج کاهش یافته و شوک به صورت میرا خارج شده است. اگرچه، زمان بندی واکنش این استان ها مشابهت داشته؛ اما، اندازه واکنش ها متفاوت بوده است. نرخ تورم استان های اصفهان، تهران، خراسان رضوی، خوزستان و فارس نسبت به شوک سیاست مالی به صورت معنادار واکنش نشان داده است.

تمامی این واکنش ها منفی و زمان بندی آن ها تقریباً مشابه بوده است؛ به نحوی که واکنش نرخ تورم استان ها تقریباً در فصل دوم حداکثر خود را تجربه کرده است. سپس، اندازه واکنش به تدریج کاهش یافته و شوک به صورت میرا خارج شده است. علی رغم زمان بندی نسبتاً مشابه، اندازه

واکنش ها متفاوت بوده است.

راهکارهای سیاستی

در این گزارش واکنش های نرخ بیکاری و نرخ تورم به تفکیک استان های ایران نسبت به شوک مثبت سیاست مالی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که نرخ بیکاری در برخی از استان ها به صورت معنادار و در برخی دیگر، به صورت بی معنا واکنش نشان داده است. زمان بندی واکنش ها نسبتاً مشابه؛ اما اندازه آن ها متفاوت بوده است.

یافته ها نشان می دهد استان هایی که به لحاظ سهم از مجموع اعتبارات استانی در بین ۷ استان اول قرار داشته اند (به استثنای استان های بوشهر و سیستان و بلوچستان)، نرخ بیکاری به صورت منفی و معنادار نسبت به شوک مثبت سیاست مالی واکنش نشان داده اند.

در مورد عدم واکنش نرخ بیکاری استان بوشهر می توان گفت با توجه به سهم بالای بخش نفت و گاز از تولید ناخالص داخلی این استان، عمده اعتبارات استان صرف این بخش شده که یک بخش سرمایه بر است.

در خصوص عدم واکنش نرخ بیکاری استان سیستان و بلوچستان نیز می توان گفت اعتبارات این استان با در نظر گرفتن سطح توسعه نیافتگی استان و سهم جمعیتی و مساحتی آن، نتوانسته است تغییری در نرخ بیکاری ایجاد کند.

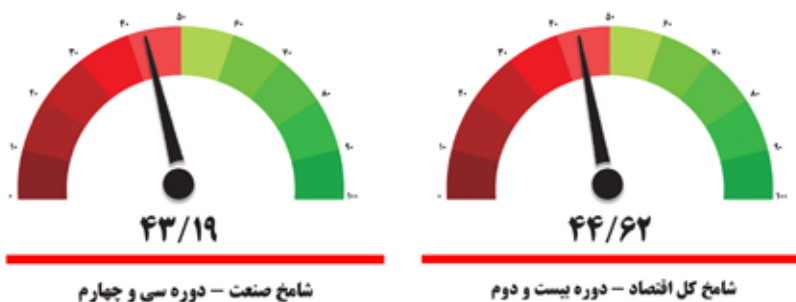
همچنین نرخ بیکاری در استان های با سهم اندک از مجموع اعتبارات استانی، نسبت به شوک مثبت سیاست مالی واکنش معناداری نداشته است. در خصوص واکنش نرخ تورم نیز مشخص شد صرفاً استان های دارای واکنش معنادار نرخ بیکاری، به صورت معنادار واکنش نشان داده اند.

این واکنش ها علی رغم زمان بندی نسبتاً مشابه، اندازه های متفاوت داشته اند. همچنین سهم نرخ بیکاری و تورم در کاهش میانگین مربعات خطای پیش بینی اعتبارات، در استان ها و در افق های زمانی مختلف متفاوت بوده است. بر اساس نتایج، پیشنهاد می شود سیاست گذاران هنگام طراحی سیاست های کلان جهت رسیدن به اهداف خود، تفاوت های منطقه ای را لحاظ کنند. همچنین، با توجه به اینکه اشتغال زایی و کاهش نرخ بیکاری به عنوان اثر مثبت سیاست مالی در استان های با سهم بالا از مجموع اعتبارات استانی مشاهده شده است، به نظر می رسد افزایش سهم بودجه استان های کمتر توسعه یافته و افزایش اختیارات استانی در توزیع بودجه به منظور ایجاد تعادل بین استان های مختلف کشور از نظر سطح توسعه، امری ضروری است.

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، شاخص تیرماه را ۴۴,۶۲ واحد اعلام کرد

عقب‌گرد اقتصاد زیر سایه کرونا، قطعی برق و گرانی دلار و مواد اولیه

وضعیت بخش ساختمان نسبت به ماه قبل بهتر شده است.

شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در تیرماه (۴۴.۹۳) نسبت به خردادماه کاهش داشته است و با کاهش تقاضای مشتریان طی ۹ ماه گذشته به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده است.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۳۳.۹۸) کمترین مقدار خود را از ابتدای شروع طرح (به غیر از فروردین ماه و اسفند سال ۹۸) برای کل اقتصاد به ثبت رسانده است. ادامه رکود در تقاضا ناشی از شرایط بعد از انتخابات و بلا تکلیفی طرف تقاضا در تصمیم برای خرید و همچنین شرایط قیمتی بازار و کاهش قدرت خرید است.

شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی (۵۴.۸۷) نسبت به خردادماه با شدت

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) تیر ماه ۱۴۰۰

شاخص	اردیبهشت ۱۴۰۰	خرداد ۱۴۰۰	تیر ۱۴۰۰
شاخص کل اقتصاد	۵۳/۸۴	۵۱/۲۷	۴۴/۶۲
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۵۸/۶۴	۵۲/۴۶	۴۴/۹۳
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۹/۸۰	۴۹/۵۲	۳۳/۹۸
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۹/۲۳	۵۶/۱۹	۴۹/۶۲
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۴۹/۴۹	۴۵/۷۳	۴۷/۸۱
میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی	۵۲/۰۵	۵۱/۵۰	۵۴/۸۷
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۷۶/۳۵	۷۷/۱۹	۸۴/۰۲
موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق	۴۵/۵۸	۵۱/۳۲	۴۸/۳۶
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۴/۶۹	۴۸/۴۰	۴۲/۰۹
قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده	۵۹/۸۱	۵۸/۹۷	۵۸/۱۸
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷/۱۰	۶۴/۵۰	۵۶/۵۷
میزان فروش کالاها یا خدمات	۵۱/۱۵	۵۳/۸۰	۴۲/۶۷
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۸/۹۶	۶۳/۷۸	۵۷/۰۱

شاخص مدیران خرید اقتصاد (شامخ) در تیرماه به ۴۴,۶۲ واحد رسیده و دلایل این افت سنگین، اعمال محدودیت‌های کرونا، قطعی برق، گرانی دلار و تأثیر انتخابات بر تصمیم مشتریان بوده است.

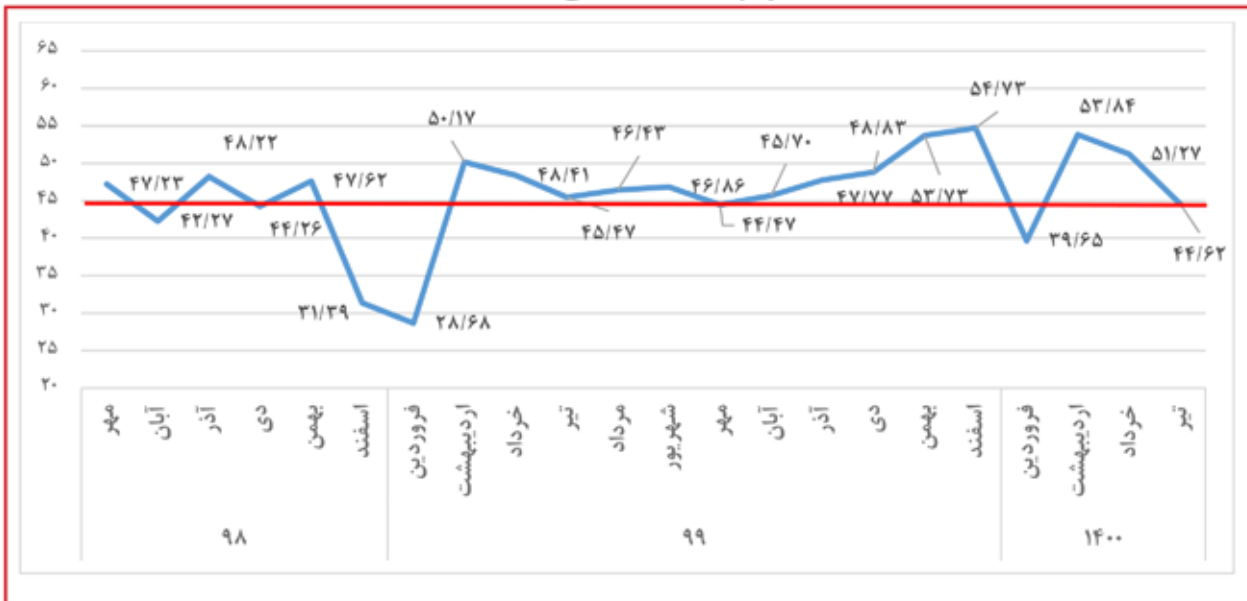
اطلاعات مربوط به شاخص مدیران خرید اقتصاد موسوم به شامخ در تیرماه امسال از نامساعدی وضعیت اقتصاد در نظر فعالان اقتصادی حکایت دارد. طبق اعلام مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، شاخص کل اقتصاد در این ماه به ۴۴.۶۲ واحد که نسبت به خرداد (۵۱.۲۷) کاهش قابل توجهی نشان می‌دهد و یکی از کمترین مقادیر از مهر سال قبل تاکنون به حساب می‌آید.

همچنین شاخص مدیران خرید بخش صنعت نیز در تیرماه به عدد ۴۳.۱۹ واحد رسیده که نسبت به خردادماه (۵۴.۲۱) کاهش چشمگیری داشته به طوری که کمترین نرخ طی ۱۵ ماه گذشته (به جز فروردین ۱۴۰۰) را به ثبت رسانده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در تیرماه ۴۴.۶۲ به دست آمده است که نسبت به خردادماه (۵۱.۲۷) کاهش قابل توجهی داشته است، به طوری که یکی از کمترین مقادیر راز مهر سال قبل به ثبت رسانده است. در تیرماه عدد همه زیر شاخص‌های اصلی به غیر از میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی عدد زیر ۵۰ بوده است. در این ماه فقط

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

بیشتری افزایش داشته است. افزایش این شاخص علی‌رغم کاهش در بخش صنعت ناشی از افزایش استخدام در بخش خدمات و کشاورزی است.

شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۴.۰۲) همچنان با شدت زیاد افزایش یافته و در تیرماه به بیشترین میزان طی ۹ ماه اخیر رسیده است. بر اساس آخرین اطلاعات مرکز آمار ایران از شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوار، این شاخص در تیرماه ۳۲۷.۴ بوده است که نسبت به خردادماه (۳۱۶.۲) حدود ۴ درصد افزایش داشته است. این در حالی است که نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به تیرماه ۴۴.۲

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) تیر ۱۴۰۰

شاخص	اردیبهشت ۱۴۰۰	خرداد ۱۴۰۰	تیر ۱۴۰۰
شاخص کل صنعت	۶۳/۰۰	۵۲/۲۱	۴۳/۱۹
مقدار تولید محصولات	۶۸/۶۸	۵۳/۴۴	۴۱/۵۶
میزان سفارشات جدید مشتریان	۶۱/۸۱	۵۳/۲۸	۳۷/۴۴
سرعت انجام و تحویل سفارش	۶۶/۶۴	۵۹/۲۳	۵۱/۸۴
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۵۳/۵۹	۴۷/۵۲	۴۲/۵۸
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۹/۶۶	۵۵/۹۳	۴۷/۶۸
قیمت خرید مواد اولیه	۷۶/۲۱	۷۳/۸۳	۷۹/۴۲
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۲/۷۴	۵۵/۵۰	۴۸/۴۴
میزان صادرات کالا	۴۶/۵۱	۴۷/۸۶	۴۵/۳۱
قیمت محصولات تولیدشده	۵۹/۸۲	۵۴/۶۱	۵۵/۹۵
مصرف حامل‌های انرژی	۶۷/۰۳	۵۹/۶۲	۴۶/۴۲
میزان فروش محصولات	۶۲/۸۴	۵۳/۳۱	۳۵/۲۵
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۰/۶۶	۶۳/۱۲	۵۴/۲۰

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به تیر ۱۴۰۰

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید - تیر ۱۴۰۰

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و جرم	سایر صنایع
شاخص گروه	۳۱/۷	۵۳/۳	۴۵/۰	۵۷/۶	۳۸/۳	۴۱/۶	۴۷/۳	۴۷/۵	۲۵/۳	۴۵/۹	۳۲/۸	۳۷/۰
مقدار تولید محصولات	۲۵/۰	۵۴/۸	۵۰/۰	۶۲/۵	۵۰/۰	۳۷/۳	۴۵/۵	۴۴/۲	۱۰/۰	۴۲/۰	۳۷/۵	۳۰/۰
میزان سفارشات جدید	۱۶/۷	۵۹/۵	۴۱/۷	۵۲/۵	۱۶/۷	۳۸/۲	۴۳/۹	۴۴/۲	۱۵/۰	۴۶/۰	۱۸/۸	۵۰/۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۲۵/۰	۵۹/۵	۵۰/۰	۷۰/۰	۵۰/۰	۴۴/۱	۶۲/۱	۵۱/۹	۴۵/۰	۵۶/۰	۵۶/۳	۳۰/۰
موجودی مواد اولیه	۶۶/۷	۴۲/۹	۴۱/۷	۵۲/۵	۳۳/۳	۴۰/۲	۴۳/۹	۴۸/۱	۴۵/۰	۳۶/۰	۱۸/۸	۲۰/۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۰/۰	۴۲/۹	۴۱/۷	۵۲/۵	۵۰/۰	۵۱/۰	۴۵/۵	۵۲/۹	۳۵/۰	۴۸/۰	۳۷/۵	۴۰/۰
قیمت خرید مواد اولیه	۴۱/۷	۹۰/۵	۷۵/۰	۸۲/۵	۷۵/۰	۸۶/۳	۸۰/۳	۸۰/۸	۷۵/۰	۸۰/۰	۸۷/۵	۷۰/۰
موجودی محصول (انبار)	۵۸/۳	۴۵/۲	۵۰/۰	۵۰/۰	۵۸/۳	۴۷/۱	۵۰/۰	۴۸/۱	۳۰/۰	۴۲/۰	۵۰/۰	۷۰/۰
میزان صادرات کالا	۴۱/۷	۴۵/۲	۵۸/۳	۴۵/۰	۳۳/۳	۴۶/۱	۴۲/۴	۵۳/۸	۴۵/۰	۵۲/۰	۱۸/۸	۵۰/۰
قیمت محصولات تولیدشده	۲۵/۰	۷۸/۶	۵۸/۳	۵۲/۵	۴۱/۷	۶۷/۶	۵۳/۰	۵۸/۷	۵۵/۰	۵۴/۰	۶۲/۵	۵۰/۰
مصرف حامل‌های انرژی	۳۳/۳	۵۷/۱	۳۳/۳	۵۲/۵	۵۰/۰	۴۰/۲	۵۱/۵	۵۹/۶	۲۰/۰	۵۶/۰	۳۷/۵	۵۰/۰
میزان فروش محصولات	۳۳/۳	۵۹/۵	۲۵/۰	۴۰/۰	۱۶/۷	۳۶/۳	۴۵/۵	۴۴/۲	۱۵/۰	۴۶/۰	۱۸/۸	۱۰/۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۰/۰	۶۴/۳	۵۰/۰	۴۵/۰	۵۸/۳	۴۹/۰	۵۷/۶	۵۷/۷	۶۰/۰	۵۴/۰	۳۷/۵	۷۰/۰

درصد است.

بر اساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در تیرماه عدد ۴۳.۱۹ به دست آمده است که نسبت به خردادماه کاهش زیادی داشته، به طوری که کمترین نرخ را طی ۱۵ ماه گذشته (به جز فروردین) به ثبت رسانده است. در بین زیرشاخص‌های اصلی شاخص کل صنعت فقط شاخص سرعت انجام و تحویل سفارش عدد بالای ۵۰ را به ثبت رسانده و سایر زیرشاخص‌ها زیر ۵۰ بوده‌اند و در این میان میزان سفارشات جدید مشتریان کمترین مقدار را داشته است. در تیرماه به جز صنایع فرآورده‌های نفت و گاز و ماشین‌سازی و لوازم خانگی بقیه رشته فعالیت‌ها در رکود بوده و عدد شاخص کل صنعت برای آن‌ها زیر ۵۰ بوده است.

شاخص مقدار تولید محصولات در تیر (۴۱.۵۶) نسبت به ماه قبل کاهش داشته است و طی ۲۰ ماه گذشته (به جز فروردین هر سال و اسفند ۹۸ آغاز همه‌گیری کرونا) کمترین مقدار را به ثبت رسانده است. شرایط رکودی بازار و قطعی‌های برق باعث شده تا تولیدکنندگان با درصد پایینی از توان ظرفیت خود تولید کنند.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در تیرماه (۳۷.۴۴) به شدت کاهش یافته است و طی ۲۷ ماه گذشته به کمترین مقدار خود رسیده است. این کاهش از یک سو همچنان متأثر از بلا تکلیفی سیاسی و به دنبال آن تأثیر آن بر نرخ ارز و تصمیم‌گیری طرف تقاضا و از سوی دیگر ناشی از کاهش قدرت خرید مشتریان طی ماه‌ها افزایش قیمت‌هاست.

شاخص موجودی مواد اولیه در خردادماه (۴۲.۵۸) مانند ماه قبل همچنان روند کاهشی داشته است و به کمترین مقدار خود طی ۹ ماه اخیر رسیده است.

شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در تیرماه (۴۷.۶۸) نسبت به خرداد کاهش یافته و طی ۱۵ ماه اخیر به کمترین مقدار خود رسیده است. این کمبود نیروی انسانی طی

شاخص میزان فروش کالاها و خدمات در تیرماه (۴۲.۶۷) طی ۸ ماه گذشته به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده است. این کاهش و رکود در بازار ناشی از کاهش تقاضای مشتریان و قدرت خرید آن‌هاست.

به طور کلی بر اساس نظرسنجی انجام شده از فعالان اقتصادی در تیرماه به غیر از بخش ساختمان، در بخش‌های صنعت و خدمات و کشاورزی فعالیت‌ها بارکود روبرو بودند، که این رکود ناشی از افزایش مجدد شیوع کرونا ناشی از موج پنجم، قطعی گسترده برق، تعطیلی اجباری خطوط تولید، تأثیر انتخابات در تردید برای تصمیم‌گیری مشتریان و همچنین نوسانات قیمتی و کاهش قدرت خرید آن‌ها است. افزایش شاخص قیمت مواد اولیه و نرخ تورم که به بیشترین مقدار خود طی ۹ ماه اخیر رسیده است.

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

PMI تا ۶۰.۲ افزایش داشته است و این پنجمین ماه پیاپی افزایش تولید فعالیت‌های بخش خصوصی است. در این ماه شاخص به بالاترین مقدار خود در ۱۵ سال اخیر رسیده است که با افزایش رشد شیب تولید صنعت و گسترش فعالیت در بخش خدمات همراه بوده است. فعالیت کسب و کارها در بخش خدمات هم شاخص ۵۹.۸ را به ثبت رسانده است و در میان ۴ اقتصاد بزرگ منطقه یورو، آلمان سریع‌ترین رشد را داشته است.

برخی از مشکلات اصلی از دید فعالان اقتصادی در تیرماه ۱۴۰۰:

- رکود بازار، به دلیل بالا تکلیفی مشتریان ناشی از انتخابات ریاست جمهوری و افزایش قیمت و عدم ثبات نرخ ارز، قیمت بالای مواد اولیه (غذایی، پوشاک و چرم)
- قطعی‌های برق که همچنان در صنایع وجود دارد چالش اصلی تولیدکنندگان بوده است. هرچند طی ماه اخیر بخشی از برق تأمین شده اما همچنان به طور کامل تقاضای تولید و خطوط تولید را پوشش نمی‌دهد و بسیاری از خطوط تولید خوابیده است (کانی غیر فلزی، لاستیک و پلاستیک، فلزی، شیمیایی، غذایی)
- به دلیل اوضاع بد اقتصادی تقاضای مشتریان پایین آمده است و میزان فروش کاهش یافته است و پیش‌بینی بدتر شدن اوضاع هم وجود دارد. (شیمیایی)
- افزایش قیمت سیمان بر کاهش سفارشات جدید صنایع وابسته نیز تأثیر داشته و برای تولید مشکل ایجاد کرده است. (شیمیایی)
- مشکل تأخیر در صدور مجوزها در تأمین مواد اولیه و سایر موارد اختلال ایجاد کرده که به خصوص این معضل در روزهای پایانی دولت شدت یافته بود.
- کمبود نقدینگی به علت کمبود تقاضای مشتریان و نوسانات قیمت ارز که باعث می‌شود قراردادهای مرتبط با قطعات و مواد اولیه بانوسان قیمتی مواجه شوند.
- به دلیل کاهش تجارت خارجی ناشی از تحریم‌ها بخش حمل و نقل بارکود روبرو است.

این ماه بیشتر به دلیل شدت گرفتن نوع دلتای کووید ۱۹ در کشور است. شاخص میزان فروش محصولات (۶۶.۴۲) نسبت به ماه قبل کاهش زیادی داشته و طی ۱۵ ماه گذشته به کمترین مقدار خود رسیده است. این کاهش در فروش تحت تأثیر کاهش در تقاضا، قطعی برق و کمبود نقدینگی به وجود آمده است. به طور کلی در تیرماه تولیدکنندگان بخش صنعت با کاهش شدید در شاخص تولید و سفارشات روبرو بوده‌اند که شرایط نسبت به ماه قبل بسیار بدتر شده و رکود شدید در اکثر بخش‌های تولیدی وجود داشته است. شرایط بعد از انتخابات، افزایش نرخ ارز، کاهش قدرت خرید و نقدینگی، اوج‌گیری همه‌گیری ویروس کرونا بر شدت این رکود افزوده است. علاوه بر این قطعی‌های برق هر چند کمتر شده اما همچنان در اکثر صنایع وجود دارد و خسارات زیادی را به خطوط تولید وارد کرده و منجر به استفاده از ظرفیت‌های پایین تولید شده است که با وجود هزینه‌های ثابت بالا اعم از برق و گاز و نیروی کار فشار زیادی به تولیدکنندگان تحمیل می‌شود.

شاخص مدیران خرید منطقه یورو

آخرین داده‌های IHS Markit در ماه ژوئیه نشان می‌دهد که رشد تولید جهانی در تمام ۲۱ بخش مورد بررسی برای چهارمین ماه متوالی افزایش داشته است. فعالیت گردشگری و تفریحی همچنان به شدت در حال افزایش است، اما رشد کسب و کارهای جدید کند شده است. با وجود تأخیر در زنجیره تأمین، تجهیزات فناوری قوی‌ترین بخش تولیدی است. بر اساس گزارش ماه ژوئیه IHS از شاخص PMI فعالیت‌های منطقه یورو شاخص ترکیبی

شامخ در برخی از کشورها در ژوئیه ۲۰۲۱

این وضعیت می‌تواند از خروج قطعی اقتصاد از رکود پس از چندین فصل بارش منفی خبر داد.

شرایط خاص اقتصاد ایران

علی سعدوندی اقتصاددان هرچند به وجود هر دو پدیده تورم و رکود در اقتصاد ایران باور دارد، اما معتقد است که این وضعیت با آنچه به عنوان «رکود تورمی» شناخته می‌شود، تفاوت دارد.

به گفته وی، پدیده رکود تورمی در اثر شوک طرف عرضه ایجاد می‌شود. در این وضعیت رشد اقتصادی کاهش یافته و تورم رو به افزایش می‌رود. همانند شرایطی که پس از اعمال تحریم‌ها یادرسال گذشته به واسطه شیوع کرونا تجربه کردیم.

این استاد اقتصاد کلان و بانکداری تأکید کرد: در این که در اقتصاد ایران از نظر تشکیل سرمایه، رشد تولید ناخالص داخلی و تورم شرایط مناسبی نداریم، هیچ شک و وجود ندارد، اما نمی‌توان نام آن را رکود تورمی گذاشت.

وی اضافه کرد: هم‌اکنون تورم بالا در اقتصاد ایران به عنوان یک پدیده پولی به دلیل رشد بالای نقدینگی و پایه پولی وجود دارد به گونه‌ای که تورم در کشور مابه صورت برنامه ریزی و قانونی تبدیل شده است.

سعدوندی با اشاره به این که اقتصاد ایران تا حدود زیادی از تحریم عبور کرده و بر همین اساس بسیاری از صنایع رشد نشان می‌دهند، گفت: اما متأسفانه پدیده دیگری در اقتصاد ایران داریم که در دنیا نظیر ندارد و آن «مانع زایی» در اقتصاد است که در هیچ کشوری نمی‌توان یافت و باعث رکود پایدار در کشور شده است. به گفته وی، در اقتصاد و نزول نیز تورم بالا ریشه پولی دارد که در نهایت منجر به رکود اقتصادی نیز شده است.

وی اضافه کرد: در اقتصاد ایران ریشه تورم بالا به بودجه و مسائل پولی به واسطه بی‌انضباطی شبکه بانکی مربوط می‌شود. دلیل رکود در اقتصاد ایران نیز به انحصارهای موجود و فرایند طولانی و دشوار مجوزدهی برای فعالیت‌های اقتصادی ارتباط دارد.

این اقتصاددان در پایان بایان این که در اقتصاد ایران نرخ بیکاری بالا، نرخ رشد اقتصادی بسیار پایین و تورم شدیدی وجود دارد، گفت: برای رفع این چالش‌های پایدار باید محدودیت‌های بنیادین اقتصاد ایران را رفع کرد.

پس باید علاوه بر نظارت جدی بر بانک‌های تجاری و تأمین کسری بودجه دولت از محل اوراق به‌طور جدی اقدام به «مانع‌زدایی» کرد.

وجود همزمان تورم و رکود در اقتصاد ایران

میثم رادپور اقتصاددان معتقد است وضعیتی که امروزه در اقتصاد ایران با آن مواجه هستیم، وجود همزمان تورم و رکود است. از یک سو مردم قدرت خرید ندارند، ولی شاهد رشد شدید

با تشدید تورم و افزایش قیمت‌ها طی ماه‌های اخیر شاهد شرایطی خاص در برخی از بازارها هستیم. در بازار مسکن و خودرو، تقاضا به شدت کاهش یافته ولی قیمت‌ها رو به افزایش است.

بر اساس تازه‌ترین گزارش بانک مرکزی، در تیرماه امسال در شرایطی که متوسط قیمت ۳۰ میلیون و ۴۴ هزار تومانی هر مترمربع واحد مسکونی در پایتخت در مقایسه با ماه قبل ۱,۳ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۴۳,۷ درصد افزایش نشان می‌دهد، تعداد معاملات در این ماه نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۶,۹ و ۶۳,۹ درصد کاهش داشته است. در بازار خودرو نیز وضعیت مشابهی مشاهده می‌شود. به دلیل افزایش شدید قیمت‌ها و افت قدرت خرید مردم، طبق گفته فعالان بازار، مشتری چندانی وجود ندارد، ولی همچنان قیمت‌ها به روند صعودی خود ادامه می‌دهد.

هرچند نمی‌توان شرایط موجود در بازارها را با آنچه در عرصه اقتصاد کلان رخ می‌دهد، یکسان دانست، اما برخی اقتصاددانان معتقدند که هم‌اکنون مهم‌ترین دلیل رشد شدید قیمت‌ها افت تولید و عرضه است. به معنای دیگر هم‌اکنون در اقتصاد ایران تورم و رکود به صورت همزمان وجود دارد. با این حال برخی اقتصاددانان اعتقاد دارند که شرایط اقتصاد ایران با تعاریف کلاسیک رکود تورمی منطبق نیست. بر اساس آمارهای رسمی بانک مرکزی، در سه فصل انتهایی سال گذشته نرخ رشد تولید ناخالص داخلی کشور مثبت شده است که در صورت تداوم

قیمت‌ها هستیم که یکی از مهم‌ترین دلایل آن کوچک شدن کیک اقتصاد ایران است.

وی با اشاره به این که هم‌اکنون عامل اصلی تورم در کشور رشد نقدینگی است، گفت: وقتی تزریق پول در اقتصاد افزایش می‌یابد، میزان تقاضا و خرید کالا از سوی مردم بالا می‌رود و همین عامل تشدید تورم است، چون به میزانی که خلق پولی صورت گرفته است، حجم کالا و خدمات بیشتر نمی‌شود و به افزایش قیمت‌ها منجر می‌شود.

وی در ادامه اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین دلایل رشد نقدینگی در اقتصاد ایران نیز کسری بودجه و بالا بودن مخارج دولت است. البته توجه به این نکته اهمیت دارد که مخارج دولت ایران در مقایسه با بسیاری از کشورهای دیگر پایین‌تر است، ولی به این علت که بادرآمدهای دولت همخوانی ندارد، باعث بروز مشکل می‌شود. در این زمینه با وجودی که دولت درآمدهای خود را به دلیل تحریم از دست داده است، همچنان مجبور است، برای پرداخت یارانه‌ها و افزایش حقوق کارکنان دولت هزینه کند.

این اقتصاددان اضافه کرد: در حالی که تورم در کشور ما به دلایل مختلفی افزایش قابل توجهی داشته است، اقتصاد نیز در حال کوچک شدن است. در این شرایط بخش خصوصی فعالیت چندانی ندارد و تحریم‌ها ورود و امنیت سرمایه‌گذاری را بشدت کاهش داده است.

به گفته وی، در سال‌های اخیر محدودیت‌های تحریم، محیط اقتصاد ایران را ناامن کرده است، حتی سرمایه‌گذاری داخلی نیز به دلیل نبود امنیت و انگیزه در طول یک دهه اخیر کاهش قابل توجهی داشته است.

رادپور با تأکید بر این که همواره در رشد شدید قیمت کالا، یکی از دلایل افت تولید و عرضه است، توضیح داد: برای مثال در بازار مسکن که هم‌زمان شاهد افت تقاضا به دلیل کاهش قدرت خرید مردم و رشد قیمت‌ها هستیم، به طور قطع تولید و عرضه نیز افت محسوسی داشته است. بنابراین کوچک شدن اقتصاد در این بخش نقش برجسته‌ای دارد.

وی ادامه داد: بدین ترتیب در شرایطی که

پول زیادی به اقتصاد تزریق می‌شود، تولید نه تنها رشد نداشته بلکه کاهش نیز یافته است و ترکیب این دو، عارضه بلندمدتی به نام رکود تورمی را ایجاد می‌کند.

وی با بیان این که مقابله با تورم یا رکود به تنهایی کار دشواری نیست، اظهار کرد: آمازمانی که این دو توأمان در اقتصاد ایجاد می‌شود، کار بسیار دشواری می‌شود و بارها کارهای معمولی قابل درمان نیست، چرا که باید سراغ اصلاح ساختارهای اقتصادی کشور رفت.

این اقتصاددان یادآور شد: در حالی که افزایش شدید قیمت بسیاری از کالاها، حاشیه سود بالایی برای تولید این کالاها ایجاد کرده است، اما به علت نبود امنیت سرمایه‌گذاری، رغبتی برای سرمایه‌گذاری در تولید این کالاها وجود ندارد.

به گفته وی، علت اصلی این که در سال‌های اخیر مردم بیشتر فشار تورمی را احساس می‌کنند، این است که اقتصاد ایران نیز کوچک شده است. در دوره‌ها و دولت‌های گذشته نیز با تورم مواجه بودیم، اما به دلیل این که تولید مشکل نداشت، مردم فشار کمتری احساس می‌کردند.

رادپور گفت: در این شرایط دهک‌های درآمدی بالای کشور و ثروتمندان هر چند از تورم بالا سود می‌برند، اما به واسطه کوچک شدن اقتصاد آسیب می‌بینند. ولی اقشار کم درآمد نه‌داری دارند که از تورم سود ببرند و هم این که از رکود اقتصاد تحت فشار قرار می‌گیرند.

این اقتصاددان در پایان درباره راه‌برون رفت از این وضعیت، اظهار کرد: برای حل این مشکل در ابتدا باید امنیت سرمایه‌گذاری ایجاد کنیم تا سرمایه وارد بخش‌های اقتصاد شود. در این میان هر چند تحریم جلوی ورود سرمایه خارجی را گرفته است، اما حداقل می‌توان سرمایه‌گذاران داخلی را برای رشد تولید تشویق کرد.

رکود تورمی نداریم

در این زمینه مجید عینیان، اقتصاددان اعتقاد دارد شرایطی که امروز در اقتصاد ایران با آن مواجه هستیم، بر اساس تعاریف کلاسیک، بارکود تورمی منطبق نیست.

به گفته وی، هر چند در بازارها شاهد افت توأمان تقاضا و رشد قیمت‌ها هستیم، اما باید گفت، به طور معمول وضعیت و مسیر حرکتی بازارها با اقتصاد کلان همراهی ندارد.

وی ادامه داد: رشد تولید ناخالص داخلی، افزایش تولید حقیقی در یک روند بلندمدت است که هر چند اقتصاد ایران هنوز با این شرایط فاصله دارد و مشکلات زیادی در این بخش داریم، ولی نمی‌توان عنوان رکود به آن داد.

این پژوهشگر اقتصادی با اشاره به این که بازارها به دلایل مختلفی دچار نابسامانی می‌شوند، گفت: یکی از دلایل برهم خوردن تعادل در بازارها، تقویت سوداگری در آنهاست که موجب افزایش تقاضا می‌شود. برای مثال در بازار خودرو هر چند تقاضا رشد قابل توجهی داشته است، ولی این افزایش به دلیل رشد درآمد مردم نبوده است و به طور عمده مردم به عنوان محلی برای سرمایه‌گذاری به آن نگاه می‌کنند.

عینیان تأکید کرد: در مجموع رفتاری که در بازارهای دارایی مشاهده می‌کنیم بیشتر از این که منعکس‌کننده وضعیت تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت باشد، نشان‌دهنده انتظارات تورمی در آینده است.

وی همچنین در خصوص این که در بازار مسکن نیز رشد قیمت هم‌زمان با افت تقاضا رخ داده است، توضیح داد: بازار مسکن دینامیک خاص خود را دارد. مسکن هم به عنوان ابزاری برای سرمایه‌گذاری در شرایط تورمی در میان مردم شناخته شده است. با این حال یکی از خصیصه‌های این بازار زمان‌بر بودن عرضه محصول است. به این معنا که عرضه به دلیل طولانی بودن فرایند تولید با دوره‌هایی که قیمت افزایش یا کاهش می‌یابد، هماهنگ و منطبق نیست و همواره یک فاصله و گپ وجود دارد. / ایران

ریکاواری اقتصاد جهان در عصر «دلتا»

بلومبرگ در یک گزارش تحلیل کرد

بخش اقتصادی بلومبرگ برای تخمین رشد اقتصادی در میان اقتصادهای بزرگ جهان صدها داده، از میزان خرده‌فروشی در آمریکا گرفته تا میزان تولید کارخانه‌های چین، قبل از انتشار داده‌های رسمی تولید ناخالص داخلی، جمع‌آوری کرده است. در کنار رشد بالای اقتصاد جهانی، پیش‌بینی رشد در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که اقتصادها در مراحل مختلفی از بهبود قرار دارند: چین با کنترل سریع ویروس کرونا و ایالات متحده آمریکا به وسیله بسته محرک رشد اقتصادی بزرگ خود، تولید را به سطوح قبل از همه‌گیری کرونا رسانده‌اند که به آنها اجازه می‌دهد ادعای پیش‌رانی بهبود اقتصاد جهانی را داشته باشند. اما منطقه یورو و بریتانیا هنوز نتوانسته‌اند رکود اقتصادی سال گذشته را جبران کنند. در ژاپن نیز کندی روند واکسیناسیون نشان‌دهنده تأخیر در بهبود اقتصادی این کشور است.

نااطمینانی‌هایی از آینده

تغییرات آینده در سیاست‌گذاری‌ها و رفتارهای کشورها در واکنش به روند رو به گسترش کووید-۱۹ است؛ چیزی که این پیش‌بینی قادر به دریافت آن نیست. بهبود زیگزاگی در هند نشان می‌دهد که چطور همه‌چیز می‌تواند به سرعت تغییر کند. چین هم با شیوع سویه دلتا در این کشور و تلاش دولت برای محدود کردن آن با خطرات تازه‌ای مانند تورم مواجه شده است. برخی کشورها این نگرانی را دارند که روند بهبودشان از رکود اقتصادی طولانی شود که بانک‌های مرکزی را برای حفظ محرک‌های اقتصادی محدود کرده و آنها را از تمرکزشان بر بازارهای کار و کل اقتصاد منحرف می‌کند.

بر اساس گزارش بلومبرگ، با وجود نوع جدید ویروس کرونا، نشانه‌های اولیه از سه‌ماه سوم سال جاری میلادی حاکی از سرعت گرفتن رشد اقتصادی است که این امر اطمینان سرمایه‌گذاران در بهبود وضعیت تقاضا را نشان می‌دهد. اقتصاد جهان در سه‌ماه سوم نسبت به فصل قبل رشد ۱/۸ درصدی را تجربه می‌کند.

پیش‌بینی بلومبرگ از رشد اقتصادی نشان می‌دهد که اقتصاد جهان در سه‌ماه سوم سال ۲۰۲۱ رشد ۱/۸ درصدی را نسبت به فصل گذشته تجربه می‌کند. این امر بدان معناست که اقتصاد جهان با وجود نااطمینانی‌هایی که در زمینه سویه دلتای ویروس کرونا وجود دارد، همچنان در مسیر رشد اقتصادی حرکت می‌کند.

پیش‌بینی اقتصاددانان نشان می‌دهد که تورم بعد از صعود خود در نیمه اول سال جاری میلادی، در نیمه دوم سال در مسیر کاهشی قرار خواهد گرفت. در این میان، بانک‌های مرکزی دنیا در پاسخ به تغییرات در روند تورم و رشد اقتصادی، تصمیمات متفاوتی اتخاذ خواهند کرد. فدرال رزرو در پاسخ به این روند، در سیاست‌های ضد تورمی عجله‌ای نخواهد داشت، اما به نظر می‌رسد بانک مرکزی اروپا سیاست‌های ضد تورمی کمتری را در کوتاه‌مدت اتخاذ کند.

رشد اقتصادی در مسیر صعود

در میانه همه‌گیری کرونا، یافته‌های اقتصاددانان فعال در بخش اقتصادی خبرگزاری بلومبرگ نشان می‌دهد که با وجود پدیدار شدن ریسک سویه دلتا نشانه‌های اولیه از سه‌ماه سوم سال، نشان‌دهنده سرعت گرفتن رشد اقتصادی و رسیدن تورم به نقطه اوج خود پس از جهش اخیر است که نشانه‌ای اطمینان بخش برای سیاست‌گذاران و سرمایه‌گذارانی است که درباره احتمال خطر کاهش تقاضا و افزایش قیمت‌ها نگران بودند. پیش‌بینی‌های بخش اقتصادی بلومبرگ نشان می‌دهد که تولید ناخالص داخلی جهانی در سه‌ماه سوم ۲۰۲۱ در مسیر رشد ۱/۸ درصدی نسبت به سه‌ماه دوم سال قرار دارد، به طوری که این رشد نسبت به سرعت یکنواخت سه‌ماه دوم، پیشرفت محسوب می‌شود و هر اس‌ها در باره کاهش سرعت بهبودی از رکود اقتصادی بر اثر گسترش سویه دلتا را کاهش می‌دهد.

تورم در مرز خطر؟

در همین زمان، قیمت‌های مصرف‌کننده نیز با سرعت کمتری افزایش می‌یابند؛ چرا که تورم در آمریکا به نقطه اوج خود رسیده و پس از افزایش‌های تابستانی مجدداً بازگشته و کاهش می‌یابد. این اتفاق از سوی بانکداران مرکزی مورد استقبال قرار خواهد گرفت، مانند جروم پاول، رئیس فدرال رزرو که شرط کرده بود افزایش تورم موقتی است. به گفته اقتصاددانان بلومبرگ، پیش‌بینی‌های اولیه قادر به دیدن آینده نیستند و سویه دلتا به این معنی است که تصویر آینده می‌تواند به سرعت تغییر کند. با وجود این، در حال حاضر داده‌ها نشان‌دهنده شروع مثبت سه‌ماه سوم همراه با افزایش سرعت بهبود اقتصاد جهانی و متعادل‌تر شدن تورم است.

چین و آمریکا پیش‌ران رشد اقتصادی

همه مخاطرات پیش رو تجارت...

توجه کافی نشان نداده و دست به تدوین مقرراتی زده اند که هر چند تدوین و تصویب آنها زمان زیادی نبرده اما چگونگی اجرای آنها و حل دغدغه ها و مشکلاتی که با تصویب چنین مقرراتی ایجاد شده کلاف سردرگمی است که باز کردن آن نیازمند صرف زمان، انرژی و هزینه های بسیار است.

افزایش قوانین لایحه محور و کاهش ابتکار قانون گذاری از طریق طرح ها در مجلس

این مساله تاجایی حائز اهمیت و در خور توجه است که مقام معظم رهبری نیز در بیانات اخیر خود با نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر آن تاکید ورزیدند. چراکه عموماً به دلیل وجود نهادها و افراد متخصص تر در بدنه قوه مجریه و فعالیت آنها در لایه اجرایی، قوه مجریه هم آشنایی بیشتری با دغدغه ها و خلأهای قانونی داشته و هم نیروی کار بیشتر و تخصصی تر در زمینه های مختلف دارد، بنابراین معمولاً لویحی که از سمت دولت به مجلس ارسال می شوند دارای پختگی بیشتر بوده و قابل اتکاترند. این مساله امری ثابت شده است که تحقیقات بسیاری در مورد آن صورت گرفته و حتی مرکز پژوهش های مجلس نیز تحقیق جامعی با عنوان «اختلال در ابتکار قانون گذاری در ایران» ارائه داده و در خلال آن به تفصیل به بررسی مشکلات حاصل از افزایش ابتکار قانون گذاری از طریق طرح ها پرداخته است.

استفاده هر چه بیشتر از نظرات بخش خصوصی در فرآیند مقررات گذاری

یکی دیگر از موضوعات بسیار حائز اهمیت در راستای تدوین مقررات سنجیده و قابل اجرا حضور بخش خصوصی در فرآیند مقررات گذاری است؛ چراکه به طور قطع فعالان بخش خصوصی با اقتضائات موجود در کسب و کار خود و همچنین کاستی ها و مشکلات و خلأهایی که با آن روبه رو هستند، آشنایی بسیار بیشتری داشته و بالطبع می توانند پیشنهادها و راهکارهای بسیار کارآتر و قابل اتکاتری را برای تدوین مقررات ارائه دهند. این امری است که در بسیاری از کشورهای پیشرو در حوزه مقررات گذاری های مربوط به فعالان اقتصادی بخش خصوصی مورد توجه قرار گرفته و تحت عنوان خودتنظیمی، مدل ها و راهکارهای مختلفی برای آن در نظر گرفته شده است؛ به این صورت که نه تنها بخش خصوصی حق ارائه نظر در جریان تدوین قوانین مرتبط با حوزه کاری خود را دارد، بلکه حتی نهادهای مقررات گذار به موجب مقررات و ضوابط مختلف، مکلف به اعمال نظرات بخش خصوصی هستند و در صورتی که نسبت به نظرات بخش خصوصی بی توجهی نشان دهند، این موضوع قابل پیگیری در مراجع صالح بوده و قابلیت پیگرد قانونی را دارد. حتی در بسیاری از موارد امر تنظیم گری اصناف مختلف به صورت کامل و مستقیم به خود آن صنف سپرده می شود تا تنظیم گری های لازم را در بخش خود اعمال کنند و بخش دولتی تنها می تواند به عنوان ناظر بر روند چگونگی اجرای قواعد وضع شده نظارت کند. نمونه کوچکی از این مساله را می توان به عنوان مثال در حوزه مطبوعات و نظارت بر محتوای آنها و همین طور حوزه تبلیغات رادیویی و تلویزیونی در انگلستان دید. همه این نمونه ها حاکی از اهمیت بسیار زیاد کسب و کارهای بخش خصوصی در فرآیند مقررات گذاری است که متأسفانه در بسیاری از موارد مورد غفلت قرار گرفته است.

امیدواری هانسبت به آینده

یافته های بلومبرگ نشان دهنده نکات امیدوارکننده ای است؛ در ایالات متحده آمریکا میزان افزایش شاخص بهای مصرف کننده از ۵ درصد (به طور سالانه) گذشته و از منطقه امن فدرال رزرو فراتر رفته است. با این حال پیش بینی هانشان می دهند که تورم به نقطه اوج خود رسیده و در سه ماه سوم سال شروع به کاهش خواهد کرد. در منطقه یورو که از بهبود عقب است، ولی سرعت رشد در آن رو به افزایش است، نیز انتظار می رود تورم افزایش پیدا کند، ولی نه به اندازه ای که در آمریکا رشد کرد. در ژاپن نیز انتظار می رود که افزایش قیمت ها در سه ماه سوم ۲۰۲۱ روی ۰/۱ درصد ثابت باشد که یادآوری می کند، پس از گذشت مدتی از بازگشایی ها و از بین رفتن آثار موقتی آن، مشکل جدی تر برای بانک های مرکزی جهان می تواند علاوه بر تورم بالا، تورم بسیار پایین نیز باشد.

روند متفاوت بانک های مرکزی

برای بزرگ ترین بانک های مرکزی جهان، روند رو به جلوی بهبودی و گذر از ریسک تورم به معنای آن است که آنها هیچ عجله ای برای انجام تغییرات عمده نخواهند داشت. حتی در صورتی که نرخ بهره ثابت نگه داشته شود، مقامات ستون های دیگری از حمایت های اقتصادی را جابه جا خواهند کرد. انتظار می رود فدرال رزرو خرید اوراق قرضه را از اوایل ۲۰۲۲ آغاز کند و شفاف سازی بیشتر درباره اقدامات آتی و اینکه چه اتفاقی قرار است بیفتد، در نشست Jackson Hole که ۲۶ اگوست آغاز می شود، صورت می گیرد.

بانک مرکزی اروپا ممکن است در مسیر دیگری حرکت کند. تغییرات اخیر در ارتباطات این نهاد، نشان دهنده صبر و تحمل آن نسبت به تورم و افزایش تمایلش برای خرید دارایی ها است. بانک مرکزی چین نیز با آزاد کردن منابع بیشتر برای بانک ها در حال جلوگیری از کاهش سرعت رشد اقتصادی است، ولی ممکن است گسترش سویه دلتا در این کشور این نهاد را مجبور به تامین منابع بیشتر برای بانک ها کند. در بازارهای نوظهور بهبود سریع تر از انتظار در فعالیت های اقتصادی که از محرک های مالی قابل ملاحظه ناشی شده است، تعدادی از بانک های مرکزی را به سمت سیاست های عادی سازی سوق داده است. روسیه و برزیل نیز افزایش نرخ های بهره را آغاز کرده اند.

پس از ۴ سال پیگیری و با عودت پرونده مالیاتی ۲۴ واحد تولیدی بزرگ به استان

دشت ۲۹۷ میلیاردی از مودی های جدید الورد

نام استان های دیگر به ویژه پایتخت نشینان ثبت می شود که در نتیجه عایدی عمده این فعالیت ها در جیب استان های محل فعالیت واحدهای تولیدی و معدنی نمی رود.

قانون گذار برای حمایت از استان های محل فعالیت و استخراج منابع طبیعی و تولیدی بر اساس قانون برنامه ششم توسعه، در بند «۵» تبصره «۶» قانون بودجه ۹۷ دولت را مکلف کرده است که پرونده مالیاتی واحدهای تولیدی و معدنی و بنگاه های اقتصادی در دفاتر مالیاتی محل فعالیت عمده آن شرکت ها و کارخانه ها ثبت و رسیدگی شود.

بر اساس این قانون، مالیات واحدهای تولیدی که دود آن ها به چشم مردم استان می رود باید در داخل استان ثبت و رسیدگی شود. بهمن ۹۶ بود که استاندار وقت خراسان رضوی در جلسه شورای گفت و گوی بخش خصوصی و دولت استان راجع به خروج پرونده مالیاتی واحدهای تولیدی و معدنی از استان به شدت گلایه کرد بعد از آن بود که در سلسله گزارش های روزنامه خراسان رضوی به بررسی و شناسایی واحدهای تولیدی و معدنی که محل فعالیت عمده آن ها در استان است ولی پرونده مالیاتی آن ها در دیگر استان ها رسیدگی می شود، پرداختیم. در ابتدا ۲۲ واحد بزرگ تولیدی شناسایی شده بود سپس تعداد این واحدها به ۳۷ مورد رسید، اما در طول سه سال گذشته به رغم این که تعداد واحدهای مورد ادعای استان بیشتر شدند و به موجب قانون باید پرونده مالیاتی آن ها به استان عودت می شد اما این مهم در پایان مهلت قانونی، قانون بودجه ۹۷ محقق نشد به همین دلیل این بند در قانون بودجه ۹۸ مجدداً گنجانده شد ولی با وجود تمام پیگیری ها و حتی ضرب الاجل سرپرست وقت سازمان امور مالیاتی در سال ۹۷ هم سهم استان از بازگشت پرونده های مالیاتی واحدهای تولیدی بزرگ به استان صفر بوده است.

۱۵ مرداد سال گذشته بعد از اتمام سال مالی بودجه ۹۸ به بررسی وضعیت بازگشت پرونده مالیاتی شرکت ها و کارخانه ها به استان پرداختیم که برای اولین بار اسامی ۳۴ شرکت و کارخانه ای را که پرونده آن ها به استان باز نگشته است منتشر کردیم.

در گزارش اردیبهشت امسال نیز فهرست ۲۴ شرکت از واحدهای تولیدی را که پرونده مالیاتی آن ها به استان باز نگشته است به همراه هفت مؤدی بزرگی که بازگشت پرونده آن ها به استان ممکن نیست به علاوه ۱۲ واحد تولیدی را که پرونده مالیاتی آن ها به دلیل این که محل فعالیت عمده آن ها در دو استان مشترک بوده و با عودت آن ها به استان مخالفت شده است، منتشر کردیم.

درآمد ۱۲۰ میلیاردی از ۱۸ پرونده

مدیر کل امور مالیاتی استان درباره آخرین وضعیت انتقال پرونده های مالیاتی واحدهای

بعد از چهار سال پرونده مالیاتی ۴۳ واحد تولیدی فعال در استان که مالیات آن ها در خارج استان محاسبه و پرداخت می شد تعیین تکلیف و ۲۴ پرونده کاملاً به استان عودت شد، سهم استان از درآمد مالیاتی شش مؤدی بزرگ و ۱۲ واحد مشترک با دیگر استان ها تعیین شده که تاکنون ۲۹۷ میلیارد تومان درآمد مالیاتی از این مجموعه به نام استان شده است

بازگشت پرونده های مالیاتی، شرکت ها و کارخانه ها به استان های مرکز فعالیت اصلی خود چهار سال است که در قوانین بودجه کشور مندرج می شود ولی همراه با مقاومت استان های مبدأ روبرو می شد زیرا هیچ استانی حاضر نیست منابع درآمدی خود را به استانی دیگر واگذار کند. اگرچه طبق قانون اساسی، هیچ استانی نمی تواند مدعی شود هر آن چه تولید می کند یا هر فعالیتی که در داخل جغرافیای انجام می دهد؛ درآمد حاصل از آن فعالیت مختص خود استان شود و باید درآمدها به خزانه کشور واریز و سپس طبق قانون بین استان ها و دستگاه های کشور توزیع شود، اما به هر حال برخی استان ها مانند استان خراسان رضوی یا استان های نفت خیز که دارای منابع طبیعی و ذخایر زیرزمینی هستند شاهد فعالیت شرکت ها و کارخانه های گاهای ملی در استان خود هستند. در واقع دود حاصل از فعالیت کارخانه ها و شرکت ها نصیب ساکنان استان می شود اما منابع درآمدی آن به

تولید به داخل استان اظهار می کند: از مجموع ۴۳ پرونده مورد درخواست استان تاکنون با انتقال ۲۴ پرونده به صورت کامل موافقت شده است که از این تعداد ۱۸ پرونده هم به صورت سیستمی و هم فیزیکی و شش پرونده دیگر نیز به صورت سیستمی به استان منتقل شده اند اما به دلیل این که پرونده این مؤدیان در دیگر استان ها هنوز مفتوح است انتقال آن ها پس از مسدود شدن به استان صورت می گیرد.

احمد رضا مدبر نیامی گوید: مجموع درآمد مالیاتی که از ۱۸ پرونده عودت شده به استان تاکنون ابراز شده ۱۲۰ میلیارد تومان است. یعنی از آذر سال گذشته تاکنون که پرونده مالیاتی این واحدها به استان بازگشته و مورد بررسی قرار گرفته میزان درآمد مالیاتی که از فعالیت این شرکت ها عاید استان شده تاکنون ۱۲۰ میلیارد تومان بوده است که این رقم بدون شک افزایش خواهد یافت. درآمد مالیاتی شش واحد دیگر به دلیل این که هنوز به صورت فیزیکی منتقل نشده است برای ما مشخص نیست.

ایران خودرو از دور خارج شد/ درآمد ۴۰ میلیاردی در ۳ ماه

هفت پرونده دیگر از مجموع ۴۳ پرونده مربوط به مؤدیان بزرگ مالیاتی است که تا پیش از این تنها سهم چهار مؤدی برای استان خراسان رضوی در نظر گرفته می شد اما با پیگیری های انجام شده هم اکنون سهم مالیاتی و عوارض پروژه های در دست اجرا در استان خراسان رضوی به طور کامل پرداخت می شود و در سال ۹۹ حدود ۱۳۷ میلیارد تومان به عنوان مالیات مؤدیان بزرگ برای این استان لحاظ شده است. البته پرونده مالیاتی شرکت ایران خودرو هم اکنون در استان خراسان رضوی رسیدگی می شود و آن چه ما پیگیر آن بودیم سهم عوارض شماره گذاری بوده که تهران با این درخواست مخالفت کرده است.

وی می افزاید: از ابتدای امسال تاکنون یعنی در فصل بهار سهم استان خراسان رضوی از درآمدهای مالیاتی شش مؤدی بزرگ ۴۰ میلیارد تومان بوده که به حساب استان در خزانه دولت واریز شده است.

مدبر نیامی خاطر نشان می کند: از مجموع ۴۳ پرونده تنها با انتقال پرونده مالیاتی ۱۲ واحد تولیدی یا مؤدی به استان خراسان رضوی مخالفت شده که عموماً مرکز اصلی فعالیت این شرکت ها در استان های دیگر است و اما در اجرای تبصره ماده ۴۵ آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۲۱۹ درباره واریز سهم مالیات و عوارض از محل اجرای پروژه های در دست اقدام در خراسان رضوی مکاتبات انجام شده است و امیدواریم سهم استان از محل فعالیت این ۱۲ مؤدی در استان در نظر گرفته شود. البته سهم استان به صورت ماه به ماه در نظر گرفته می شود اما عدد دقیقی نمی توان اعلام کرد.

مدیر کل امور مالیاتی استان گفت: هم اکنون تمامی پرونده های مالیاتی مورد مطالبه استان خراسان رضوی درباره ۴۲ واحد تولیدی بزرگ تعیین تکلیف شده است؛ یعنی ۲۴ پرونده به استان عودت شده، سهم استان از درآمد مالیاتی شش مؤدی بزرگ به حساب استان در خزانه واریز و سهم استان از پرونده مالیاتی ۱۲ واحد تولیدی مشترک با دیگر استان ها نیز تعیین تکلیف شده است.

بنابر اذعان مدیر کل امور مالیاتی استان، می توان اعلام کرد که پیگیری های مطالبه گرانه بازگشت و تخصیص سهم استان از فعالیت و درآمدزایی واحدهایی تولیدی که از منابع طبیعی استان و ظرفیت های خدادادی استان استفاده می کردند و درآمدهای مالیاتی آن ها به نام استانی دیگر ثبت می شد، بسته شده است و استان خراسان رضوی بعد از چهار سال پیگیری از آذر سال گذشته که پرونده برخی واحدها به استان عودت شد تاکنون ۱۲۰ میلیارد تومان از ۱۸ پرونده، ۱۳۷ میلیارد و ۴۰ میلیارد تومان از پرونده های مؤدیان بزرگ به نام استان شده که در مجموع ۲۹۷ میلیارد تومان است و استان خراسان رضوی نیز به سهم خود از این درآمدها تا حدی رسیده است.

شایان ذکر است که در گزارش های پیشین، مالیات ایران خودرو یکی از مطالبات اصلی استان بوده که احسان قاضی زاده هاشمی، نماینده مردم فریمان در مجلس شورای اسلامی در این باره به خراسان رضوی گفته بود: "ایران خودروی خراسان نیز تولید خودرو را به صورت حق العمل کاری برای ایران خودروی کشور انجام می دهد و درصد کمی از سهم مالیاتی این شرکت به استان وارد می شود."

مدیر کل سابق اداره کل امور مالیاتی استان نیز در گزارش پیشین درباره سرنوشت پرونده مالیاتی ایران خودروی خراسان گفته بود: "ایران خودرو در استان هم پرونده مالیاتی دارد اما به دلیل رابطه ای که بین ایران خودروی خراسان و شرکت مرکزی وجود دارد نقل و انتقالات به گونه ای شده که بخشی از مالیاتی که این کارخانه باید تمام و کمال در استان پرداخت کند به تهران منتقل می شود. به طور مثال شماره گذاری خودروها در خراسان رضوی انجام می شود و در خصوص عملکرد اظهار نامه های مالیاتی هم بخش هایی وجود دارد که باید مالیات آن ها در استان وصول شود."

به این ترتیب می توان گفت استان خراسان رضوی که یکی از قطب های اصلی تولیدات ایران خودرو است سهم کمی از درآمدهای مالیاتی این شرکت دارد و درآمد مالیاتی ناشی از عوارض شماره گذاری خودرو به صورت متمرکز به نام تهران ثبت می شود.

بررسی وضعیت جذب سرمایه گذاری خارجی در استان طی دولت دوازدهم

سرمایه پرانی!

مسعود جمیدی

هر چند استان خراسان رضوی در جذب سرمایه گذاران خارجی طی چهار سال دولت دوازدهم رتبه نخست کشور را دارد اما تنها ۱۰ درصد کل سرمایه گذاری‌ها محقق شده است که عمده ترین دلایل آن را متولیان این حوزه ناشی از ضعف حمایت‌ها، مشکلات انتقال ارز و وجود کشورهای رقیب می‌دانند. به گزارش خراسان رضوی، سرمایه گذاری به عنوان موتور محرکه رشد اقتصادی کشورهاست که منجر به توسعه اقتصادی و اجتماعی می‌شود. افزایش سرمایه گذاری یعنی افزایش تولید و در نهایت افزایش تولید منجر به تولید، اشتغال، درآمد و رفاه خواهد شد. به همین دلیل دولت‌ها برای دستیابی به توسعه اقتصادی مدام در تلاش و رقابت‌اند که بتوانند فرایندهای جذب سرمایه را به گونه‌ای تسهیل و از آن حمایت کنند. یکی از مهم ترین برنامه‌ها و شعارهای دولت دوازدهم ایجاد بستری امن برای جذب سرمایه‌های خارجی به خصوص ایرانیان خارج از کشور بود.

طرح در حوزه انرژی و ساخت نیروگاه بادی بود. هر چند بنا بر داده‌های کارشناسان مرکز خدمات سرمایه گذاری استان، بیش از ۹۳ میلیون دلار از مجموع سرمایه گذاری خارجی استان در سال ۹۶ برای ساخت نیروگاه بادی توسط یک سرمایه گذار ایرانی مقیم سوئیس و یک سرمایه گذار سوئیسی مجوز گرفته شده اما به دلیل تحریم‌ها و مشکلات انتقال ارز هنوز به سرانجام نرسیده است.

طرح‌های حوزه انرژی سال ۹۷ تکرار نشدند

مدیر کل امور اقتصاد و دارایی استان درباره طرح‌های سرمایه گذاری خارجی استان در سال ۹۷ می‌گوید: در سال ۹۷ تعداد طرح‌های سرمایه گذاری خارجی استان به ۳۷ طرح با حجم سرمایه گذاری بیش از ۱۸۲ میلیون دلار رسید. این حجم سرمایه گذاری خارجی در سال ۹۷ بی سابقه بود. از مجموع ۳۷ طرح، ۹ طرح در حوزه خدمات، ۸ طرح در حوزه کشاورزی، ۱۰ طرح در حوزه صنایع، ۵ طرح در حوزه انرژی و ۴ طرح در حوزه حمل و نقل و یک طرح در حوزه ساختمان از دولت مجوز دریافت کرده‌اند.

وی ادامه می‌دهد: مهم ترین شاخصه سرمایه گذاری خارجی سال ۹۷ وجود پنج طرح سرمایه گذاری خارجی در حوزه انرژی بوده که مجموع سرمایه گذاری این طرح‌ها بیش از ۱۱۹ میلیون دلار یعنی معادل ۶۲ درصد کل سرمایه گذاری خارجی استان در سال ۹۷ بوده است اما متأسفانه به دلیل ناتوانی دولت در تحقق وعده‌های حمایتی خود، پایین بودن نرخ خرید انرژی و رقابتی نبودن بازار تولید انرژی در کشور که ناشی از انحصار خرید توسط دولت بود بعد از سال ۹۷ سرمایه گذاران خارجی رغبتی به حوزه انرژی پیدا نکردند و شاید یکی از دلایل عمده مشکلات امروز تولید انرژی در کشور همین موضوع باشد.

۱۹۰ طرح سرمایه گذاری خارجی برای ۴ سال

مدیر کل اقتصاد و دارایی استان در تشریح وضعیت طرح‌های سرمایه گذاری خارجی استان در طول دولت دوازدهم به خراسان رضوی می‌گوید: از سال ۹۶ تاکنون ۱۹۰ طرح سرمایه گذاری خارجی برای استان مصوب شده که بخش عمده این سرمایه گذاری‌ها متعلق به فعالان اقتصادی کشور افغانستان است.

حسین امیر رحیمی، تعداد طرح‌های سرمایه گذاری خارجی سال ۹۶ را ۳۲۱ طرح برمی‌شمرد و می‌گوید: حجم سرمایه گذاری این طرح‌ها در سال ۹۶ معادل ۱۴۳٫۸ میلیون دلار بوده که از این میزان حدود ۱۰ میلیون دلار جذب شده است. بیشترین تعداد طرح‌ها در این سال متعلق به حوزه صنایع با ۲۲ طرح بود. سه طرح سرمایه گذاری در حوزه کشاورزی، چهار طرح در حوزه خدمات، دو طرح در حوزه حمل و نقل و یک

سال	تعداد طرح	سرمایه گذاری (میلیون دلار)	میزان جذب
۹۶	۳۲	۱۴۳	۱۰
۹۷	۳۷	۱۸۲	۸
۹۸	۳۰	۱۴۱	۲۲
۹۹	۵۹	۱۳۲	۲۴
۵ ماهه ۱۴۰۰	۳۲	۲۱	۱
مجموع	۱۹۰	۶۱۹	۶۵

را به خود اختصاص داده است به طوری که نیمی از طرح های سرمایه گذاری خارجی کشور در سال ۹۹ متعلق به استان خراسان رضوی بود و در کل کشور کمتر از ۵ درصد حجم سرمایه گذاری های خارجی محقق شده اما برای استان خراسان رضوی این رقم حدود ۲۰ درصد است.

سرمایه گذاران خارجی از کدام کشورها هستند؟

امیر رحیمی درباره ملیت سرمایه گذاران خارجی نیز با اشاره به سهم عمده فعالان اقتصادی افغانستان می گوید: ۱۱۱ طرح از مجموع ۱۹۰ طرح سرمایه گذاری خارجی استان از سال ۹۶ تاکنون توسط فعالان اقتصادی افغانستانی انجام شده است که ۷۰ درصد کل طرح ها را شامل می شود. کشور عراق با بیش از ۱۰ طرح در رتبه بعدی و کشورهای پاکستان و هند در رتبه های بعدی ملیت سرمایه گذاران خارجی استان در طول چهار سال گذشته قرار دارند. سرمایه گذاران کشورهای هلند، کره جنوبی، فرانسه، روسیه، چین، ترکیه، ترکمنستان، امارات، اتریش، انگلستان، بحرین، کویت، گرجستان، ماداگاسکار و هنگ کنگ در رده های بعدی تعداد طرح های سرمایه گذاری خارجی در استان خراسان رضوی قرار گرفته اند.

وی درباره طرح های سرمایه گذاری خارجی استان در سال ۱۴۰۰ و تا پایان دولت دوازدهم نیز می گوید: از ابتدای امسال تاکنون بیش از ۵۰ طرح سرمایه گذاری خارجی بررسی شده که از این تعداد ۳۲ طرح با حجم سرمایه گذاری ۲۱ میلیون دلار از سوی دولت تایید شده است و ۱۸ طرح دیگر فرایند دریافت مجوز را طی می کنند. پیش بینی ما این است که تعداد طرح ها تا پایان سال به ۱۰۰ طرح خواهد رسید.

سال	صنعتی	کشاورزی	خدماتی	ساختمانی	حمل و نقل	انرژی
۹۶	۲۲	۳	۴	۰	۲	۱
۹۷	۱۰	۸	۹	۱	۴	۵
۹۸	۲۰	۲	۱	۱	۶	۰
۹۹	۳۷	۱۱	۳	۵	۳	۰
مجموع طرح ها	۸۹	۲۴	۱۷	۷	۱۵	۶

امیر رحیمی، تمرکز و اولویت دادن به جذب سرمایه گذاران خارجی در حوزه توسعه حمل و نقل جاده ای را یکی از مهم ترین برنامه های استان در سال ۹۸ برمی شمرد و می گوید: هر چند تعداد طرح های سرمایه گذاری در سال ۹۸ کاهش یافته و به ۳۰ طرح رسیده و میزان سرمایه گذاری خارجی مصوب شده حدود ۱۴۱ میلیون دلار بوده که از این میزان بیش از ۱۳ میلیون دلار تاکنون محقق شده است. در این سال موفق شدیم با ترغیب تجار خارجی به خصوص شرکت های افغانستانی مجوز شش طرح سرمایه گذاری در حوزه حمل و نقل را دریافت و با خرید تریلرها، کشنده ها و تانکرهای سوخت در خارج کشور و پیوستن آن ها به ناوگان حمل و نقل جاده ای استان ظرفیت جابه جایی سوخت و بار استان را تقویت کنیم که این موضوع نقش مهمی در توسعه آینده و تبدیل شدن استان به قطب حمل و نقل جاده ای منطقه خواهد داشت.

سال ۹۹: نیمی از طرح های سرمایه گذاری خارجی کشور در استان

وی درباره طرح های سرمایه گذاری خارجی سال ۹۹ نیز می گوید: سال ۹۹ تعداد طرح های سرمایه گذاری خارجی استان به ۵۹ طرح با حجم سرمایه گذاری ۱۳۲ میلیون دلار رسید که نسبت به سال ۹۸ جهش قابل توجهی پیدا کرده است. از این تعداد ۱۱ پروژه سرمایه گذاری مربوط به حوزه کشاورزی، ۳۷ طرح در حوزه صنعت، پنج طرح در حوزه ساختمان، سه طرح در حوزه خدمات و سه طرح دیگر در حوزه حمل و نقل بود. نکته مهم این است که در این سال میزان تحقق و جذب سرمایه های خارجی استان نسبت به سال ۹۸ دو برابر شد یعنی در شرایطی که تحریم ها به طور جدی مانع ورود ارز به داخل کشور می شد اما مبلغ قابل توجهی ارز در این سال به استان وارد شد.

مدیر کل امور اقتصاد و دارایی استان می افزاید: استان خراسان رضوی در طول چهار سال گذشته همواره رتبه نخست طرح های سرمایه گذاری خارجی در کشور

تنها ۱۰ درصد سرمایه گذاری ها محقق شده چرا؟

بر اساس داده های مرکز خدمات سرمایه گذاری خارجی استان و اظهارات مدیر کل اقتصاد و دارایی استان از مجموع ۱۹۰ طرح سرمایه گذاری خارجی استان با حجم سرمایه گذاری حدود ۶۲۰ میلیون دلاری تنها ۱۰ درصد ارز ناشی از این سرمایه گذاری ها وارد استان شده است،

مدیر کل امور اقتصاد و دارایی استان درباره دلیل پایین بودن درصد تحقق سرمایه گذاری های خارجی در استان در طول دولت دوازدهم با تأکید بر این که استان خراسان رضوی همواره رتبه نخست جذب ارز خارجی در قالب طرح های سرمایه گذاری را در کشور داشته است، می گوید: یکی از مهم ترین دلایل و موانع جذب سرمایه گذاری های خارجی مشکلات مربوط به نقل و انتقالات ارزی است. به دلیل تحریم ها انتقال ارز به داخل کشور توسط فعالان اقتصادی خارجی بسیار دشوار است و عمدتاً به صورت چمدانی، همراه مسافر و امثال آن ارز وارد کشور می شود.

وی می افزاید: دلیل عمده بعدی جذابیت سرمایه گذاری ها در کشورهای رقیب و همسایه است. به طور مثال کشور ترکیه در قبال حجم سرمایه گذاری ۱۰۰ هزار دلاری یا خرید خانه به متقاضیان خارجی، اقامت صادر می کند اما در کشور ما متقاضی باید حداقل ۲۵۰ هزار دلار در طرح های اقتصادی کشور سرمایه گذاری کند تا اقامت یک ساله دریافت کند. از سویی دیگر شخصیت اجتماعی سرمایه گذار چندان حفظ نمی شود به طوری که هر سرمایه گذار خارجی باید هر سال برای تمدید گواهی نامه اقامت خود اقدام کند و این موجب گلايه سرمایه گذاران خارجی شده است.

چه باید کرد؟

امیر رحیمی با اشاره به سهم تجار افغانستانی در سرمایه گذاری های انجام شده در استان می گوید: با توجه به جایگاه استان خراسان رضوی پیشنهاد ما این است که دولت برای فعالان اقتصادی که حداقل ۱۰۰

هزار دلار در طرح های اقتصادی استان سرمایه گذاری کنند مجوز اقامت یک ساله صادر کند و بعد از یک سال این مجوز ها به صورت پنج ساله تمدید شود. علاوه بر این، نکته حائز اهمیت در سرمایه گذاری های خارجی در استان این است که سرمایه گذاران عمدتاً به دنبال صادر کردن محصول تولیدی خود در استان به کشور مبدأ خود هستند و این یک امتیاز برای استان است.

وی می افزاید: تجار و فعالان اقتصادی افغانستانی امروزه به راحتی قادر هستند حداقل ۱۰ هزار دلار در بانک های استان سپرده گذاری کنند اما متأسفانه نمی توانیم از این سپرده ها برای پیشبرد برنامه های اقتصادی استان استفاده کنیم اما اگر دولت اجازه دهد این سپرده های خرد را در قالب طرح های سرمایه گذاری جذب کنیم بنده شخصاً تعهد می دهم حجم سرمایه گذاری های خارجی استان خراسان رضوی سالیانه به یک میلیارد دلار هم خواهد رسید.

نگاه های امنیتی به سرمایه گذار خارجی

نایب رئیس اتاق بازرگانی استان و مشاور رئیس اتاق ایران در امور افغانستان معتقد است نبود هماهنگی بین نهادهای متولی و سیاست های سخت گیرانه کشور در قبال سرمایه گذاران خارجی دلیل عمده بی رغبتی سرمایه گذاران برای ورود به طرح های توسعه ای در استان و کشور است

محمود سیادت اظهار می کند: به نظر بنده مرکز خدمات سرمایه گذاری استان در کشور بهترین عملکرد را دارد اما نگاه «امنیتی» به سرمایه گذار خارجی هنوز غالب است. علاوه بر این، با توجه به شرایط خاص کشور که ناشی از تحریم ها است آن طور که باید شرایط ورود سرمایه خارجی به کشور را هموار نکردیم و نگاه ما هنوز به مقایسه با جهان خارج نیست. به طور مثال کشور ترکیه که تا چند سال گذشته حجم سرمایه گذاری خارجی کمتر از یک میلیون دلار را متقبل نمی شد یکی دو سال اخیر با چرخش هوشمندانه و حمایتی برای سرمایه گذاری حدود ۱۰۰ هزار دلاری گذرنامه صادر می کند به همین دلیل چند سالی است که تجار افغانستانی مقام نخست سرمایه گذاری را در ترکیه به خود اختصاص می دهند. رئیس سابق اتاق مشترک ایران و افغانستان می افزاید: در کشور امارات هم تحرکاتی در حال انجام است که به سرمایه گذاران اقامت و اگذار می کند، در کشورهای دورتر مانند ازبکستان هم نگاه به جذب تجار افغانستانی چرخش پیدا کرده است. بنابراین اگر ما در این حوزه نگاه خودمان را تغییر ندهیم با توجه به راهبرد کشورهای رقیب و همسایه بازنده خواهیم بود و وضعیت ورود سرمایه گذار خارجی به کشور بدتر خواهد شد

سیادت می گوید: برخی سرمایه گذاری ها در استان و کشور به صورت شراکتی انجام می شود

به خصوص تجار ایرانی و افغانستانی اما به دلیل نگاه‌های متفاوت به قوانین و نحوه هزینه کردها معمولاً این شراکت‌ها به سرانجام نمی‌رسد. این که سرمایه‌های ایرانی به خارج از کشور می‌رود و در برخی کشورها رتبه نخست سرمایه‌گذاری را به خود اختصاص می‌دهد خود بیانگر وضعیت حمایت از سرمایه‌گذار در کشور است. علاوه بر این، ماهنوز در برخی مسائل اولیه سرمایه‌گذاری با چالش روبه رو هستیم؛ مثلاً دوستان نیروی انتظامی و مرکز سرمایه‌گذاری اصرار دارند سرمایه‌گذار برای تمديد گواهی نامه خود به تهران مراجعه کند و در آن جا هم سخت‌گیری‌های زیاد و بعضاً بی‌مورد انجام می‌شود هر چند ما قبول داریم کشور در شرایط خاص قرار دارد و دشمنان از هر طریقی دنبال ضربه زدن به ما هستند اما متأسفانه مرجع بالادست مقتدری وجود ندارد که این مسائل را مدیریت و تصمیم نهایی را اتخاذ کند و نگاه‌ها عمده‌تاً بخشی است

نایب رئیس اتاق مشهد تأکید می‌کند: اصل ماجرا این است که ما آن چنان که باید فرصت‌های سرمایه‌گذاری را به خارجی‌ها معرفی نکرده ایم و سرمایه‌گذاران قدرتمند افغانستانی که در این چند دهه مورد اقبال قرار نگرفته اند امروز در کشورهای امارات و ترکیه سرمایه‌گذاری‌های کلانی انجام داده اند و باید به روش‌های مختلف سرمایه‌گذاران باقی مانده را نگه داریم یا سرمایه‌گذارانی را که امروز به دلیل شرایط خاص افغانستان ترجیح می‌دهند از کشور خارج شوند جذب و شرایط را برای جذب سرمایه هافراهم کنیم.

اطلاعات طرح‌ها به روز نیست

سیادت می‌افزاید: برای یک سرمایه‌گذار داشتن اطلاعات به روز و صحیح درباره طرح‌ها مهم است. ما هنوز اطلاعات دقیق و درستی را درباره طرح‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان که روزآمد باشد تهیه نکرده ایم هر چند کارهایی انجام شده است اما این داده‌ها باید به صورت کامل و واحد در اختیار سرمایه‌گذار قرار بگیرد، علاوه بر این، یک سرمایه‌گذار وقتی می‌خواهد کار

خود را شروع کند باید به چندین مرکز و نهاد مراجعه کند و یک چرخه فرسایشی را انجام دهد. دلیلی ندارد وقتی می‌توان دولت الکترونیک را اجرایی کرد و یک سرمایه‌گذار تنها با مراجعه به سیستم و ارائه درخواست بعد از دو یا سه روز تعیین تکلیف شود مدام از این مرکز به آن مرکز و اداره در رفت و آمد باشد. این رویه‌ها خود باعث دلسردی سرمایه‌گذار خارجی می‌شود. مشاور رئیس اتاق ایران در امور افغانستان می‌گوید: علاوه بر سرمایه‌گذاران افغانستانی ما سال‌های اخیر سرمایه‌گذاران قدرتمندی را که از حوزه خلیج فارس در بخش‌های مختلف در استان سرمایه‌گذاری کرده بودند به خاطر یک اقدام نادرست از دست دادیم و امروز خسارت‌ها و آسیب‌های ناشی از خروج این سرمایه‌گذاران را می‌توانیم ببینیم ولی هیچ اقدامی برای جبران این رفتار نکرده‌ایم تا سرمایه‌گذاران ترغیب شوند که مجدداً به استان و مشهد بازگردند زیرا تاجر خارجی نه تنها می‌تواند برای آینده فرزندان ما شغل ایجاد کند و موجب توسعه صادرات کشور شود بلکه حتی به دلیل ارتباطات گسترده با دیگر کشورها می‌تواند پل ارتباطی ما با جهان خارج و دیگر کشورها باشد و روابط ما با کشورهای دیگر را تسهیل ببخشد و این اصل نیازمند آن است که ما نگاهمان را به سرمایه‌گذار خارجی تغییر دهیم.

چرا سرمایه‌گذار به ایران بیاید؟ چگونه ارزش انتقال دهد؟

محمد حسین روشنگر، رئیس کمیسیون تجارت اتاق مشهد نیز در این باره به خراسان رضوی می‌گوید: مسئله اصلی این است که نظام ما موضع خودش را با سرمایه‌داری و سرمایه‌گذار مشخص نکرده است و این محدود به دولت‌های یازدهم و دوازدهم نیست. تا زمانی که ما سرمایه‌گذار را خادم ندانیم بر خوردها تغییر نخواهد کرد و این رویه ادامه خواهد داشت به همین دلیل است که اگر یک میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی جذب کنیم شاهد آن هستیم که پنج برابر آن سرمایه‌گذار از کشور خارج می‌شود. وی خاطر نشان می‌کند: انتقال ارزش به داخل کشور مانع دیگری است. تا پیش از سال ۹۷ ثبت ارزش وارد شده الزامی نبود و اکنون ارزش باید ثبت شود. وقتی سیستم رسمی برای انتقال ارزش به داخل کشور وجود ندارد چگونه توقع می‌شود که ارزش وارد شده را ثبت کنیم؟ از چه طریقی؟ بنده نوعی با سرمایه‌گذار خارجی شریک می‌شوم و می‌خواهم ارزش سرمایه‌گذار خارجی را وارد کشور کنم با کدام فرایند؟ جز این که ابتدا باید دلار را به صرافی خارجی بدهم که به ریال تبدیل کنم و بعد در ایران ریال دریافت کنم و بعد مجدداً در داخل کشور دلار از بازار آزاد خریداری و آن را در سامانه بانک مرکزی ثبت کنم. در این رویه بابت تبدیل هر یک دلار باید حدود ۱۵۰۰ تومان ضرر کنم. با این رویه کدام سرمایه‌گذار راغب می‌شود که سرمایه‌گذار خود را به ایران بیاورد؟/ خراسان رضوی

مهمترین انتظارات بخش خصوصی از دولت سیزدهم در حوزه بین‌المللی چیست؟ تعامل و رفع تحریم

دولت سیزدهم با برگزاری مراسم تحلیف در ۱۶ مردادماه، کار خود را رسماً آغاز کرد و با ارسال فهرست کابینه پیشنهادی ابراهیم رئیسی به مجلس، کار بهارستان‌نشینان برای تایید یار دوزرای پیشنهادی آغاز شد. آغاز فعالیت دولت سیزدهم با اتفاقات مهمی در داخل و خارج از کشور همزمان شده است: شدت گرفتن پیک پنجم کرونا در بسیاری از نقاط کشور و بحرانی شدن وضعیت کلان‌شهرها به ویژه مشهد در این زمینه، نیاز مبرم به واردات واکسن کرونا، مساله افغانستان و پیشروی‌های هر روزه طالبان در این کشور و تاثیر آن بر صادرات و مراودات ایران و نیز ناتمام ماندن مذاکرات برجامی در وین که می‌توان آن را مهمترین برنامه پیش روی دولت در حوزه روابط بین‌المللی دانست. تحریم‌ها در سال‌های اخیر، تاثیر بسیاری بر حوزه‌های مختلف اقتصادی و در نتیجه بر معیشت مردم گذاشته است؛ فعالان اقتصادی در تمام این سال‌ها بارها بر لزوم بهبود تعاملات بین‌المللی از سوی دولت تاکید کرده‌اند و امسال هم از دولت سیزدهم می‌خواهند با رویکردی مثبت و دقیق و همه‌جانبه به این موضوع ورود کند.

رفع تحریم‌ها یکی از آزمون‌های پیش روی دولت سیزدهم است

غلامحسین شافعی، رئیس اتاق بازرگانی ایران می‌گوید: عملکرد اقتصاد کشور به طور مستقیم و غیرمستقیم از تحریم‌ها تاثیر پذیرفته و بخش زیادی از انرژی مسوولان تراز اول کشور به جای فرصت‌آفرینی برای استفاده از مزیت‌های کشور در عرصه بین‌المللی، صرف مدیریت روزمره اقتصاد کشور و به اصطلاح دور زدن تحریم‌ها شده است. لذا تصمیم‌گیری درست درباره این موضوع و رفع تحریم یکی از آزمون‌های مهم

پیش روی دولت سیزدهم است.

شافعی تاکید می‌کند: بازرگانی تجارب تاریخی کشور در سیاست‌گذاری برای بهبود وضعیت اقتصاد نشان می‌دهد مهمترین عامل توضیح‌دهنده توفیق کم در حد مسائل، غفلت از رعایت منطق علمی در سیاست‌گذاری‌ها از جمله مسائل اقتصادی بوده است. به نظر می‌رسد مسائل اقتصادی در ایران بیش از آنکه به هنر مدیریت مربوط باشد، به میزان مقید بودن به آموزه‌های دانش اقتصاد و رابطه اقتصاد و سیاست مربوط است.

محمدحسین روشنگر، رئیس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی خراسان رضوی هم با بیان اینکه بایستی تکلیف‌مان را در ارتباطات بین‌المللی روشن کنیم، می‌گوید: دولت سیزدهم باید تکلیفش را با شرق مشخص کند و از شرق کمک بگیرد و قراردادهای چین، روسیه و هند را مشخص کند؛ این موارد می‌تواند با شرط حفظ استقلال، منافع دو جانبه را در پی داشته باشد.

روشنگر البته خاطر نشان می‌کند که نباید با غرب از سر جنگ برخورد کرد. او تاکید می‌کند: غرب باید بداند ایران کشوری قوی و مقتدر است و قصد ایجاد دردسر در عرصه بین‌المللی ندارد. مویید این مطلب آن است که ایران برجام را پذیرفت و نظام جمهوری اسلامی این مهم را تایید کرد. بنابراین هم‌اکنون جمهوری اسلامی نباید طوری رفتار کند که دنیا گمان کند ایران قصد همکاری در عرصه بین‌المللی را ندارد.

ایران باید تکلیف خود را در زمینه برجام و پذیرش FATF مشخص کند

«ایران باید تکلیفش را در زمینه توافق برجام و پذیرش FATF مشخص کند؛ هیچ کشوری در دنیا بدون ارتباطات بین‌المللی نمی‌تواند اقتصادش را اداره کند و هیچ کشوری نمی‌تواند مدعی شود که با درهای بسته به روی دنیا، می‌تواند اقتصادش را بچرخاند. چنین چیزی

به هیچ وجه امکان پذیر نیست. ایران برای تعاملات بین‌المللی به دنیا نیاز دارد و دنیا هم به ما نیازمند است.» روشنگر با بیان این نکته می‌افزاید: ایران باید در شرایط برابر و بدون تحکم دوطرف به یکدیگر، چه با غرب و چه با شرق ارتباط داشته باشد؛ این مساله بسیار ضروری است و بدین طریق می‌توانیم با آمریکا و اروپا همکاری داشته باشیم. درباره کشورهای همسایه هم نکته مهم این است که ایران از طریق مذاکره در تعاملات بین‌المللی با این کشورها پیش قدم شود؛ زیرا هیچ یک از آنها به جز اسرائیل، دشمن بالقوه و بالفعل کشورمان نیستند. اولویت تعاملات بین‌المللی ما با کشورهای همسایه، کشورهای حاشیه خلیج فارس و آسیای میانه است.

فعالان اقتصادی معتقدند دولت سیزدهم باید متقاضی گفت‌وگو در عرصه بین‌المللی باشد تا دنیا بر این مساله واقف شود که ایران صلح‌طلب و آرام است. رئیس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی مشهد هم در این باره می‌گوید: باب مذاکره و گفت‌وگو باید با دنیا باز باشد؛ گفت‌وگو محل دادوستد امتیازهاست و همان‌گونه که امتیازاتی دریافت می‌کنیم باید امتیازاتی نیز بدهیم. در شرایط فعلی مذاکره با غرب باید تداوم پیدا کند؛ زیرا تداوم این مذاکرات هیچ ضرری نخواهد داشت.

وضعیت کنونی تعامل کشورها با ایران از دید فعالان اقتصادی

روشنگر درباره وضعیت کنونی تعامل دیگر کشورها با ایران تصریح می‌کند: در حال حاضر برخی از کشورها از جمله غربی‌ها با فعالان اقتصادی ایران همکاری ندارند. دسته دیگری از کشورها نیز از ترس غرب، حاضر به همکاری با ایران نیستند؛ هیچ بانک بین‌المللی، بانک‌های ایران را به رسمیت

نمی‌شناسد و تاهویت ایرانی برای آنها هویدامی‌شود، همکاری نمی‌کنند. بازرگان کشورهای منطقه و کشورهای شرقی هم از ترس تحریم شدن از سوی آمریکا، تمایلی به دادوستد با تجار ایرانی ندارند. فعالان اقتصادی در شرایط فعلی به بن‌بست رسیده‌اند. قانون FATF بین‌المللی است و تمامی کشورها نیز آن را پذیرفته‌اند و بانک‌های کشورهای تابع این مقررات، حاضر به تعامل با تجار ایرانی نیستند.

رئیس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی خراسان رضوی ادامه می‌دهد: باید تکلیفمان را با دنیا در حوزه FATF روشن کنیم. ایران که به دنبال پولشویی نیست. آقای رئیسی عنوان کردند که «شفافیت ضد فساد است». پذیرفتن FATF هم یکی از مصادیق شفافیت است؛ پس چرا نباید تابع این قانون بین‌المللی باشیم؟

صادرکنندگان در انتظار سهولت تعاملات بین‌المللی

علی شریعتی مقدم، رئیس کمیسیون کشاورزی و آب اتاق بازرگانی خراسان رضوی هم می‌گوید: از دولت سیزدهم انتظار داریم تا مانند سایر کشورها تعاملات بین‌المللی راحت و روان را برای فعالان اقتصادی فراهم کند تا تبادلات مالی و کالایی برای گردش اقتصادی به سهولت انجام بگیرد؛ زیرا در حال حاضر تولیدکنندگان داخلی در حوزه تامین مواد اولیه با مشکل مواجه هستند.

علاوه بر این، تعاملات قوی در عرصه بین‌المللی به توسعه صادرات غیرنفتی به ویژه صادرات دارای برند و با ارزش افزوده منجر خواهد شد. حال آنجا که این نوع صادرات جایگاه خود را در عرصه بین‌المللی پیدا کرده و شرکت‌ها و موسسات در زمینه بسته‌بندی، کیفیت و شناخت بازار و فعالیت‌های مارکتینگ فعال‌تر از گذشته اقدام کرده‌اند، برقراری تعاملات بین‌المللی می‌تواند در این زمینه فرصتی استثنائی پیش روی ایران قرار دهد.

شریعتی مقدم توافق در زمینه برجام را نشانه نقطه عطفی در معاملات و مبادلات تجاری می‌داند و اضافه می‌کند: امیدواریم که در این دوره سوئیفت باز شود و امکان مبادلات مالی و کالایی به خوبی فراهم شود. همچنین انتظار می‌رود که تحریم‌ها به شکل واقعی رفع شود و در دوران پسابرجام فضای امنی برای جذب سرمایه‌گذار خارجی فراهم شود. علاوه بر این، قطعا در دوران پسابرجام از افزایش قیمت ارز جلوگیری خواهد شد یا قیمت ارز به تعادل می‌رسد.

لزوم عضویت ایران در بلوک‌های اقتصادی مختلف دنیا

فعالان اقتصادی بر این باورند که عضویت در بلوک‌های اقتصادی مختلف دنیا و توسعه روابط سالم می‌تواند نظام تعرفه‌ای را برای کشورمان متحول کند و هزینه‌ها را کاهش دهد و فرصت‌های بی‌شماری را پیش روی آنها قرار دهد.

رئیس کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی اتاق ایران با بیان اینکه بسیاری از محصولات در کشورهای منطقه و بعضی دیگر در حوزه فرامنطقه‌ای نمود بیشتری دارند، می‌گوید: می‌توان با کشورهای مختلف در حوزه‌های تخصصی ارتباط گرفت و تعامل داشت؛ به طور مثال، در حوزه گیاهان دارویی یا داروهای گیاهی می‌توان با هند و چین تعامل داشت؛ البته در مبادله با این کشورها با محدودیت‌ها و هزینه‌های خاصی مواجه هستیم. در زمینه فناوری صنایع غذایی و بسته‌بندی هم می‌توان با کشورهای اروپایی تعامل برقرار کرد؛ چون پایه‌های صنعتی ما به کشورهای اروپایی وابسته است. کشورهای عربی و همسایه نیز به عنوان بازار مصرف، تبادل و جذب سرمایه می‌توانند مدنظر قرار بگیرند؛ اما شاید از همه مهم‌تر این است که باید فضایی مهیا شود تا ایرانیان خارج از کشور از اقصی نقاط دنیا که دارای فکر، اندیشه و بازار و سرمایه هستند، بتوانند سرمایه‌گذاری خود را درون کشور توسعه دهند و از این محل صادرات غیرنفتی

لزوم تامین پیش نیازهای صادرات

تصریح می‌کند: طی سالیان گذشته در صنایع دانش بنیان تلاش بسیار کردیم تا به مرحله صادرات برسیم اما بستر برای صادرات این محصولات مهیا نیست و نمی‌توان از این محصولات ارزش افزوده، افزایش تولید ناخالص داخلی و ملی حاصل کرد. علاوه بر این، نیاز به تقویت بنیه دانشی داریم تا بتوانیم از دانش‌های روز دانشگاه‌های خارجی و کنفرانس‌های بین‌المللی استفاده کنیم؛ اما متأسفانه در شرایط فعلی حتی نمی‌توان حق عضویت به منظور شرکت در یک همایش خارجی را پرداخت کرد.

رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق مشهد با بیان اینکه چندین سال است که سیاست حاکم بر کشور منوط به آن است که از بخش اقتصاد، رفاه و معاش مردم برای پیاده‌سازی سیاست‌ها در عرصه بین‌المللی هزینه شود، می‌گوید: اما دیدگاه مقابل آن است که بخشی از سیاست‌های کلان کشور باید در اختیار اقتصاد و در مسیر بهبود معاش مردم باشد. لذا از دولت سیزدهم تقاضا داریم که دیدگاه نخست، یعنی فدا کردن اقتصاد به پای سیاست را کنار بگذارد؛ زیرا بسیاری از مشکلات فعلی کشورمان مانند کمبود مسکن، انرژی برق، آب و... ناشی از کمرنگ بودن تعاملات بین‌المللی است. در نتیجه اگر دولت در صدد بهبود وضعیت معیشتی مردم است، بایستی تعاملات خود را با کشورهای خارجی افزایش دهد.

وی معتقد است دولت سیزدهم نباید تعاملات بین‌المللی را صرفاً سیاسی ببیند؛ بلکه موضوع اصلی باید بهبود معاش و اقتصاد مردم باشد. در غیر این صورت، اقتصاد ایران شکوفان نخواهد شد. البته باید به این مهم توجه داشت که برقراری تعامل با کشورهای همسایه ارجح بر کشورهای شرقی و غربی است؛ زیرا صادرات به کشورهای همسایه در دو سه مورد دارای مزیت‌های رقابتی برای تجار ایرانی است؛ به طور مثال، تعاملات اقتصادی با کشورهای همسایه سبب شده هزینه حمل و نقل کمتری به تجار ایرانی تحمیل شود و سرعت تحویل کالا نیز افزایش می‌یابد. البته ناگفته نماند در صورت تعامل مطلوب با کشورهای منطقه و پذیرفتن پیمان‌های منطقه‌ای قطعاً تعرفه‌های گمرکی نیز کاهش خواهد یافت. این در حالی است که هم‌اکنون بسیاری از بازارهای هدف صادراتی مان را در کشورهای عربی از جمله کویت، بحرین، عربستان و امارات از دست داده‌ایم اما همین کشورها، بهشت صادراتی آمریکا و اروپا هستند؛ زیرا مردم این کشورها از قدرت خرید بالایی برخوردار هستند.

چمنیان ادامه می‌دهد: علاوه بر این کشورهای همسایه مانند افغانستان، عراق، پاکستان، ترکمنستان و حوزه خلیج فارس از تکنولوژی بالایی برخوردار نیستند لذا این کشورها می‌توانند مقصدهای صادراتی خوبی برای مادر حوزه کالاهای «های‌تک» و دانش بنیان باشند.

رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و بازار پول اتاق بازرگانی مشهد تأکید می‌کند: دولت سیزدهم باید گام‌های اساسی برای برقراری ثبات در کشورهای همسایه مانند افغانستان، تنش‌زدایی با کشورهای عربی و تلاش برای رفع تحریم‌ها بردارد. / اقتصاد شرق

یکی از نشانه‌های موفقیت صنعتی، صادرات محور بودن هر صنعت است؛ کارشناسان می‌گویند شکوفایی اقتصادی صرفاً نمی‌تواند منوط به تولید داخلی باشد؛ بلکه باید به سمت صادرات تولیدات داخلی اقدام کرد و تحقق آن به پیش نیازهایی وابسته است.

به گفته محمدعلی چمنیان، رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی مشهد، در حال حاضر فعالان اقتصادی نمی‌توانند در سایر کشورها برای افتتاح دفتر، اخذ ویزا، افتتاح حساب بانکی، فروش محصول خود به نام ایران و... اقدام کنند؛ یک تاجر باید محصول ایرانی را به چند برند مختلف نامگذاری کند تا کسی متوجه ایرانی بودن محصول نشود؛ زیرا بسیاری از کشورها حاضر نیستند کالای ایرانی را به قیمت تحریم از سوی آمریکا بخرند. ضمن اینکه تاجر پس از فروش محصول قادر به بازگرداندن ارزش حاصل از آن به کشور نیست. در واقع، این اقدام هزینه‌های جانبی زیادی در خصوص واریز و انتقال وجه به دنبال دارد. بدین ترتیب، تاجر ایرانی قدرت رقابتش را در بازارهای بین‌المللی از دست می‌دهد. البته به غیر از اینها، بخش خصوصی باید در سیستم داخلی هم درباره رفع تعهدات ارزی پاسخگو باشد و تمام این مراحل تجار را از فرآیند صادرات پشیمان می‌کند.

امکان شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی را نداریم

چمنیان به مشکلات موجود در مسیر صادرات محصولات دانش بنیان اشاره و

— ALWAYS AT THE PEAK —

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمآلدئید (UF)

رزین ملامین فرمآلدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه قوچان

صندوق پستی: ۹۱۳۷۵-۴۵۶۶

تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)

فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۳۱۴

دفتر تهران: تلفن: ۸۸۷۷۴۲۵۵ (۰۲۱)

۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰

فاکس: ۸۸۷۹۵۲۹۵ (۰۲۱)

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب د شدد

اتصال ناگسستنی در صنایع ایران